

VESA VIRTANEN

Aluebarometri 2012

Regionbarometern 2012

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Alueiden kehittäminen
42/2011

Tekijät Författare Authors Tilastokeskus/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date Joulukuu 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2012 – Regionbarometern 2012	
Tiivistelmä Referat Abstract Tutkimusmenetelmä Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä internetkysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu yli 30 000 päättävävastauksesta 41 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2011. Kevään kysely toteutettiin 10.5.–31.5. ja syksyn 6.10.–25.10.2011. Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6 -luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Kuviot esittävät saldoluokkia, jotka lasketaan "suurempi" ja "pienempi" vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2012 (luottamusluku -12) Kuntien yleiset kehitysnäkymät heikentyivät vuoden 2011 aikana merkittävästi ja ne painuivat lokakuun mittauksessa verotuloja ja asuntorakentamista lukuun ottamatta miinukselle. Aluebarometrin luottamusluku laski arvoon -12 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Pudotus kahden peräkkäisen luottamusmittauksen välillä on suurin koko tarkasteluajan jakson 1991–2011 aikana. Helsingin metropolialueella ja suurilla kaupunkiseuduilla on nyt korkein luottamus talouteensa. Verorahoituksen riittävyys kunnissa ja kysymys kestävyysvajeesta puhuttivat kuntapäättäjiä laajasti. Kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden investointinäkymät ovat nyt odottavat. Päättäjät ennakoivat työllisyyden heikkenevän vuonna 2012 suuremmissa kunnissa. Vanhustenhoitopalvelujen ennakoidaan kohentuvan ja terveydenhoitopalvelujen heikentyvän etenkin maakuntien reuna-alueilla lähivuosina. Kunnissa korostetaan nyt kuntien keskinäistä yhteistyötä. Parhaimmat suhdannenäkymät ovat Ahvenanmaalla, Uudellamaalla, Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnassa. Luottamusmittari sai heikoimmat arvot Keski-Suomessa, Etelä-Savossa, Päijät-Hämeessä ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Kainuussa. Laskusuhdanteessa alue-erot ovat taas kaventumassa. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Alueosasto/Ilkka Mella, puh. 010 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words kuntien talous, kuntayhteistyö, kestävyysvaje, kunnallishallinto, alueelliset erot	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-591-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 107	Kieli Språk Language Suomi/ruotsi, finska/svenska, 22 € finnish/swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Alkusanat

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä internetkysely. Kyselyn suorittaa ministeriön ja Kuntaliiton tilauksesta Tilastokeskus. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virkaja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu yli 30 000 päättäjävastauksesta 41 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2011. Aluebarometrissa on saatavissa erillinen taulukkoraportti ja otantamenetelmäraportti.

Tutkimusmenetelmä

Kyselyyn vastaajat on valittu otantamenetelmällä. Perusjoukon muodostavat yhdeksän päättäjää jokaisesta Suomen kunnasta. Vastaajat edustavat kunnan virkamiesjohtoa, kunnanhallitusta ja kunnanvaltuustoa (kunnanjohtajat, kunnan talous- ja elinkeinopäälliköt tai vastaavat, kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat sekä I ja II varapuheenjohtajat). Yhteystiedot päivittyvät kyselyjen yhteydessä. Otanta ottaa huomioon niin alueelliset kuin kunnan sisäiset mielipide-erot. Vuoden 2011 kyselyihin vastasi keväällä 807 ja syksyllä 903 kuntapäättäjää. Syksyllä kaikkiaan 336 kunnasta vastattiin seuraavasti:

- a) 398 päättäjää kunnanjohtodosta (kunnanjohtajat, talous- ja elinkeinojohto)
- b) 243 päättäjää kunnanhallituksen puheenjohtajistosta ja
- c) 262 päättäjää kunnanvaltuuston puheenjohtajistosta.

Kaikilla kunnilla on korotuskertoimet, joilla vastausmäärien vaihtelu kuntien välillä on eliminoitu. Jokainen kunta on täten samanarvoinen barometrissa. Kevään kysely toteutettiin 10.5.–31.5. ja syksyn 6.10.–25.10.2011.

Alueluokitukset – kysymykset ja saldoluvut

Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6-luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Tulokset ovat saatavilla myös kuntakoluokituksen mukaan. Aluebarometrissa tiedustellaan kunnan kehitystä yleensä ulottuvuudella suurempi – yhtä suuri – pienempi, jolloin kyse on oleellisista muutoksista. Kysymykset koskevat kuluvaan vuoteen verrattuna tai seuraavaan vuoteen verrattuna. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka laskeaan ”suurempi” ja ”pienempi” vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Kuvioiden aikasarjat ovat kausitasoitettuja seuraavasti: keskellä aikasarjaa painottaen tarkasteluajankohtaa edelliseen ja seuraavaan ajankohtaan suhteessa 1:2:1. Aikasarjan

alun ja lopun painotussuhde on 2:1 painon ollessa ko. ajankohdalla. Tekstissä – kuten kahdeksan muuttujan talousmittarin yhteydessä – viitataan myös lukuihin ilman kausitasoitusta. Kysymykset luokituksineen löytyvät aluebarometrin viimeistä edelliseltä sivulta.

Förord

Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter de förändringar i utvecklingen som väntas i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av över 30 000 beslutsfattares svar på 41 mätningar under tidsperioden 1991–2011. En separat tabellrapport och en rapport om urvalsmetoden finns också att få över Regionbarometern.

Undersökningsmetod

Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna (2–7/kommun efter kommunens storlek) representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelsens och -fullmäktiges ordföranden samt 1:a och 2:a viceordföranden). Kontaktinformationen uppdateras i samband med enkäterna. Urvalet beaktar skillnaderna i åsikterna både mellan områdena och inom kommunen.

På våren svarade 807 och på hösten 903 kommunala beslutsfattare på enkäten för år 2011. På höstens enkät svarade 903 kommuner enligt följande:

- a) 398 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledningen)
- b) 243 beslutsfattare bestående av kommunstyrelsernas ordföranden och
- c) 262 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigens ordföranden.

Alla kommuner har upphöjningskoefficienter med vilka variationen i antalet svar i kommunerna har eliminerats. Varje kommun är alltså likvärdig i regionbarometern. Vårens enkät genomfördes 10.5.–31.5. och höstens 6.10.–25.10.2011.

Områdesindelningar – Frågorna och netttotal

De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet granskas med en 6-klassig typindelning av ekonomisk region i landet och en landskapsindelning. På landskapsnivå indelas kommunerna i centralorter med omnejd och övriga kommuner. Resultaten finns också enligt indelningen efter kommunernas storlek. Regionbarometern pejar helt allmänt utvecklingen i kommunen på skalan större – lika stor – mindre då det är fråga om betydande förändringar. Frågorna gäller innevarande

år jämfört med föregående år, eller följande år jämfört med innevarande år. Figuren anger de netttotal som uträknats som skillnaden mellan "större" och "mindre" angivna i procent. Figurenas tidsserier har säsongsgrensats: i mitten av tidserien med viktning av referensperioden med föregående och följande period enligt förhållandet 1:2:1. Början och slutet av tidsserien har förhållandet 2:1 då vikten ligger på den aktuella tidpunkten. I texten – liksom i samband med ekonomimätaren med åtta variabler – hänvisar man också till siffror utan säsongrensning. Frågorna och klassificeringarna finns på det nästsista uppslaget.

Sisällysluettelo

Alkusanat	5
Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2012.....	11
Uusimaa.....	23
Varsinais-Suomi.....	27
Satakunta.	31
Kanta-Häme	35
Pirkanmaa	39
Päijät-Häme	43
Kymenlaakso	47
Etelä-Karjala	51
Etelä-Savo	55
Pohjois-Savo	59
Pohjois-Karjala.....	63
Keski-Suomi	67
Etelä-Pohjanmaa	71
Pohjanmaa	75
Keski-Pohjanmaa.....	79
Pohjois-Pohjanmaa.....	83
Kainuu	87
Lappi.....	91
Ahvenanmaa.....	95
Alueluokitus.....	99
Lomakkeet	100

Innehållsförteckning

Förord	7
Utsikter för utvecklingen 2012	17
Nyland	26
Egentliga Finland	30
Satakunta	34
Egentliga Tavastland	38
Birkelund	42
Päijänne-Tavastland	46
Kymmenedalen	50
Södra Karelen	54
Södra Savolax	58
Norra Savolax	62
Norra Karelen	66
Mellersta Finland	70
Södra Österbotten	74
Österbotten	78
Mellersta Österbotten	82
Norra Österbotten	86
Kajanaland	90
Lappland	94
Åland	98
Frågeformulär	102

Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2012 (luottamusluku -12)

Kuntien yleiset kehitysnäkymät heikentyivät vuoden 2011 aikana merkittävästi ja ne painuivat lokakuun mittauksessa verotuloja ja asuntorakentamista lukuun ottamatta miinukselle. Aluebarometrin luottamusluku laski arvoon -12 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Pudotus kahden peräkkäisen luottamusmittauksen välillä on suurin koko tarkasteluajanjakson 1991–2011 aikana. Helsingin metropolialueella ja suurilla kaupunkiseuduilla on nyt korkein luottamus talouteensa. Verorahoituksen riittävyys kunnissa ja kysymys kestävyysvajeesta puhuttivat kuntapäittäjiä laajasti. Kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden investointinäkymät ovat nyt odottavat. Päättäjät ennakoivat työllisyyden heikkenevän vuonna 2012 suuremmissa kunnissa. Vanhustenhoitopalvelujen ennakoidaan kohentuvan ja terveydenhoitopalvelujen heikentyvän etenkin maakuntien reuna-alueilla lähivuosina. Kunnissa korostetaan nyt kuntien keskinäistä yhteistyötä. Parhaimmat suhdannenäkymät ovat Ahvenanmaalla, Uudellamaalla, Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnassa. Luottamusmittari sai heikoimmat arvot Keski-Suomessa, Etelä-Savossa, Päijät-Hämeessä ja Etelä-Pohjanmaalla sekä Kainuussa. Laskusuhdanteessa alue-erot ovat taas kaventumassa.

Luottamuksessa talouteen raju pudotus

Aluebarometrin luottamusluku laski lokakuussa kolmen plus- ja sitä edeltäneiden kolmen miinusmerkkisen puolivuotismittauksen jälkeen arvoon -12 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo sai keväällä 2011 vielä arvon +18, kun se lokakuussa 2011 putosi arvoon -12. Pudotus on suurin koko aluebarometrin tarkastelujakson 1991–2011 aikana. Vain syksyllä 2008 sekä vuonna 1992 ylettiin lähes vastaavaan pudotukseen kuntien talousluottamuksessa. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Lokakuun lukema vastaa syksyn 2008 ja 2002 luottamustasoa, mutta ei vielä yllä syksyn 2001 ja 90-luvun alun synkkiin lukemiin. Luottamus kuntien talouteen ei siten lokakuussa 2011 ollut alimmillaan, joskin se sijoittuu huonoudessaan sijalle 8 kaikista aluebarometrin 41 mittauksesta ajanjaksolla 1991–2011.

Kuten aikaisemminkin laskusuhdanteessa alueelliset erot maakuntakeskusten ja pienkuntien suhdannenäkemyksissä kapenivat. Aluebarometrin ns. alue-eroindeksi laski arvosta +13 arvoon +8 vuoden mittaan. Korkeasuhdanteessa arvo on ollut korkeimmillaan +21 vuosituhaten vaihteessa (suuret alue-erot) ja lähellä nollaa (ei

alue-eroja) esimerkiksi vuonna 2009. Tällöin suhdanneodotukset olivat keskuksissa ja maakuntien reuna-alueilla yhtäläiset.

Yleiset kehitysnäkymät ovat heikentyneet selvästi keväästä 2011 etenkin maakuntien reuna-alueilla, mutta myös keskusseuduilla. Helsingin metropolialueella ja suurilla kaupunkiseuduilla on tulevaisuususkoa muita alueita enemmän myös yleisen kuntien tulevaisuuteen liittyvän kysymyksen (K13) mukaan arvioituna. Helsingin metropolialueen tulevaisuusodotukset olivat vielä lokakuussa kohtuulliset (- 4) verrattuna esimerkiksi keskisuuriin kaupunkikeihin (- 22), maaseutumaisiin kuntiin (-15) ja harvaan asuttuihin seutuihin. Taustalla olivat metropolin edelleen kohtuulliset verotulo-odotukset, asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden investointiodotukset. Aluebarometrissa on arvioitu laskusuhdanteen ilmenevän kertymäaineistossa ensimmäisenä Helsingin metropolialueella ja siinä etenkin asuntorakentamisen investointiodotusten laskuna. Asuntoinvestointiodotukset olivat laskussa jo keväällä 2011, mutta ne ovat edelleen suhteellisen korkeat (+30) ja vuoden 2008 sekä syksyn 2000 tasolla. Molempia em. ajankohtia seurasi tosin raju pudotus investointiodotuksissa.

Parhaimmaksi yleiset kehitysnäkymät arvioidaan Ahvenanmaalla (+5), Uudellamaalla (-2), Pohjanmaalla (-5), Pohjois-Pohjanmaalla (-6) ja Lapin maakunnassa (-7). Luottamusmittari on heikoin Keski-Suomessa (-20), Etelä-Savossa (-20), Päijät-Hämeessä (-23), Etelä-Pohjanmaalla (-29) ja Kainuussa (-35). Velanottoon taas tarvetta – kunnat korottavat maksujaan ja tuloveroprosenttiaan.

Keskisuurissa ja suurissa kaupungeissa sekä metropolialueella ennakoitaan velanoton kasvua

Verotulo-odotukset ovat edelleen positiiviset, mutta ovat laskeneet keväästä 2011 selvästi. Verotulo-odotukset ovat parhaimmat metropolialueella (+39), suurilla kaupunkiseuduilla (+35) ja maaseutukeskuksissa (+12) sekä heikommat teollisilla kaupunkiseuduilla (+0), harvaan asutuilla seuduilla (-4) ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-5). Parin viime vuoden pyrkimys velanoton vähentämiseen kääntyi syksyllä 2011 lisävelanoton suuntaan. Harvaan asutuilla seuduilla velkaa otetaan lähivuosina maltillisimmin.

Maksujen korottaminen on edelleen keskeisin keino kuntatalouden tasapainottamisen välineenä. Vuonna 2012 valtaosa (70 %) kunnista on nostamassa kunnallisia maksujaan. Sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana kaksi kolmesta (68 %) arvioi kuntansa edelleen korottavan maksujaan. Tuloveroprosenttiaan nostaisi vuonna 2012 joka kolmas ja vuosina 2013–2015 edelleen kolme viidestä. Osuus on kasvanut +12 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta mittauksesta. Kiinteistövero nostaisi vajaa puolet (muutos +12 % yks.), investointeja vähentäisi 45 prosenttia (vuosimuutos +4 % yks.), käyttöomaisuuden realisointiin turvautuisi 40 prosenttia (vuosimuutos - 4 % yks.). Palvelurakenteita aikoo uudistaa 42 prosenttia kunnista (muutos +0 %). Henkilöstöään lomauttaisi vuonna 2012 neljä ja lähivuosina kahdeksan prosenttiyksikköä

eli samassa määrin kuin vuosi sitten arvioitiin. Alueelliset erot kuntatalouden tasapainottamisen keinovalikoimassa olivat paikkakunnittain kuitenkin suuria. Muutokset kertovat kuntatalouden kiristyneen vuoden takaisesta mittauksesta.

Investointiodotukset ovat heikentyneet etenkin keskisuurilla kaupunkiseuduilla

Kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden investointinäkymät ovat nyt odottavat. Investointiodotukset ovat laskeneet keväästä 2011 syksyyn 2011 niin teollisuuden, maa- ja metsätalouden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen osalta. Teollisuuden odotukset ovat kääntyneet lievästi negatiivisiksi ja saivat nyt arvon -4 ja keväällä 2011 arvon +25. Esimerkiksi syksyllä 2009 teollisuuden investointiodotukset olivat arvossa -22. Teollisuuden investointiodotukset ovat kääntyneet hienoisesti miinusmerkkisiksi teollisilla kaupunkiseuduilla (-2), harvaan astutuilla seuduilla (-4) ja suurilla kaupunkiseuduilla (-4) sekä myös metropolialueella (-7). Tätä heikommalla teollisuuden investointiodotukset ovat maaseutukeskuksissa (-16) ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-19).

Kaupan ja palvelujen investointiodotukset ovat myös heikentyneet ja ovat kääntyneet miinusmerkkisiksi (saldoluku -1), kun ne vielä keväällä olivat vielä selvästi plusmerkkiset (+23). Kaupan ja palveluiden odotukset olivat alhaalla myös syksyllä 2008 (-8). Alimmillaan kaupan ja palveluiden investointiodotukset ovat olleet syksyllä 1992 (-31). Kaupan ja palveluiden investointinäkymät olivat parhaimmat Helsingin metropolialueella (+19) ja suurilla kaupunkiseuduilla (+14). Muualla maassa ne olivat lievästi jo negatiivisia. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat tavanomaista alemmat, mutta plusmerkkiset (+5). Vielä vuosi sitten asuntorakentamisen investointiodotukset olivat koko tarkastelujakson 1991-2011 korkeimmat. Asuntorakentamisen investointeihin uskotaan nyt parhaiten metropolialueella (+30) ja teollisilla kaupunkiseuduilla (+18) sekä jossain määrin myös suurilla kaupunkiseuduilla. Muualla asuntorakentamisen investointiodotukset hiipuivat vuoden 2011 aikana.

Huoli kestävyysvajesta kasvoi touko-lokakuun välillä

Aluebarometrin vaihtuva kysymyssarja käsitteli tällä kertaa ns. kestävyysvajetta. Verorahoituksen riittävyys ja kysymys ns. kestävyysvajesta (perusjäämä bruttokansantuotteesta) puhuttivat kuntapäättäjiä laajasti. Julkaisun maakuntaosiossa on lainauksia päättäjien kommentteista kestävyysvajekysymykseen kuntatalouden näkökulmasta. Kyselyn laaja tekstiaineisto kestävyysvajesta (kolmisen tuhatta kommenttia / kierros) analysoitiin tekoälyalgoritmeja hyödyntävällä tekstianalyysiohjelmistolla (ks. Virtanen Vesa: Tieto & Trendit 8/2011). Kyselyssä kuntapäättäjät saivat ensin tietokoneruudulleen oman kuntansa ali- tai ylijäämän, omavaraisuusasteen ja valtionvelan / asukas sekä vertailutietoa kaikista kunnista. Päättäjät arvioivat tämän jälkeen verorahoituksen kehityksen suuntaa. Heikennys tarkoitti tässä suurempaa alijäämää, pienempää omavaraisuusastetta ja suurempaa valtionosuutta (Kuvio 9).

Kun keväällä 2011 kolmasosa (37 %) päättäjistä arvioi kunnan yli- tai alijäämän heikentyvän (alijäämän kasvavan tai ylijäämän pienentyvän) ja vajaa puolet sen tilan paranevan niin lokakuussa 2011 jo 55 prosenttia arvioi ali- tai ylijäämänsä heikkeynevän ja enää neljännes (28 %) uskoi tilanteen paranemiseen. Omavaraisuusasteen suhteen arviot olivat samansuuntaisia, joskin omavaraisuuden ennallaan pysymistä ennakoitiin edellistä verorahoituskysymystä enemmän (28 %). Odotukset valtionosuuksien korottamiseen nykyisestä heikkenivät vuoden aikana. Kuntansa valtionosuuden vähentymistä ennakoitiin toukokuussa kaksi viidestä, kun osuus syksyllä oli jo kolme viidestä. Verorahoituksen tiukkenemista ennakoitiin yleisesti.

Lisäksi päättäjät ehdottivat keinoja vuoden 2015 aikaperspektiivillä tähän kestäväsvajeeseen kuntatalouden- ja palveluiden järjestämisen näkökulmasta. Vastaukset käsiteltiin suomalaisella tekstianalyysiohjelmistolla, joka poimi vastauksista puhutuimmat teemat ja määritteli niiden sävyn. Ohjelmistoinnovaation graafinen esitysmuoto kuvaa muutosta kestäväsvajekeskustelussa toukokuusta lokakuuhun 2011. Keinot liittyivät yrittäjyyteen ja innovaatioihin, työvoimaan ja osaamiseen, kuntapalveluiden järjestämiseen ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, kuntien toimintaympäristöön ja muihin keinoihin. Analyysin mukaan kestäväsvajeeseen voidaan vaikuttaa kuntien keskinäistä yhteistyötä tukemalla sekä yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen panostamalla.

Taulukko 1. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuonna 2012, %
(kys.4)

	Tuloverosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelurakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	7.4	26.9	68.7	65.7	52.9	0.0	4.7	36.4	1.3
Suuret kaupunkiseudut	38.1	35.4	76.8	54.4	35.4	1.2	5.6	29.8	2.1
Keskisuuret kaupunkiseudut	33.9	32.7	73.3	59.9	49.8	1.1	5.5	37.5	1.0
Teolliset kaupunkiseudut	34.5	29.3	65.1	48.8	45.0	4.0	4.8	25.7	4.5
Maaseutumaiset seudut	34.5	39.8	69.6	47.7	43.4	2.7	7.6	30.3	1.1
Harvaan asutut seudut	26.5	40.9	63.4	52.3	41.9	2.8	4.2	29.5	8.6
Keskusaluekunnat	28.9	30.0	74.7	57.2	33.9	0.7	4.6	31.2	3.0
Muut kunnat	30.4	38.2	67.5	51.0	48.3	2.8	6.2	31.0	3.0
Koko maa	30.0	35.9	69.5	52.8	44.2	2.2	5.8	31.0	3.0

Taulukko 2. Kuntien heinot taloutensa tasapainottamiseksi vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (kys. 4)

	Tuloverosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelurakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	57.4	44.6	76.0	46.8	46.8	2.6	5.4	50.3	3.8
Suuret kaupunkiseudut	60.7	50.5	72.6	53.7	40.1	1.7	9.9	34.0	0.6
Keskisuuret kaupunkiseudut	56.9	50.7	67.5	46.0	39.4	3.9	8.9	44.3	0.9
Teolliset kaupunkiseudut	53.7	44.5	63.7	39.8	39.6	5.1	9.4	38.5	4.1
Maaseutumaiset seudut	62.3	47.2	63.7	41.0	42.4	5.3	9.6	43.9	4.2
Harvaan asutut seudut	56.3	38.4	71.4	47.7	36.3	3.4	5.0	41.3	6.9
Keskusaluekunnat	55.7	40.9	71.9	46.6	33.7	2.4	7.1	40.3	2.7
Muut kunnat	59.8	48.4	66.2	44.4	43.1	4.6	8.8	42.5	4.0
Koko maa	58.6	46.2	67.8	45.0	40.4	4.0	8.3	41.9	3.6

Työllisyysnäkymät heikentymässä vuonna 2012 – vanhustenhoitopalvelut kohenevat ja terveyspalvelut heikentyvät

Työllisyyden ennakoidaan heikentyvän vuonna 2012. Työttömyyden tasoa kuvaava saldoluku laski vuoden kevään tiedustelun arvosta +38 syksyllä arvoon -17. Työttömyyden ennakoidaan ensi vuonna kasvavan tämän vuoden tasosta. Parhaimmat työllisyysnäkymät ovat teollisilla kaupunkiseuduilla (-3) ja maaseudun keskusseuduilla (-5) ja tätä heikommalla suurilla (-25) ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-29) sekä metropolialueella (-25).

Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on pysynyt syksyn 2010 ja syksyn 2011 välisenä aikana suurelta osin ennallaan vanhusten-, terveydenhoidon, sosiaalitoimen ja opetustoimen sektoreilla. Päivähoidon osalta työvoiman saatavuus on hankalin keskisuurilla kaupunkiseuduilla. Neljännes (26 %) ilmoitti työvoiman saatavuudessa olevan ongelmia. Helpoin tilanne päivähoidon osalta on suurilla kaupunkiseuduilla. Vanhustenhoitoon työvoiman saatavuus (saatavuusongelmia 39 %) on samaa luokkaa kuin terveydenhoidon kohdalla (saatavuusongelmia 42 %). Vanhustenhoitoon ja terveydenhoidon työvoiman osalta metropolialueen ja suurten kaupunkiseutujen tilanne on hieman muita alueita helpompi. Sosiaalipalveluiden tehtäviin

(saatavuusongelmia 34 %) on työvoimaa jonkin verran helpompi saada kuin muihin peruspalvelujen tehtäviin. Opetustoimen tehtävissä (saatavuusongelmia 13 %) on tilanne hankalin harvaan asutuilla seuduilla.

Kuntien peruspalvelujen arvioidaan olevan käyttäjien kannalta 2-3 vuoden kuluttua nykyistä paremmat vanhustenhoitopalveluissa (+18), päivähoitopalveluissa (+16) ja heikommät opetuksessa (-5), terveydenhoitopalveluissa (-6) ja erityisesti sosiaalipalveluissa (-11). Päivähoitopalvelujen arvioidaan kohentuvan sekä keskuksissa että maakuntien reuna-alueilla. Vanhustenhoitopalvelujen ennakoidaan paranevan keskuskunnissa (+20) hieman muita kuntia (+16) varmemmin. Terveydenhoitopalvelujen ennakoidaan pysyvän käyttäjien kannalta ennallaan keskuskunnissa ja heikenevän (-9) maakuntien reuna-alueilla. Sosiaalipalvelujen ennakoidaan heikentyvän maakunnan reuna-alueilla (-12), joskin jonkin verran myös keskuskunnissa (-7).

Kuntien keskinäinen yhteistyö keskiössä

Kuntayhteistyön kysymykset koskivat kuntien keskinäistä yhteistyötä (+79), seutuyhteistyötä (+46), maakuntayhteistyötä (+17), ELY-yhteistyötä (+22) ja AVI-yhteistyötä (+8) sekä kuntalaisten osallisuutta (+51). Suluissa on ilmoitettu niiden osuus, jotka näkivät ao. yhteistyömuodon merkityksen korostuvan seuraavan 2-3 vuoden aikana. Kuntayhteistyössä korostetaan eniten kuntien keskinäisiä yhteistyömuotoja. Neljä viidestä uskoo kuntayhteistyön korostuvan entisestään. Kuntien keskinäistä yhteistyötä painottavien osuudessa ei tapahtunut muutoksia kahden mittauksen välillä, eikä maakunnan keskuskuntien ja muiden kuntien välillä ollut tässä eroa. Sen sijaan maakunta-, seutu-, ELY- ja AVI-yhteistyön merkitys väheni jonkin verran vuoden aikana ja kuntalaisten osallisuutta taas korostettiin aikaisempaa enemmän. Kuntien keskinäistä yhteistyötä painotetaan etenkin keskisuurilla kaupunkiseuduilla (+83) ja maaseutumaisilla seuduilla (+81) ja vähiten Helsingin metropolialueella (+71). Metropolialueella kuntien keskinäistä yhteistyötä korostavien osuus väheni selvästi keväästä syksyyn 2011.

Niiden osuus, jotka ilmoittivat seutuyhteistyön merkityksen korostuvan seuraavan 2-3 vuoden aikana väheni 51 prosentista 46 prosenttiin toukokuusta lokakuuhun 2011. Seutuyhteistyön merkitystä korostetaan eniten Helsingin metropolialueella (+64) ja vähiten teollisilla kaupunkiseuduilla (+34). Maakuntien keskuskunnat korostavat seutuyhteistyötä muita kuntia enemmän. Myös maakuntayhteistyön merkitystä korostavien osuus väheni vuoden aikana 25 prosentista 17 prosenttiin. Helsingin metropolialueella (saldoluku +32) ja harvaan asutuilla seuduilla (+28) seutuyhteistyö korostui kun taas teollisilla kaupunkiseuduilla (-4) sen merkitystä ei nähty niin keskeisenä. ELY-yhteistyön nähdään korostuvan lähitulevaisuudessa harvaan asutulla seudulla (+28) ja vähiten teollisilla kaupunkiseuduilla (+9). Maakuntien keskuksissa ELY-yhteistyön merkitystä (+18) korostetaan maakunnan muita kuntia (+23) vähemmän. AVI-yhteistyön merkityksen korostumiseen uskotaan eniten Helsingin metropolialueella (+15) ja vähiten keskisuurilla kaupunkiseuduilla (+3).

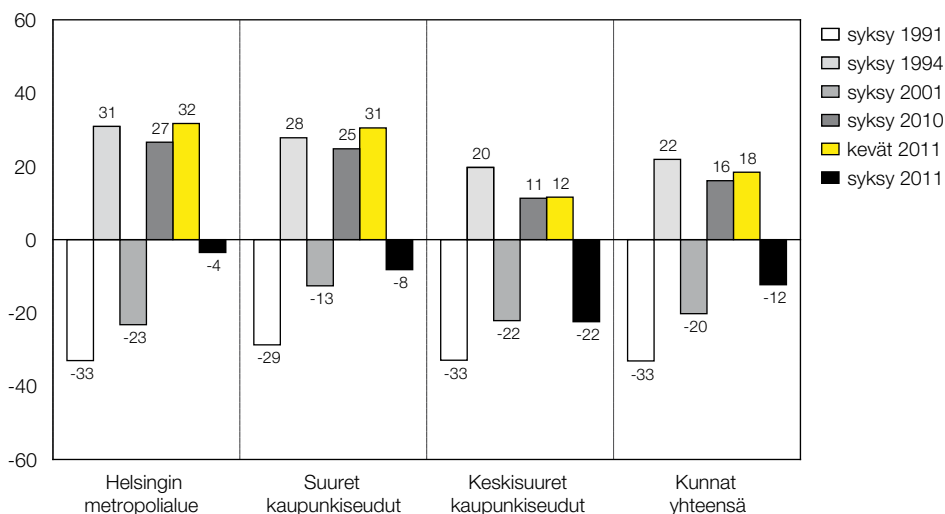
Kuntalaiset ja heidän osallisuus yhteistyömuotona korostuu lähitulevaisuudessa entisestään. Etenkin harvaan asutulla seudulla (+60) ja Helsingin metropolialueella (+58) kuntalaisten osallisuuden merkitys kuntayhteistyössä tulee korostumaan. Kuntien keskinäistä yhteistyötä korostetaan eniten Satakunnassa, Kymenlaaksossa, Kainuussa, Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla. Vähiten kuntien keskinäistä yhteistyötä korostetaan Etelä-Karjalassa, Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa.

Regionala utvecklingsutsikter 2012

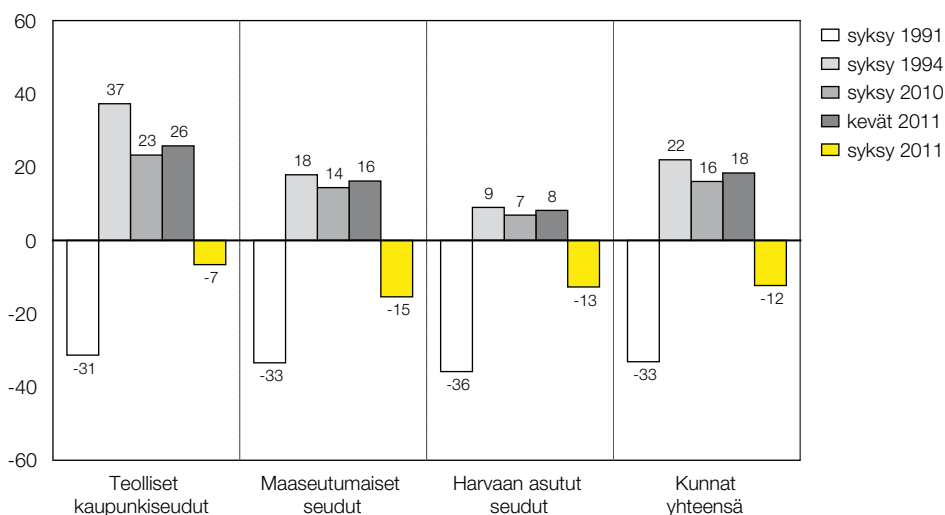
Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter försvagades betydligt under år 2011 och i mätningen i oktober sjönk de ned till minus, med undantag av skatteinkomsterna och bostadsbyggandet. Regionbarometerns förtroendetal sjönk till -12 till följd av den ekonomiska turbulensen i Europa. Nedgången mellan två successiva förtroendemätningar är den största under hela granskningsperioden 1991-2011. Nu är det inom Helsingfors metropolområde och inom de större stadsregionerna som förtroendet för den egna ekonomin är störst.

Om skattefinansieringen kommer att räcka till eller inte i kommunerna samt frågan om hållbarhetsunderskottet var mycket omtalade samtalsämnen bland kommunala beslutsfattare. Inom handeln, tjänsterna samt industrin är investeringsutsikterna nu avvaktande. Beslutsfattarna förutspår att sysselsättningen försvagas i de större kommunerna år 2012. Man förutspår att äldreomsorgen förbättras och att hälsovårdstjänsterna försämrars särskilt i landskapens randområden under de närmaste åren. I kommunerna betonar man nu samarbetet mellan kommunerna. De bästa kojunkturutsikterna har Åland, Nyland, Österbotten, Norra Österbotten och Lappland. Förtroendemätaren fick de lägsta värdena i Mellersta Finland, Södra Savolax, Päijänne-Tavastland och Södra Österbotten samt i Kajanaland. Under lågkonjunkturen håller de regionala skillnaderna åter på att minska.

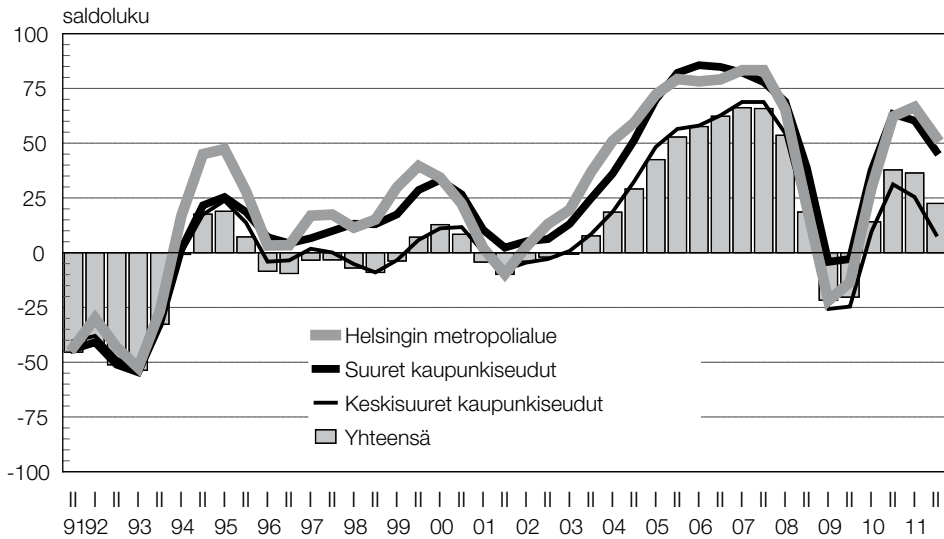
Kuvio 1. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2010 syksyyn 2011.

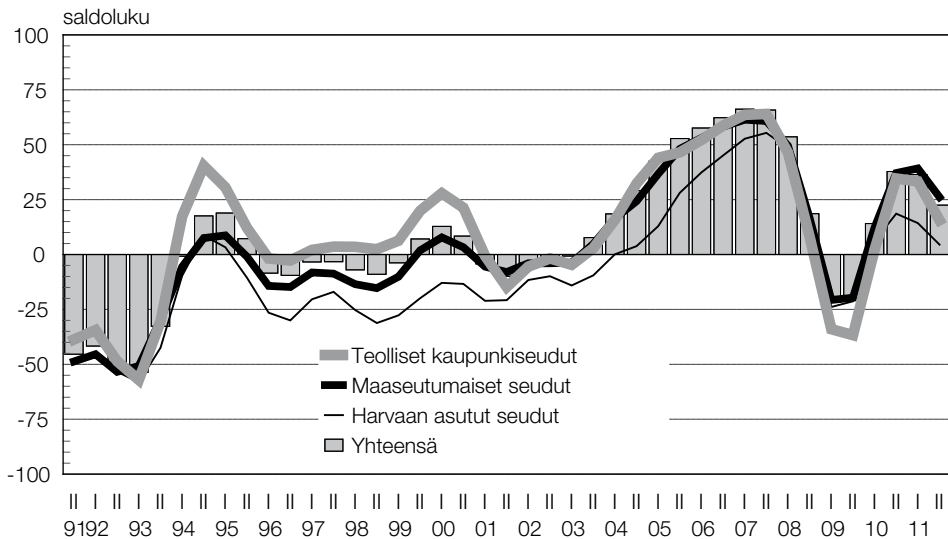
Kuvio 2. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2010 syksyyn 2011.

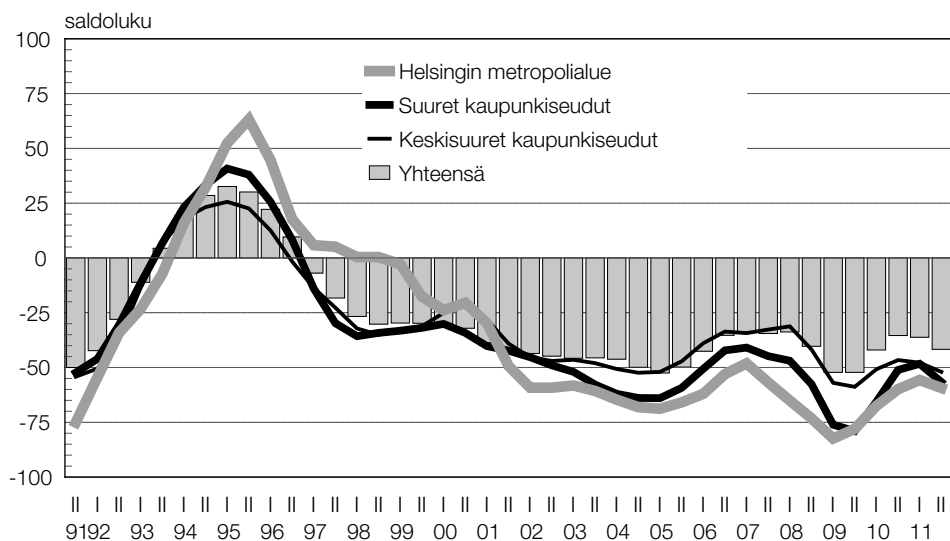
Kuvio 3. Verotulojen kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

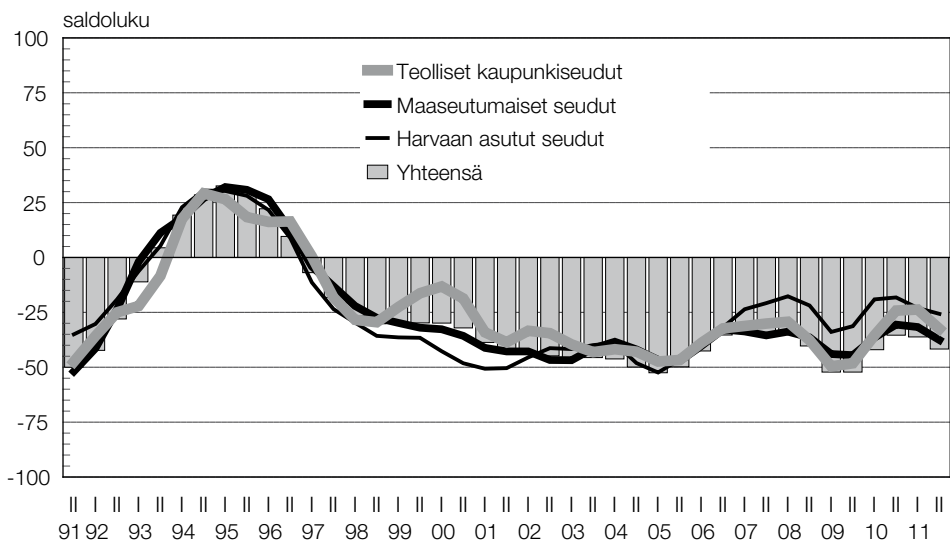
Kuvio 4. Verotulojen kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

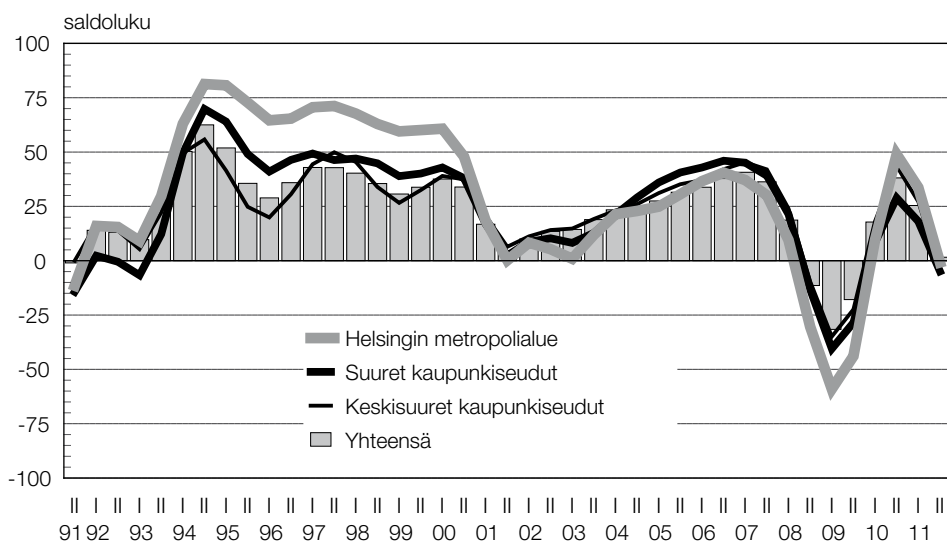
Kuvio 5. Velkamäärän kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

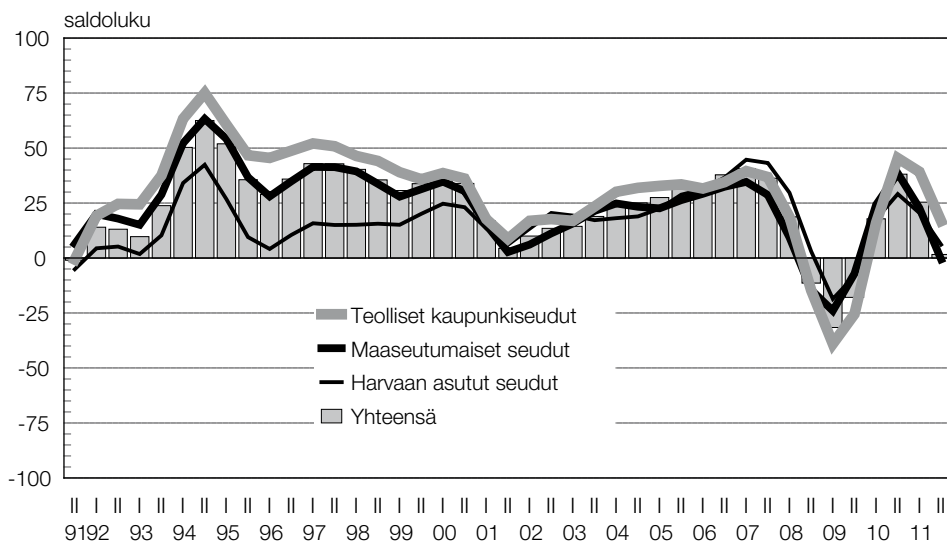
Kuvio 6. Velkamäärän kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

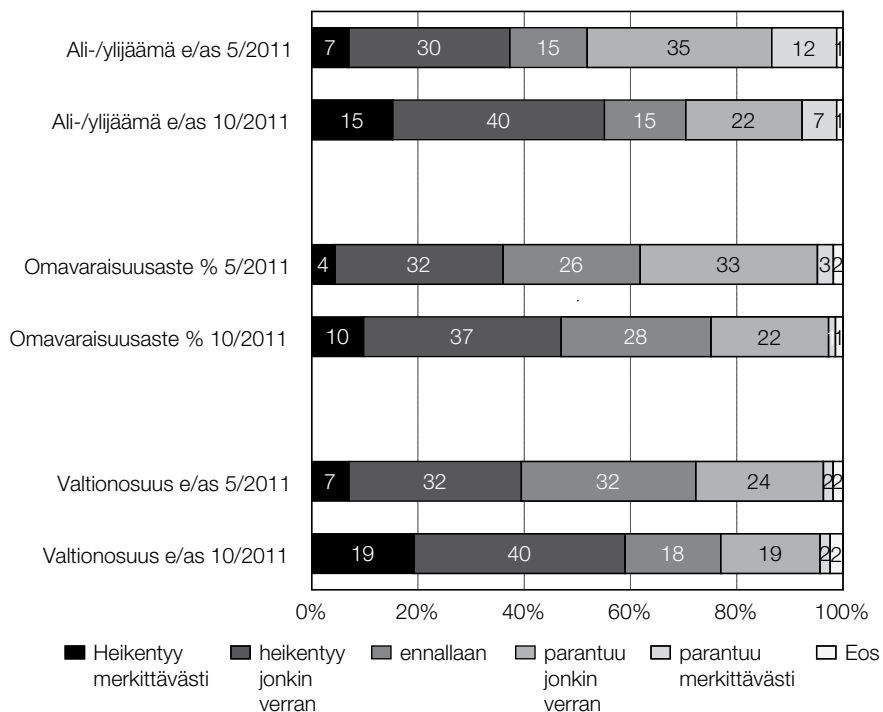
Kuvio 7. Työttömyyden kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

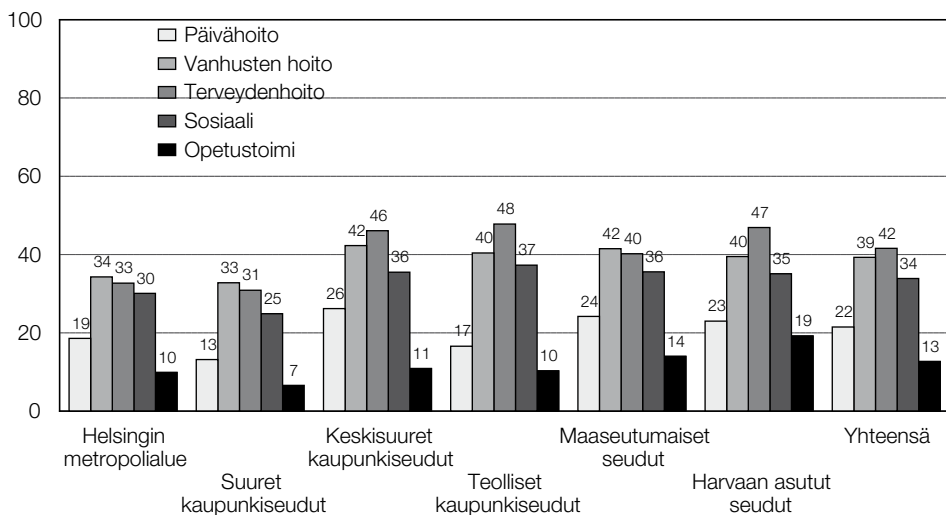
Kuvio 8. Työttömyyden kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaïsilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2011, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 9. Millaiseksi kuntapäättäjät arvioivat toukokuussa ja lokakuussa 2011 kunnan ali-/ylijäämisen, omavaraisuustason ja valtionosuuden tilan seuraavien 2-3 vuoden kuluttua? * Heikennys tarkoittaa suurempaa alijäämää tai pienentynyttä ylijäämää, pienempää omavaraisuustasetta tai suurempaa valtionosuutta / as. (K10abc)

Kuvio 10. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

1 Uusimaa (luottamusluku -2)

Uudenmaan kehitysnäkymät ovat vuoden 2011 aikana heikentyneet merkittävästi, mutta ne ovat edelleen maakunnista parhaimpia. Luottamusluku laski arvoon -2 kun se vielä keväällä oli arvossa +28. Asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden investointien ennakoidaan vuonna 2012 vielä kasvavan, mutta teollisuuden investointiodotukset ovat jo pienenevät. Verotulot ovat kohtuulliset, mutta velanoton ennakoidaan kasvavan. Uudenmaan kuntien omavaraisuusaste on heikentymässä lähivuosina. Myös valtionosuuksiin ennakoidaan leikkauksia. Käyttöomaisuutta realisoidaan kuntatalouden tasapainottamiseksi. Työvoiman saatavuus peruspalvelujen tehtäviin on muuta maata parempi. Työllisyystilanteen ennakoidaan heikentyvän.

Asuntorakentaminen sekä kauppa ja palvelut vielä vetävät – omavaraisuusaste heikkenee

Uudenmaalla luottamusmittari laski miinukselle ja sai nyt arvon -2. Talousmittari oli 1990-luvulla maakunnista parhaimpia ja 2000-luvulla hiukan keskiarvoa parempi. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat edelleen myönteiset (+30) ja muuta maata (+5) paremmat. Kaupan ja palveluiden investointien ennakoidaan jonkin verran kasvavan vuonna 2012, kun ne koko maassa ovat jo vähenevät. Teollisuuden investoinnit (-7) ovat sen sijaan jo laskussa. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Kolme viidestä (60 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa yli puolet (54 %). Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan muita maakuntia enemmän käyttöomaisuuden realisoimista (53 % realisoisi). Maksujen korotuksia (72 %) ollaan käyttämässä yleisesti vuosina 2013-2015. Tuloveroprosentin korotusaiheet ovat muita maakuntia pienemmät.

Työllisyys heikentymässä vuonna 2012

Työllisyyden ennakoidaan heikentyvän muita maakuntia nopeammin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus nähtiin muuta maata parempana etenkin sosiaalipalveluissa. Työvoiman saatavuus näyttää korjaantuneen muissakin peruspalveluissa vuoden aikana huomattavasti. Uudellamaalla korostetaan muita maakuntia enemmän ylikunnallisia yhteistyömuotoja. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +70 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +68 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +28 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +35 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +15 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +56 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitystä painotetaan maakunnassa etenkin pääkaupunkiseudun ja kehyskuntien ulkopuolella.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Erityisesti valtion tehtävä edistää yrittäjyyttä ja innovaatioita, kuntasektori liian hajanainen innovaatioiden kehittäjä"

"Työn tekemisen joustoja lisättävä (esim. etätyö), työhön liittävää kohdentavaa koulutusta lisättävä"

"Palveluverkoston porrastus vaativuuden mukaan selkeämmäksi. Peruspalvelut/ennalta ehkäisevät lähipalveluina. Ihmiskaupan lopettaminen palvelujen järjestämisessä"

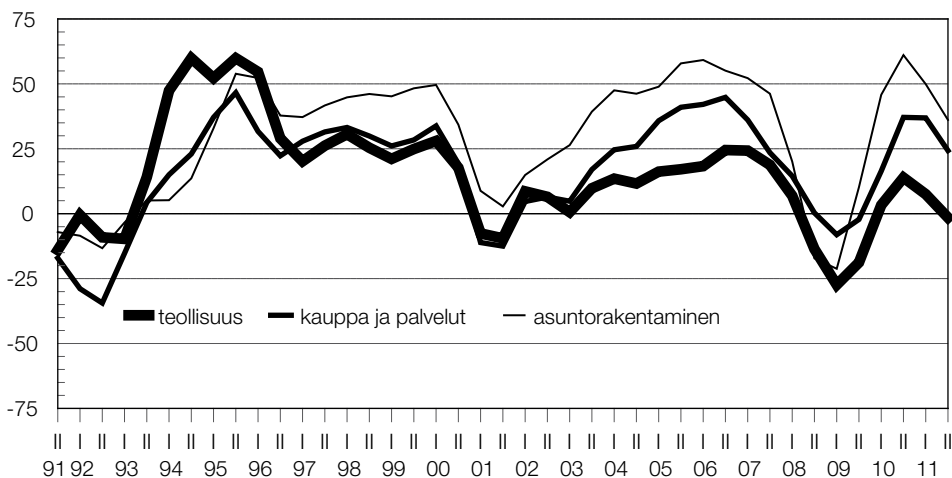
"Mitä suurempiin yksiköihin > sitä huonommin palvelevat (veron)maksajia!!"

"Muutos'hömpötykset' jäihin pitkäksi aikaa, että olisi kunnissakin työrauha. Nyt ei tunnuta tietävän, mihin suuntaan pitäisi mennä. Erityisesti pienille kunnille raskasta ja kallista"

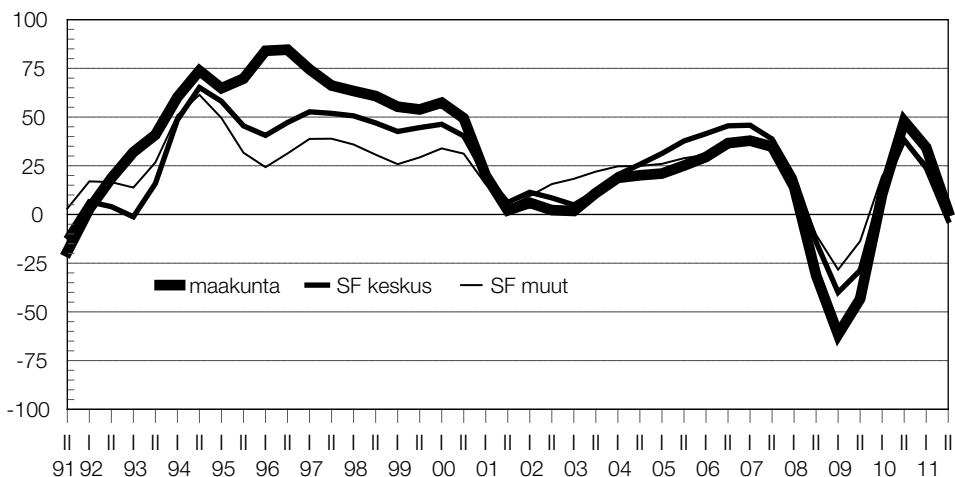
Kavuyritysten etsintä ja rohkaiseminen/tukeminen, muiden, perusteettomien tukijärjestelmien ja tukien lakkauttaminen"

"Työpaikkojen luominen keinolla millä hyvänsä. Yhteistyötoimien kannustaminen koulutuslaitosten ja työmarkkinoiden välillä, jotta koulutettaisiin aloille, joista löytyy työpaikkoja"

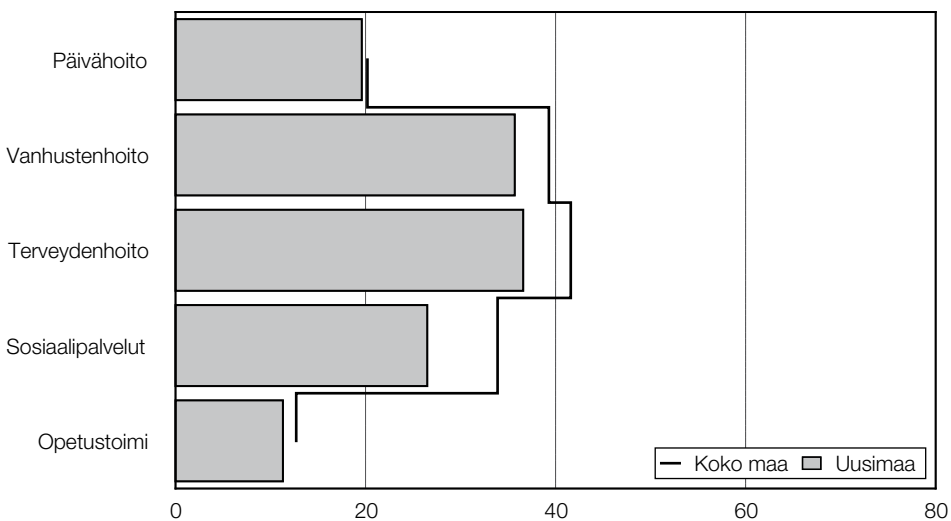
Kuvio 11. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

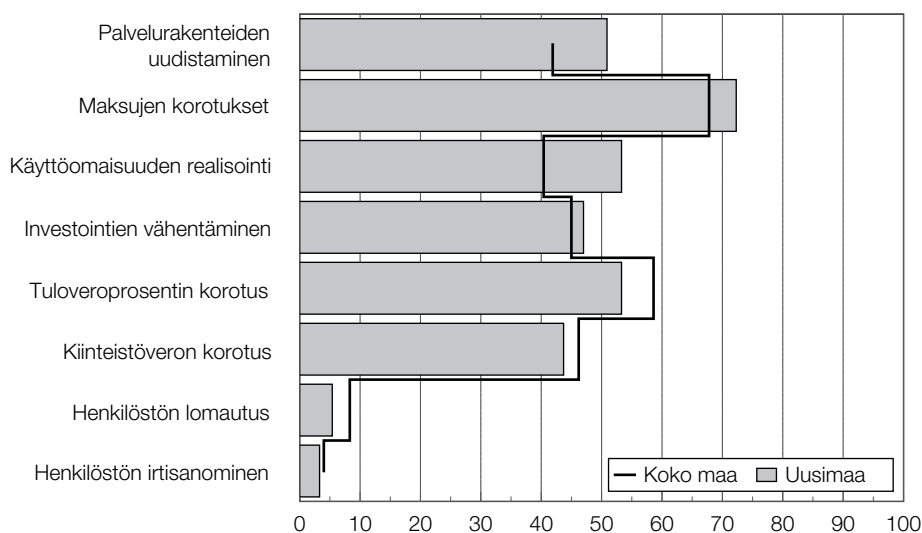
Kuvio 12. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 13. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 14. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4a)

1 Nyland (förtroendetal -2)

Utvecklingsutsikterna i Nyland har försvagats betydligt under år 2011, men de är fortfarande bland de bästa bland landskapen. Förtroendetalet sjönk till -2, medan det på våren fortfarande låg på +28. Bostadsbyggandet samt investeringarna inom handel och tjänster förväntas ännu öka år 2012, men investeringsförväntningarna inom industrin minskar redan. Skatteinkomsterna är måttliga, men upplåningen förväntas öka. Kommunernas soliditetsgrad i Nyland kommer att försvagas under de närmaste åren. Man förutspår också nedskärningar i statsandelarna. Anläggningstillgångar realiseras för att balansera kommunalekonomin. Tillgången på arbetskraft för uppgifter inom basservicen är bättre än i övriga landet. Sysselsättningsläget förväntas bli sämre.

2 Varsinais-Suomi (luottamusluku -11)

Varsinais-Suomen kehitysnäkymät ovat heikentyneet vuoden aikana. Luottamusluku sai nyt arvon -11. Talousmittari on maakunnassa niin 1990-luvulla, 2000-luvulla ollut koko maan tasolla – niin nytkin. Verotulojen ennakoidaan kasvavan vuonna 2012, muttei siinä määrin kuin vielä keväällä ennakoitiin. Velkaa joudutaan ottamaan aikaisempaa enemmän. Verorahoitus on kiristymässä. Investointinäkymät ovat heikentyneet, mutta ovat edelleen kohtuutasolla. Työllisyysarviot ovat muuta maata paremmat. Maakunnassa korostetaan kuntalaisten osallisuutta.

Maksuissa korotuspaineita – verotuloja kertyy vielä kohtuullisesti

Luottamusluku sai lokakuun mittauksessa arvon -11. Talousmittari on 1990-luvulla ja 2000-luvulla ollut koko maan tasolla. Verotulo-odotukset saivat vielä kohtuullisen hyvän arvon +23 (koko maa +10). Sen sijaan velkaa joudutaan ottamaan (saldoluku -61) entistä useammin (koko maa -48). Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Vajaa puolet (43 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 49 %). Valtionosuuksien vähenemistä ei odoteta siinä määrin kuin muualla maassa. Kuntataloudessa korotetaan maksujen (73 %), tuloveroprosentin (65 %) ja kiinteistöveron (54 %) korotuksia vuosina 2013-2015, siis muita maakuntia tavallisemmin. Henkilöstön lomautuksia (16 %) saattaa olla myös edessä. Investointinäkymät ovat muiden maakuntien lailla nyt varovaiset niin asunTORAKEN- tamisen (+2), kaupan ja palveluiden (-3) kuin teollisuuden (-7) osalta.

Työvoiman saatavuus koko maan tasolla

Työllisyystilanne pysynee nykytasolla, joskin saldoluku laski vuodessa arvosta +12 arvoon -5. Varsinais-Suomessa kuntasektorilla työvoiman saatavuus on opetustoi- messa, vanhusten- ja terveydenhoidossa koko maan tasolla: Päivähoidon tehtävissä työvoiman saatavuus on muuta maata helpompi, mutta sosiaalipalveluissa saata- vuus on heikentynyt. Varsinais-Suomessa korostetaan muita maakuntia enemmän kuntalaisten osallisuutta ylikunnallisen yhteistyön sijaan. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +70 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +28 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +18 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +3 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +6 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +55 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentaateista kestävyysvajakeskusteluun:

”Sadasta ideasta yksi on loistava eli paljon ideoita pitää virrata, että loistaviakin pääsee loistamaan, siis innovaatioita herättämään ja tukemaan”

"Elinkeinopolitiikka tulee kunnallisella tasolla parantaa huomattavasti: teollisuustonttien saatavuus, liikenneolosuhteet ja vuorovaikutteisuus"

"Koko ajan pitää tutkia tehokkainta tapaa palveluiden järjestämiseksi, luulot pois, tietoa enemmän! Keskittämisen ideologia ja tehokkuus eivät kulje palvelupuolella käsi kädessä"

"Osallisuus, erilaisuuteen ja paikallisten olojen hyödyntämisen tukeminen myös lainsäätäjän osalta, tasapäistämiskaavat romukoppaan"

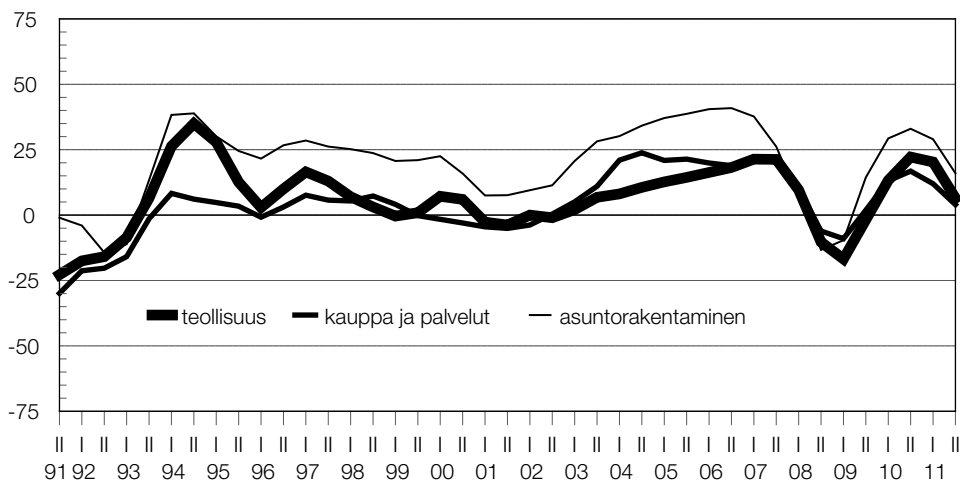
"Fortsätta överbäga sätet att producera tjänster; vi själva, vi i samarbete med andra eller kanske helt utlokaliseras"

"Främjande av hälsa, hjälp till självhjälp, förebyggande arbete är viktigt"

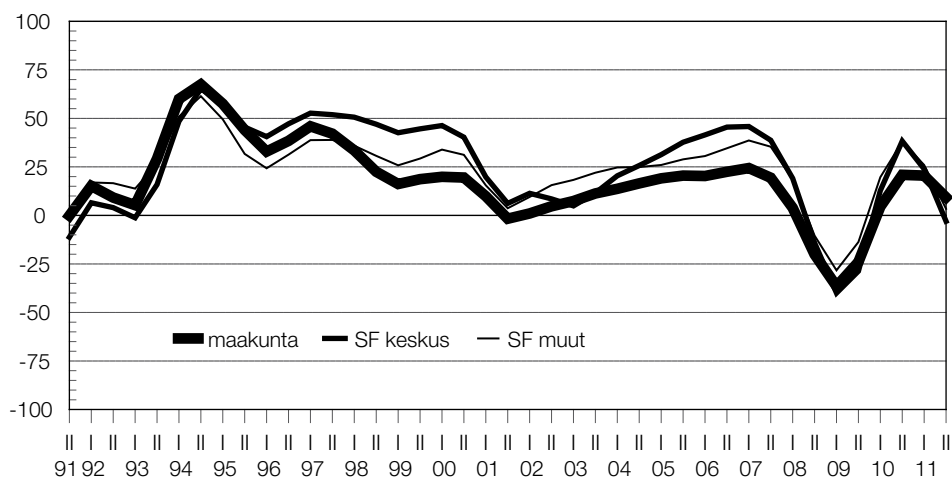
"Monituottajamalli - kunnan tulee keskittyä olennaiseen"

"Kommunerna skall vara funktionellt naturliga enheter, inte teoretiska konstruktioner som passar bättre på pappret än i verkligheten"

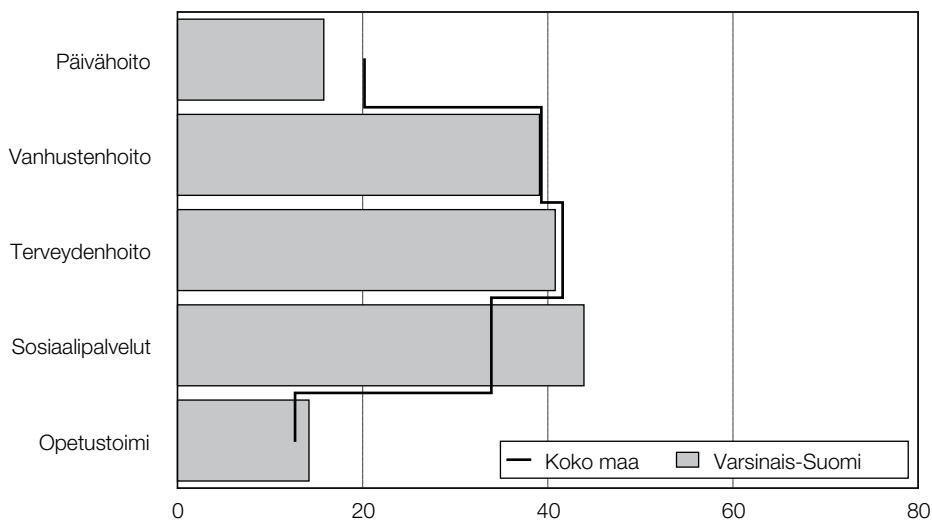
Kuvio 15. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkömät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

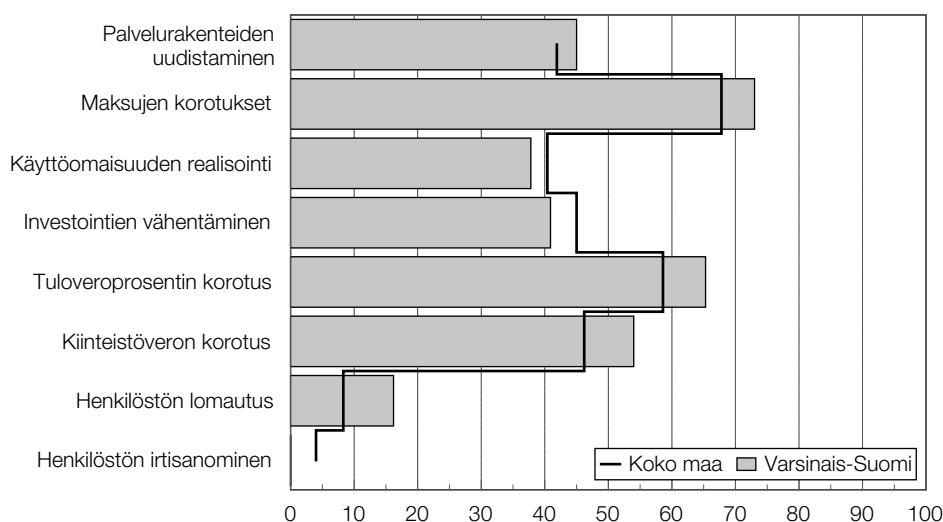
Kuvio 16. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 17. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 18. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)

2 Egentliga Finland (förtroendetal -11)

Utvecklingsutsikterna för Egentliga Finland har försvagats under året. Förtroendetalet låg nu på -11. Ekonomimätaren har i landskapet legat på nivån för hela landet under 1990-talet och 2000-talet – likaså nu. Skatteinkomsterna förväntas öka år 2012, men inte i den omfattning som förutsågs ännu under våren. Man måste ta mer lån än tidigare. Skattefinansieringen kommer att bli stramare. Investeringsutsikterna har försvagats, men de är fortfarande på en måttlig nivå. Sysselsättningsbedömningarna är bättre än i övriga Finland. I landskapet betonar man kommuninvånarnas delaktighet.

3 Satakunta (luottamusluku -17)

Satakunnan suhdannenäkymät heikentyivät jo vuosi sitten ja heikot ne ovat edelleenkin. Verotulot pysyvät kuitenkin kohtuullisina, mutta velkaa otetaan aikaisempaa enemmän. Verorahoitus on kiristymässä. Investointinäkymät teollisuudessa sekä kaupan ja palveluiden alalla ovat heikentyneet muita maakuntia nopeammin. Työttömyyden ennakkoidaan kasvavan vuonna 2012. Kuntasektorilla on työvoimaa melko hyvin saatavilla peruspalvelujen tehtäviin. Maakunnassa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä.

Investointiodotukset madaltuneet

Talouskehitys ei ole poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista. Nyt luottamusluku laski arvoon -17 (koko maa -12) eli alle keskiarvon. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä niinkin pakkasella kuin arvossa -28. Verotuloja kuvaava saldoluku sai lokakuussa arvon +14 (koko maa +10). Velkamäärä on kasvussa. Yli puolet (57 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa 43 prosenttia (koko maa 59 %). Verorahoituksen ennakkoidaan kiristyvän jatkossa.

Maksujen suhteen Satakunnassa noudatetaan muiden maakuntien mallia: maksuja (64 %), tuloveroprosenttia (60 %) ja kiinteistöveroä (45 %) ollaan korottamassa vielä vuosina 2013-2015 varsin yleisesti. Maakunnassa ei kuitenkaan realisoida käyttöomaisuutta siinä määrin kuin koko maan kunnissa keskimäärin. Henkilöstön lomautuksiin tai irtisanomisiin ei jouduta turvautumaan näillä näkymin. Investointinäkymät ovat asuntorakentamisen osalta vielä plusmerkkisiä (saldoluku +5), mutta kaupan ja palveluiden (-17) ja teollisuuden (-14) investointi-odotukset ovat heikentyneet merkittävästi.

Etenkin maakunnan reuna-alueilla korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä

Työttömyyden ennakkoidaan kasvavan. Kuntasektorilla vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja opetustoimenkin osalta työvoiman saatavuus on muuta maata helpompi: Sen sijaan päivähoiton tehtäviin on vaikeampi saada työvoimaa.

Satakunnassa korostetaan muita maakuntia enemmän kuntien keskinäistä yhteistyötä. Maakunnan reuna-alueilla sitä korostetaan enemmän kuin keskusseudulla. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +85 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +49 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +17 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +8 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon +3 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +33 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Tuotekehitykseen laitettava lisää rahaa. Yrittäjyyden ja sijoittamisen on oltava kannattavaa muuten ei Suomi tästä suosta nouse. Tarvitaan innovatiivista kehitystyötä työpaikkojen turvaamiseksi"

"Siemenrahoitusta uusien innovaatioiden kaupallistamiseen, yrityshautomo- ja yrityskiihdyttämötoimintaa"

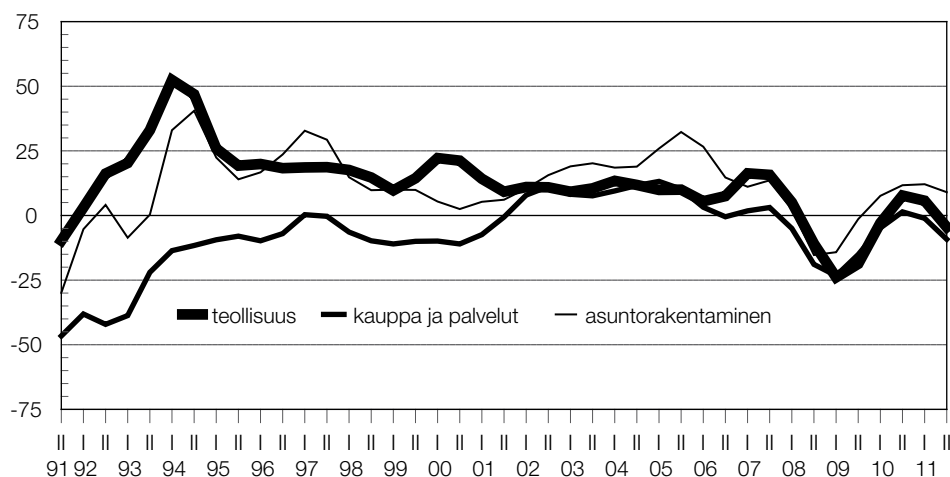
"Opiskelujen alkupään viiveet pois (asevelvollisuus uuteen uskoon), välivuodet pois, oppisopimus-koulutuksen kehittäminen, syrjäytymisriskit pois: työ- / koulutustakuu"

"Perusratkaisuksi norjalais- / ruotsalainen malli, jossa terveydenhuollosta vastaa joko valtio tai väliportaan riittävä suuri itsehallintoyksikkö ja kunnat loppuista kuntapalveluista"

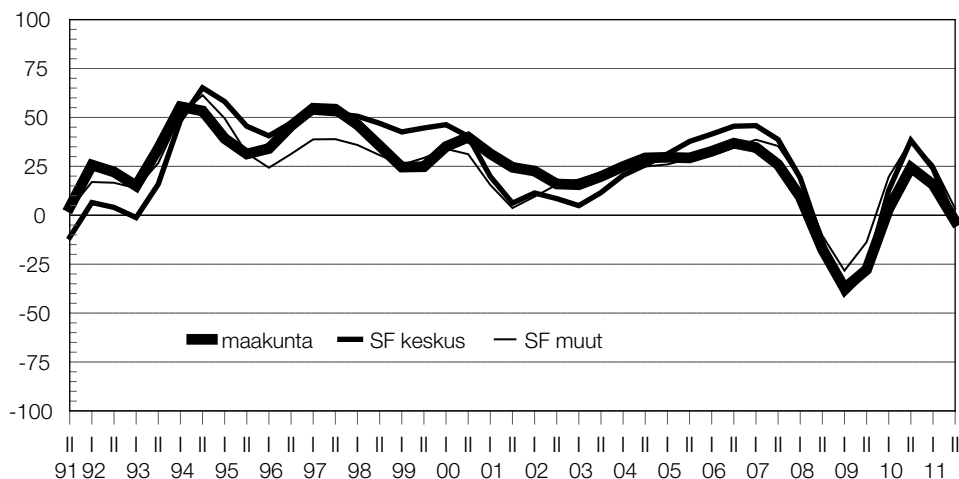
"Vielä enemmän painopistettä työikäisten tyky- / kuntoutus- / hyvinvointi-interventioihin"

"Suomessa, kehittynyt yhteiskunta kun on (tai pitäisi olla), mutta pieni kansa ja maa, suuret reformit on tehty a) kohtuullisella poliittisella konsensuksella b) keskusjohtoisesti ja c) tavalla, jossa entisen päälle rakennetaan uutta. Tämä koskee myös kuntauudistusta!"

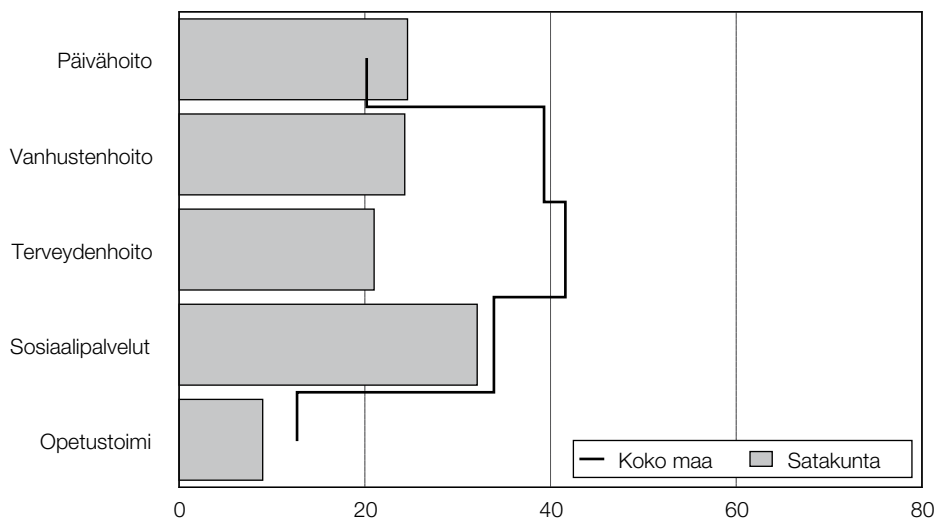
Kuvio 19. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

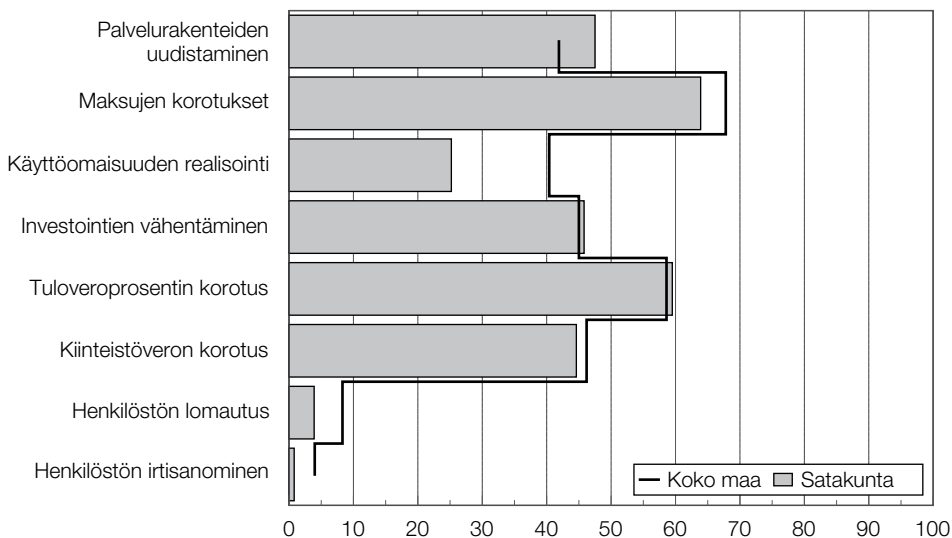
Kuvio 20. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 21. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 22. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)

3 Satakunta (förtroendetal -17)

Konjunkturutsikterna för Satakunta försvagades redan förra året och är fortfarande svaga. Skatteinkomsterna bibehålls dock på en måttlig nivå, men man måste ta mer lån än tidigare. Skattefinansieringen håller på att bli stramare. Inom industrin samt handeln och tjänsterna har investeringsutsikterna försvagats snabbare än i övriga landskap. Arbetslösheten förutspås öka år 2012. Inom kommunsektorn är tillgången på arbetskraft för uppgifter inom basservicen rätt så bra. I landskapet betonar man samarbetet mellan kommunerna.

4 Kanta-Häme (luottamusluku -10)

Kanta-Hämeen kehitysnäkymät olivat vuosi sitten maan parhaimmat. Nyt luottamus talouteen ja työllisyyteen on heikentynyt maakuntien keskitasolle. Verotulojen ennakoidaan kuitenkin kasvavan edelleen. Velkaa joudutaan ottamaan aikaisempaa enemmän. Työttömyys on kääntymässä kasvuun. Investointinäkymät ovat kohtuulliset teollisuuden investointeja lukuun ottamatta. Maakunnassa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä, seutuyhteistyötä ja kuntalaisten osallisuutta.

Velanotto esillä – teollisuuden investoinnit huolestuttavat

Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. Luottamusluku laski arvoon -10 kun se vielä keväällä oli arvossa +39. Näkymien heikentymisen taustalla on velanoton tarve, työllisyyssnäkökymien heikentyminen ja teollisuuden investointiodotusten heikkeneminen. Investointinäkymät ovat heikentyneet erityisesti teollisuudessa (-25). Asuntorakentamisen (+4) sekä kaupan ja palveluiden (+7) investointinäkymät ovat yhä plusmerkkiset. Verotulo-odotukset ovat edelleen muita maakuntia korkeammalla arvossa +35 (koko maa +10). Velkaa kunnat ottavat yleisesti, ei kuitenkaan siinä määrin kuin vuosikymmenen puolivälissä. Yli puolet (56 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 59 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta, joka on enemmän kuin muissa maakunnissa keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristävän. Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan vuosina 2013-2015 muita kuntia herkemmin maksujen korotuksia (79 % korottamassa), käytöomaisuuden realisoimista ja investointien vähentämistä.

Työllisyys heikkenemässä – kunnat korostavat kuntayhteistyötä

Työllisyyden ennakoidaan heikentyvän. Kaksi vuotta sitten saldoluku sai arvon -32, vuosi sitten arvon +64 ja syksyllä 2011 se laski arvoon -22 (koko maa -12). Työvoiman saatavuus on kuntasektorilla parempi kuin muualla maassa päivähoiton, opetus-toimen ja erityisesti terveydenhoidon tehtävissä. Sen sijaan erityisesti vanhusten-hoidossa, mutta myös sosiaalitoimessa työvoiman saatavuudessa on hankaluuksia.

Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +81 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +65 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +14 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +5 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +4 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +61 (koko maa +51). Kanta-Hämeessä korostetaan muita maakuntia enemmän kuntien keskinäistä yhteistyötä, seutuyhteistyötä ja kuntalaisten osallisuutta.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Uusyrittäjiä ja 'Pelle Pelottomia' tuettava"

"Joutuisat palvelut yrittäjien tarpeisiin: kaavoitus, toimitilat; kaikinpuoleinen myönteisyys; yksityisten palvelujen käyttö lisänä julkisella puolella, yrittäjien asiantuntemusta käytettävä, julkinen ei kaikkea osaa, eikä tarvitsekaan osata. Rohkeita avauksia: riskejäkin siihen liittyy"

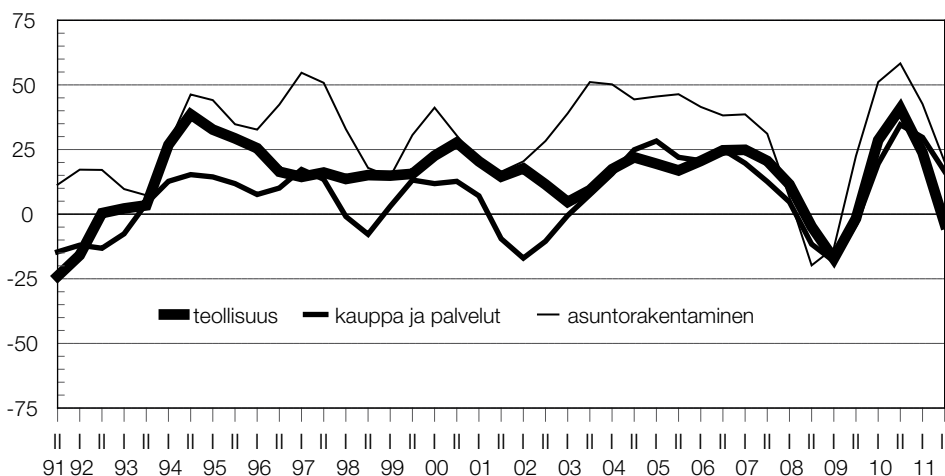
"Toimivilla ja kustannustehokkailla sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla, yhteistoiminta-alueen merkitys tulee korostumaan jatkossa yhä enemmän. Panostamalla hyvinvointisuunnitelmatyöhön"

"Toteutetaan kuntapalvelut kuntalaisten itse määrittelemän vaatimustason mukaisesti, kustannustehokkaasti maalaisjärkeä käyttäen"

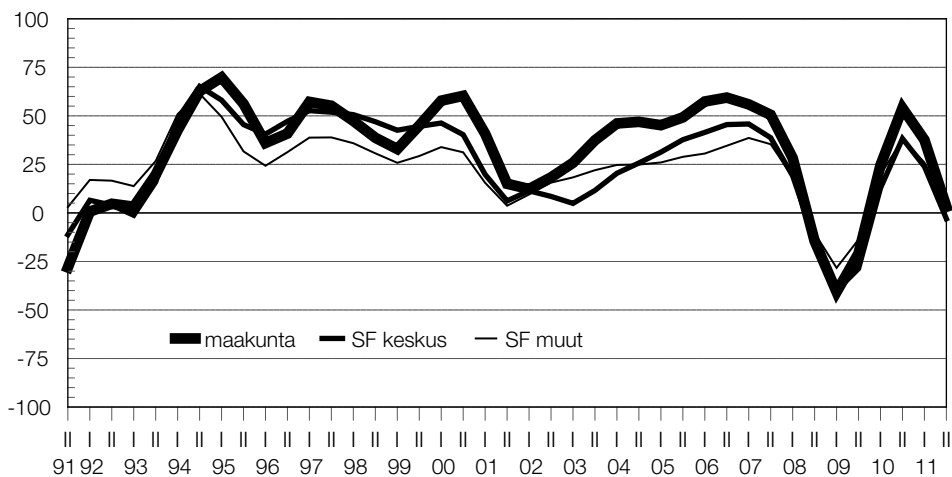
"Elinkelvottomia kuntia kannustettava liittymään isompiin. Liitokset vapaaehtoista tietä Suomi on laaja maa. Koko maa on pidettävä asuttuna. Keskuskunnat ja kehyskunnat painottavat eri asioita, lähidemokratia on turvattava. Suomalaisia ei voi tiivistää pelkästään kasvukeskuksiin"

"Normien ja subjektiivisten oikeuksien tilapäinen purkaminen, jotta päästään rationaaliseen toimintaan byrokratian sijaan"

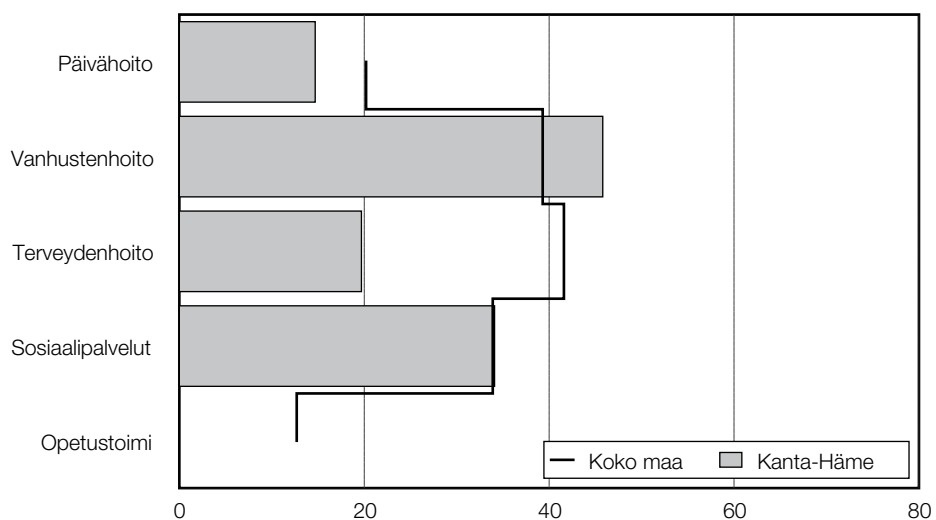
Kuvio 23. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

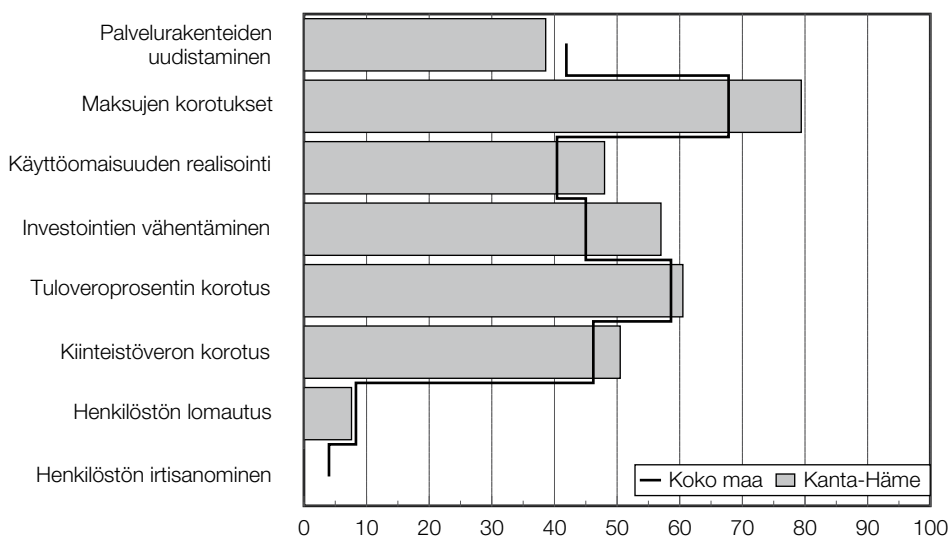
Kuvio 24. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 25. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 26. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)

4 Egentliga Tavastland (förtroendetal -10)

Utvecklingsutsikterna för Egentliga Tavastland var de bästa i landet för ett år sedan. Nu har förtroendet för ekonomin och sysselsättningen försvagats till medelnivån för landskapen. Skatteinkomsterna förväntas dock fortfarande öka. Man måste ta mer lån än tidigare. Arbetslösheten håller på att vända uppåt. Investeringsutsikterna är måttfulla med undantag av investeringarna inom industrin. I landskapet betonar man samarbetet mellan kommunerna och mellan regionerna samt kommuninvårnarnas delaktighet.

5 Pirkanmaa (luottamusluku -12)

Pirkanmaan kehitysnäkymät ovat heikentyneet muiden maakuntien tavoin. Luottamusluku pysyi vielä 1990- ja 2000-luvulla maakunnassa keskimäärää korkeammalla. Verotulot ovat vuonna 2012 vielä kohtuulliset, mutta velkaa kunnat ottavat muita maan kuntia yleisemmin. Verorahoitus kiristyy. Työllisyyden ennakoidaan heikentyvän, mutta investointiodotukset ovat vielä kohtuutasolla. Veroja ja maksuja korotetaan muita yleisemmin.

Velanotto ja työllisyys huolettavat

Maakunnan talouskehitys on arvioitu etenkin 1990-luvulla ja myös 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. Nyt luottamusluku laski arvoon -12. Näkymien heikentymisen taustalla ovat velanotto ja työllisyysnäkymien nopea heikentyminen. Verotulojen ennakoidaan edelleen kasvavan (+12). Velanottoon turvaudutaan aikaisempaa enemmän: saldoluku laski lokakuussa arvoon -73 (koko maa -48). Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Yli puolet (58 %) – eli samassa määrin kuin koko maassa keskimäärin – odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa yli puolet (58 %) eli saman verran kuin muuallakin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa. Investointinäkymät ovat vielä kohtuulliset teollisuudessa (+1), asuntorakentamisessa (+5) sekä kaupan ja palveluiden (-5) alalla.

Pirkanmaalla otetaan kuntatalouden tasapainottamisvälineet laajasti käyttöön vuosina 2013–2015: kunnat korottavat maksuja (81 %), tuloveroprosenttia (68 %) ja kiinteistöveroä (59 %), käyttöomaisuutta realisoidaan (52 %) ja investointeja vähennetään (52 %). Palvelurakenteiden uudistaminen ei lähivuosina ole siinä määrin esillä kuin muissa maan kunnissa.

Työllisyys on heikkenemässä, ei kuitenkaan samassa määrin kuin muissa maakunnissa keskimäärin. Työvoiman saatavuus on kuntasektorilla parempi kuin muualla maassa päivähoiton, opetustoimen ja erityisesti terveydenhoidon tehtävissä. Erityisesti vanhustenhoidossa, mutta myös sosiaalitoimessa työvoiman saatavuus on hankalampaa.

Pirkanmaalla korostetaan muita maakuntia enemmän ELY -yhteistyötä ja maakuntayhteistyötä. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +64 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +23 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +32 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +23 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon +10 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +34 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Tuetaan yliopistojen ja tutkimuslaitosten poikkialaista innovaatiotyötä, kiinnitetään huomiota pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiin"

"Sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys kaikissa muodoissaan mukaan tehostamaan julkista sektoria"

"Huolehditaan jo olemassa olevista yrityksistä, mahdollistetaan kaikin keinoin uusien yritysten tuleamista"

"Koulutuksen entistäkin tarkempi suuntaaminen työvoimatarpeen mukaan"

"Hajallaan olevien työvoimahallinto-organisaatioiden yhdistäminen yhteen organisaatioon, julkisen sektorin prosessien tehostaminen johtajuutta parantamalla, erityisesti henkilöstöjohtaminen edellytys onnistumiselle"

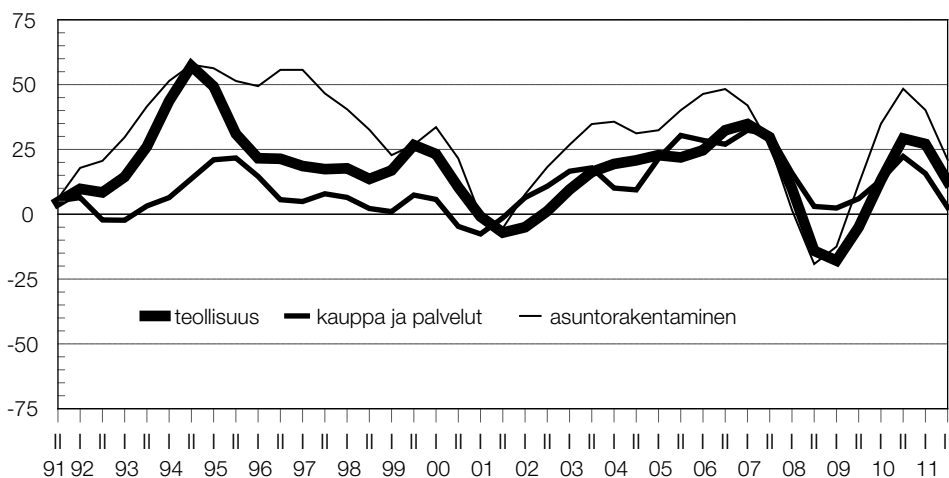
"Priorisoinnin merkitys peruspalvelujen turvaamiseksi, puuhastelut mukavuus-alueitehtävissä lopetettava"

"Rakenne laajemmalle väestöpohjalle, 20-50 tuhatta as./ kunta. Kaupunki- ja maaseutumaisuus pidettävä erillään"

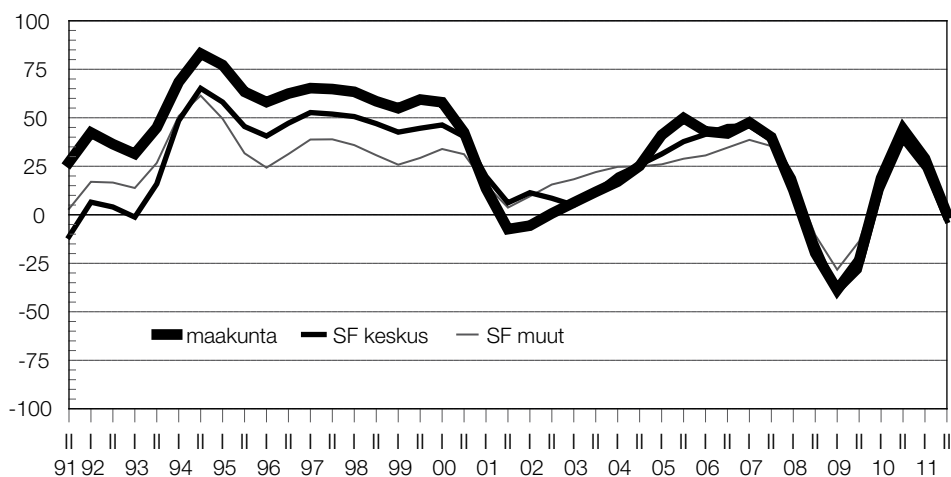
"Toimia ja rakenteita tulisi lisätä erityisesti niille ikäluokille, jotka nyt yhä lisääntyvässä määrin tarvitsevat terveys- ja hoivapalveluita. Koulussa liikuntaa ja terveyskasvatusta tulee lisätä"

"Resurssiohjauksesta tarvelähtöiseen ohjaukseen, hoidon keskittäminen osakeskeksuksiin, heti oikeaan hoitoon, asiakkaan valinnan vapauden lisääminen merkittävästi"

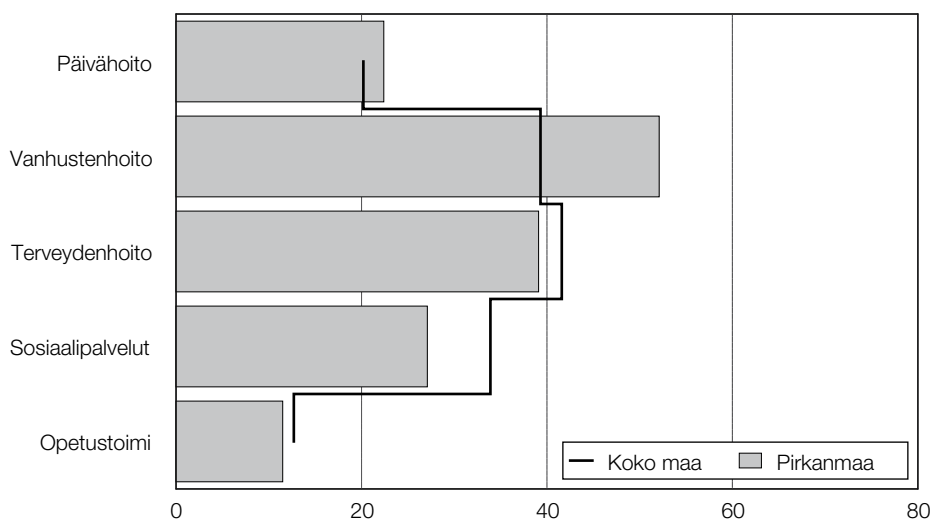
Kuvio 27. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

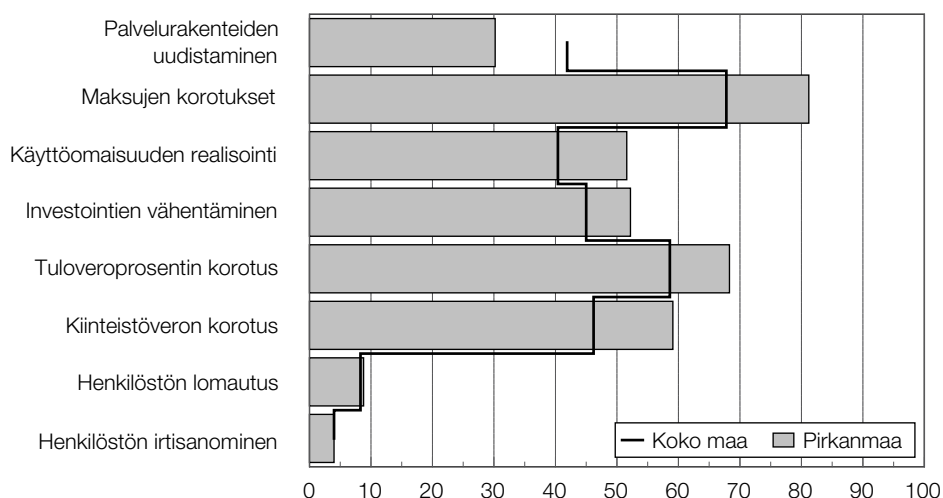
Kuvio 28. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 29. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 30. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)

5 Birkaland (förtroendetal -12)

Utvecklingsutsikterna för Birkaland har försvagats liksom för övriga landskap. Förtroendetalet låg i landskapet ännu under 1990-talet och 2000-talet på en högre nivå än genomsnittet. Skatteinkomsterna kommer ännu att vara måttliga år 2012, men kommunerna tar mer lån än övriga kommuner i landet. Skattefinansieringen kommer att bli stramare. Sysselsättningen förutspås bli svagare, men investeringsutsikterna är fortfarande måttliga. Skatter och avgifter kommer att höjas mer än på andra håll i landet.

6 Päijät-Häme (luottamusluku -23)

Maakunnan talouskehitys on seurannut 1990- ja 2000-luvulla muiden maakuntien lukemia, mutta lokakuun mittauksessa luottamusluku jäi alle keskitason. Syynä tähän olivat arviot verotulojen pienenemisestä sekä asuntorakentamisen ja teollisuuden investointiodotukset. Kuntataloutta tasapainotetaan korottamalla maksuja, tuloveroprosenttia ja kiinteistöveroja. Päijät-Hämeessä korostetaan kuntayhteistyötä.

Maksuja korottamalla tasapainoon

Maakunnan talouskehitys ei ole poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista. Nyt Päijät-Hämeessä luottamusluku laski kuitenkin arvoon -23, kun se koko maassa sai arvon -12. Näkymien heikentymiseen taustalla on kasvava velanotto, työllisyysnäkymien nopea heikentyminen sekä teollisuuden investointiodotusten huononeminen maakunnassa. Verotuloja kuvaava saldoluku jäi arvoon -5 (koko maa +10). Velkamäärän ennakoidaan kasvavan. Vajaa puolet (46 %) odottaa kunnan alitai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähennystä odottaa kaksi kolmesta (67 %), joka on enemmän kuin muissa kunnissa (60 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän. Investointinäkymät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -26, (koko maa -4), asuntorakentamisessa arvon -10 (koko maa +5) sekä kaupan ja palveluiden alalla arvon -3 (koko maa -1).

Kuntataloutta tasapainotetaan vuosina 2013-2015 etenkin maksuja (83 %) ja tuloveroprosenttia (77 %) sekä kiinteistöveroja (60 %) korottamalla. Näihin ollaan tarttumuissa muita kuntia herkemmin.

Kuntien yhteistyö korostumassa

Työllisyysnäkymät vuodelle 2012 ovat heikentyneet muiden kuntien tavoin. Työvoiman saatavuus on kuntasektorilla vaikeampi kuin muualla maassa vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja sosiaalitoimen tehtävissä

Päijät-Hämeessä korostetaan muita maakuntia enemmän kuntien keskinäistä yhteistyötä ja seutuyhteistyötä sekä kuntalaisten osallisuutta. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +82 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +60 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +24 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +22 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +5 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +75 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään maakunnan reuna-alueilla hieman tärkeämpänä kuin Lahden seudulla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Tuotekehitykseen laitettava lisää rahaa. Yrittäjyyden ja sijoittamisen on oltava kannattavaa, muuten ei Suomi tästä suosta nouse. Tarvitaan innovatiivista kehitystyötä työpaikkojen turvaamiseksi"

"Koulutus työvoiman tarpeen mukaan, mm. hoiva-ala, rakennusten peruskorjaus, yrittäjyyskoulutus, hankerahaa koulutukseen"

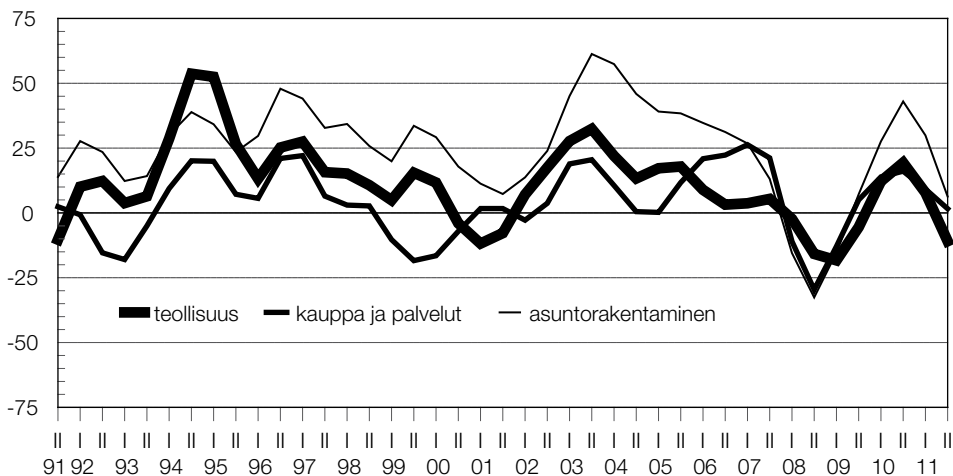
"Ei uusia palveluja, ei subjektiivisia oikeuksia - suositukset riittävät; kolmannen sektorin yhteistyö laajemmaksi"

"Kuntapalvelut tulisi organisoida asiakaslähtöisesti riittävän lähellä kuntalaista ja lisätä osallisuutta"

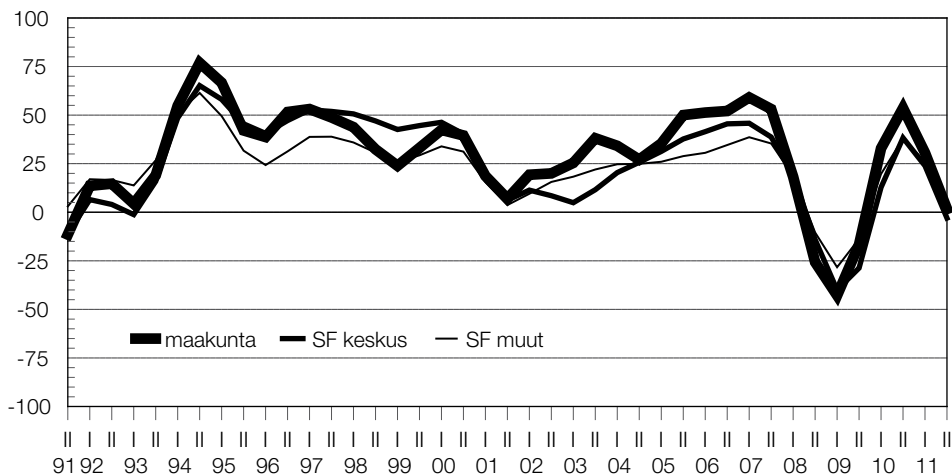
"Nykyinen kuntarakenne hyvä lähipalveluiden palveluiden ja demokratian hoitoon ja elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämiseen, jolla tuodaan työtä ja toimeliaisuutta yritys-elämälle ja näin saadaan kasvua matkailun ja vapaa-ajan toimintoihin"

"Kunta on olemassa kuntalaisten perustarpeita varten. Back to basics, palataan perustehtävään ja organisoidaan ensin kansalaisille riittävät saavutettavissa olevat palvelut. Katsotaan sitten millaista kunnallishallintoa niitä varten on tarpeen järjestää"

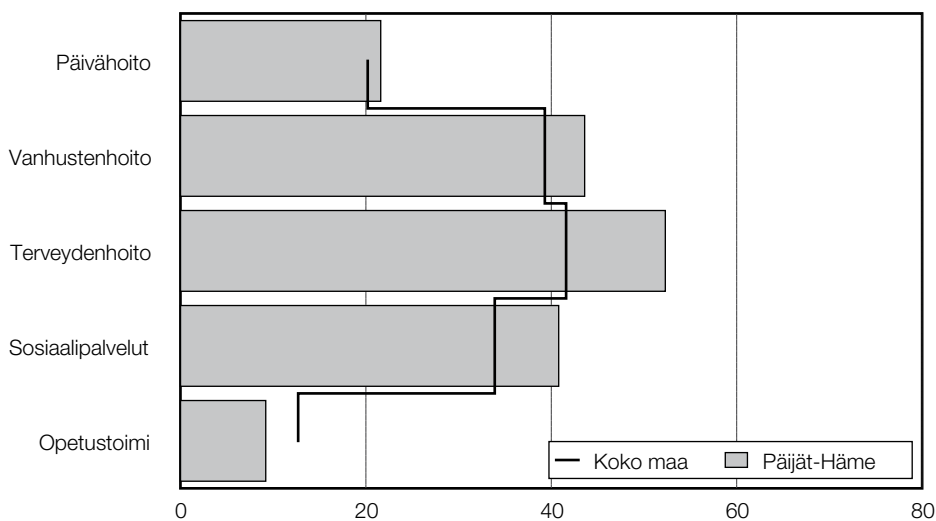
Kuvio 31. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkömät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

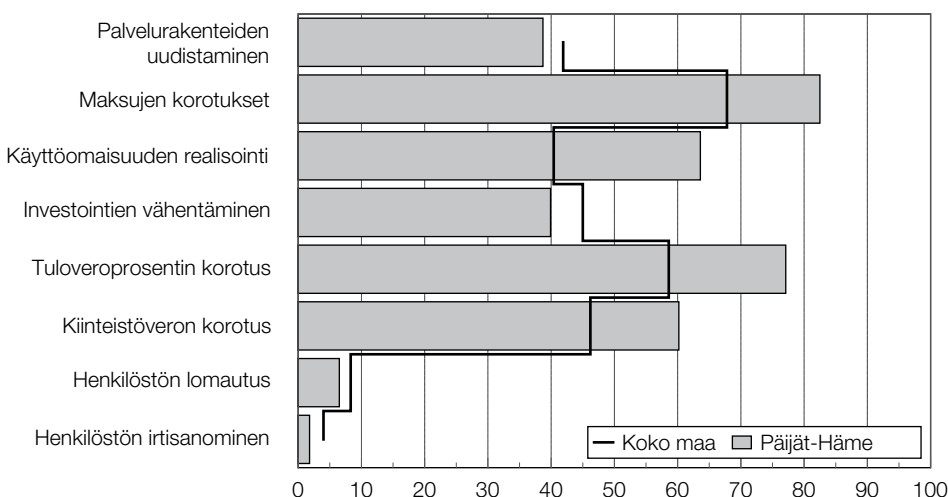
Kuvio 32. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 33. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 34. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)

6 Päijänne-Tavastland (förtroendetal -23)

Landskapets ekonomiska utveckling har under 1990-talet och 2000-talet följt siffrorna för de övriga landskapen, men i mätningen i oktober låg förtroendetalet under medelnivån. Orsaken till detta var uppskattningarna om minskade skatteinkomster samt investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet och industrin. Kommunekonomin balanseras genom att höja avgifter, inkomstskatteprocenten och fastighetsskatten. I Päijänne-Tavastland betonar man kommunsamarbetet.

7 Kymenlaakso (luottamusluku -20)

Kymenlaakso talouskehitys ei 2000-luvulla poikennut muista maakunnissa, mutta odotukset ensi vuodelle ovat nyt keskimääräistä heikommät. Syynä tähän ovat heikot työllisyysnäköymät ja teollisuuden investointinäköymät. Verorahoitus kiristyy maakunnassa. Kymenlaaksossa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja kuntalaisten osallisuutta.

Teollisuuden investointiodotukset heikentyneet

Maakunnan talouskehitys ei ole poikennut muista 2000-luvulla ja 1990-luvulla se oli hieman alle keskitason. Nyt luottamusluku laski kuitenkin arvoon -20, kun se koko maassa sai arvon -12. Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä vielä niinkin korkean arvon +49, kun se syksyllä jäi arvoon -4 (koko maa +10). Velanottoon joudutaan turvautumaan yleisesti, saldoluku sai lokakuussa arvon -46 (koko maa -48). Puolet (49 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa hieman yli puolet (56 %) eli samassa määrin kuin koko maan kunnissa (59 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa.

Näkymien heikentymiseen on vaikuttanut erityisesti tarve velanottoon, työllisyysnäköymien nopea heikentyminen sekä teollisuuden investointiodotusten heikkeneminen maakunnassa. Investointinäköymät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -37, (koko maa -4), asuntorakentamisessa arvon -7 (koko maa +5) sekä kaupan ja palveluiden alalla sentään arvon +4 (koko maa -1).

Kuntatalouden tasapainottamisessa käytetään vuosina 2013-2015 käyttöomaisuuden realisoimista (49 %).

Maksujen ja tuloveroprosentin korotusten suhteen maakunnassa ollaan muita maltillisempia. Henkilöstön lomautukset (16 % lomauttamassa) saatetaan nostaa esille lähivuosina.

Kuntien keskinäinen yhteistyö ja kuntalaisten osallisuus korostuvat

Työllisyysnäköymät vuodelle 2012 ovat kääntyneet selkeästi miinukselle ja se sai arvon -52 (koko maa -17). Työvoiman saatavuus on kuntasektorilla heikompi kuin muualla maassa vanhustenhoidon, terveydenhoidon tehtävissä ja sosiaalitoimissa.

Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +86 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +49 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +37 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +17 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +20 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +75 (koko maa +51). Kymenlaaksossa korostetaan muita

maakuntia enemmän kuntien keskinäistä yhteistyötä, ELY- ja AVI-yhteistyötä sekä kuntalaisten osallisuutta. Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään maakunnan reuna-alueilla tärkeämpänä kuin keskuseuduilla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Painopistettä ja resursointia kohdistettava enemmän innovaatioiden jalkautukseen"

"Tutkimus edellä uusiin palvelumalleihin"

"Tempputyöllistäminen pois. Avoimen sektorin työpaikkoja luovaksi. Koulutuksen kohdentaminen työvoimatarpeiden mukaisesti (amk-tarkastelu oikeansuuntainen). Yliopistoverkon kriittinen tarkastelu (vahvuus, laatu, ei yliopistoja joka suunnalla)"

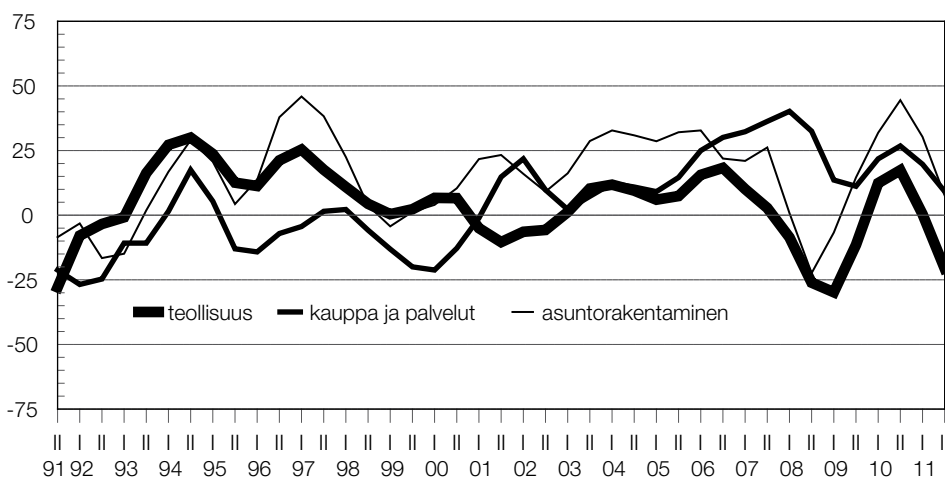
"Koulutuslinjat ja tuleva työvoimakysyntä paremmin kohtaavaksi"

"Lähes kaikki kunnan tuottamat palvelut valtakunnallisille tuotanto-osuuskunnille (sote, koulut, tekn.työt)"

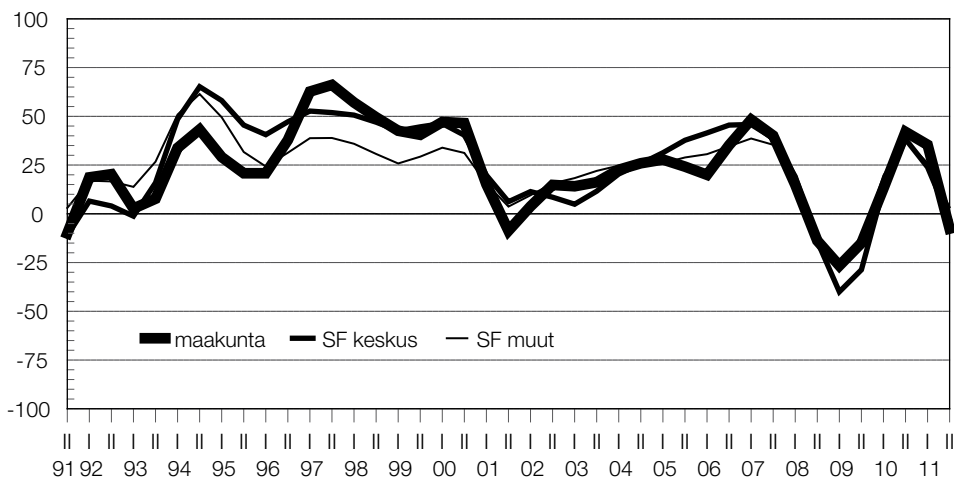
"Palveluverkon kriittinen tarkastelu ja riittävän väestöpohjan edellyttäminen eli enemmän kuin 20 000. Kahlitsevien normien uudelleen tarkastelu. Kansalaisten omavastuisuuden lisääminen"

"Kansalaisten terveystietämyksen lisääminen, itsehoitokyvyn ja vastuullisuuden kasvattaminen, yhteiskunnallinen keskustelu"

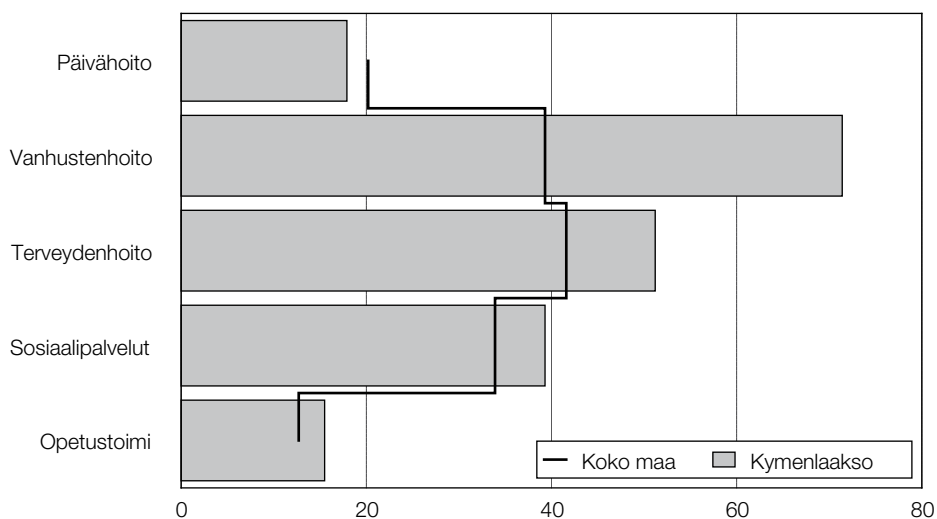
Kuvio 35. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

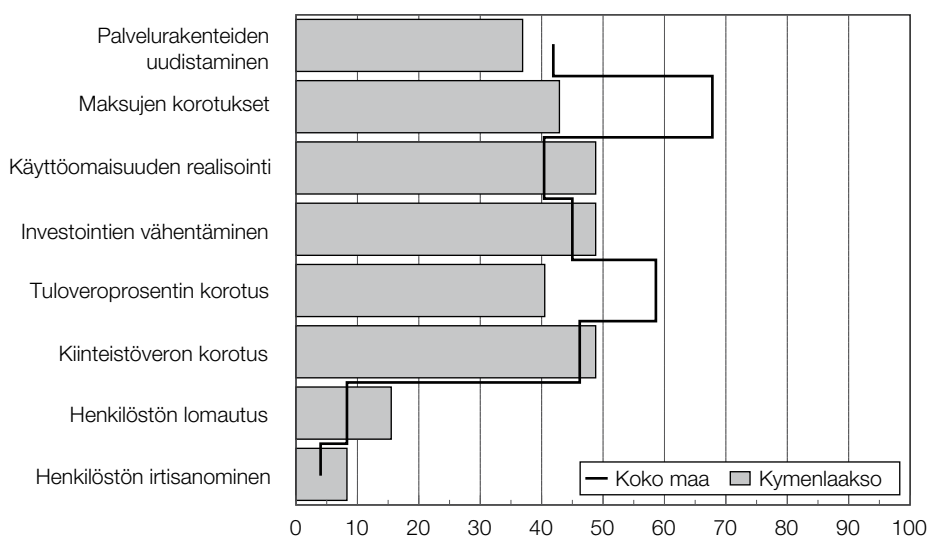
Kuvio 36. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 37. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 38. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

7 Kymmenedalen (förtroendetal -20)

Kymmenedalens ekonomiska utveckling skiljde sig inte från utvecklingen i de övriga landskapen under 2000-talet, men förväntningarna inför nästa år är nu svagare än i genomsnitt. Orsaken till detta är de svaga sysselsättningsutsikterna och investeringsutsikterna inom industrin. Skattefinansieringen kommer att bli stramare i landskapet. I Kymmenedalen betonar man samarbetet mellan kommunerna och kommuninvånarnas delaktighet.

8 Etelä-Karjala (luottamusluku -19)

Aluebarometrin luottamusluku ei ole 1990- ja 2000-luvulla poikennut juurikaan koko maan kehitysarvioista. Lokakuun mittauksessa luottamusluku oli muita huonompi. Taustalla ovat muita heikommät verotulo- ja työllisyysodotukset sekä teollisuuden investointiodotukset. Kuntataloutta tasapainotetaan korottamalla maksuja ja tuloveroprosenttia. Etelä-Karjalassa korostetaan seutuyhteistyön merkitystä.

Valtionosuuksien väheneminen huolestuttaa

Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla hiukan muita maakuntia heikommaksi. Etelä-Karjalassa luottamusluku laski lokakuussa 2011 arvoon -19, kun se koko maassa sai arvon -12. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Etelä-Karjalassa keskimäärin arvossa -4 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se on saanut arvon -3 (koko maa +1). Näkymien heikentymiseen on vaikuttanut erityisesti ennakoidut verotulot, tarve velanottoon ja työllisyysnäkymien nopea heikentyminen sekä teollisuuden investointiodotusten heikkeneminen maakunnassa. Verotuloja kuvaava saldoluku oli keväällä vielä arvossa +19, kun se syksyllä putosi arvoon -11 (koko maa +10). Velanotossa ollaan suhteellisen maltillisia, saldoluku sai lokakuussa arvon -33 (koko maa -48). Merkittävä osa (80 %) maakunnan päättäjistä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa 81 %, joka on myös selvästi enemmän kuin muissa kunnissa (60 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa merkittävästi. Investointinäkymät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -41, (koko maa -4), asuntorakentamisessa arvon -3 (koko maa +5) sekä kaupan ja palveluiden alalla arvon +10 (koko maa -1).

Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan vuosina 2013-2015 erityisesti käyttöomaisuuden realisoimista (51 % realisoimassa). Kiinteistöveron korottaminen (30 %) ei sen sijaan ole niin keskeisessä asemassa kuin muissa kunnissa. Muutoin Etelä-Karjalassa toimet, kuten maksujen korotukset ja tuloveroprosentin korotukset ovat voimakkaasti esillä muiden kuntien tavoin.

Etelä-Karjalassa korostetaan seutuyhteistyötä

Työttömyyden ennakoidaan kääntyvän kasvuun vuoden 2012 aikana (saldoluku -33). Työllisyysarviot ovat muuta maata synkemmät. Työvoiman saatavuus peruspalveluiden tehtäviin on parempi etenkin vanhustenhoidon, sosiaalipalvelujen ja opetustoimen tehtävien kohdalla.

Kuntien keskinäinen yhteistyö sai lokakuun kyselyssä arvon +65 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +69 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +22 (koko maa +22),

maakuntayhteistyö arvon +23 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon -1 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +47 (koko maa +51). Etelä-Karjalassa korostetaan muita maakuntia enemmän seutuyhteistyötä.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kestävyysvajekeskusteluun:

”Lisää voimavaroja uusien innovaatioiden kehittämiseen”

”Seudullinen muuntokoulutus, työperäinen maahanmuutto”

”Enemmän yhdessä muiden kuntien kanssa, erikoistuminen, ei kaikkien kuntien tarvitse tuottaa kaikkia palveluita”

”Kuntien järjestämisvastuun palauttaminen kunniaan, tarkoituksenmukaisuusharkinnan salliminen”

”Alkoholimyynnin rajoittaminen, vastuun ottaminen omasta elämästä”

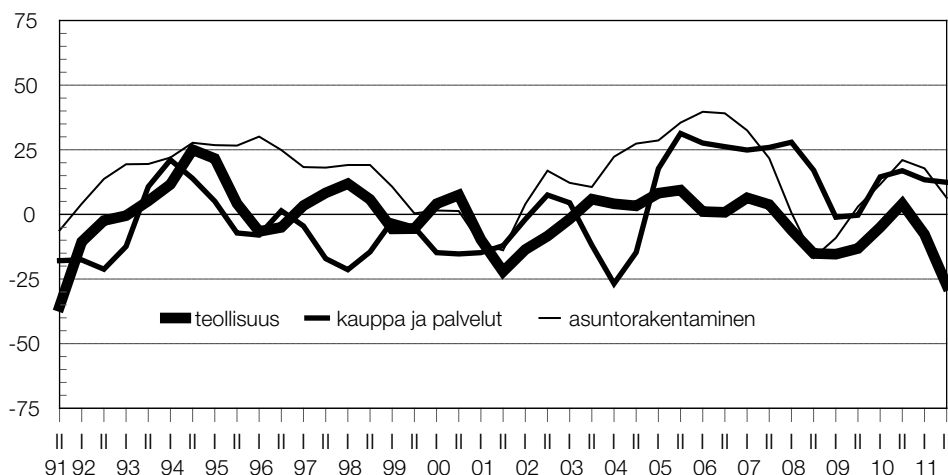
”Omasta terveydestä huolehtiminen kunniaan, parhaimmat käytännöt palveluiden suorittamiseksi käyttöön koko maassa”

”Panostetaan ennaltaehkäisyyn; lisätään vapaa-ajan palveluja (myös 3.sektori mukaan), nuorten syrjäytymisen estäminen”

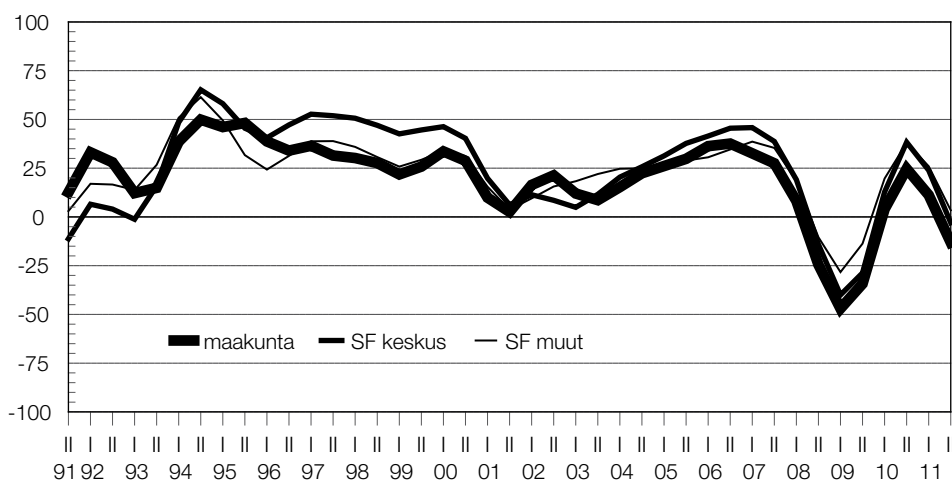
”Palveluiden järjestämisvastuuta vähennettävä”

”Kansalaisnäkökulma lähtökohdaksi”

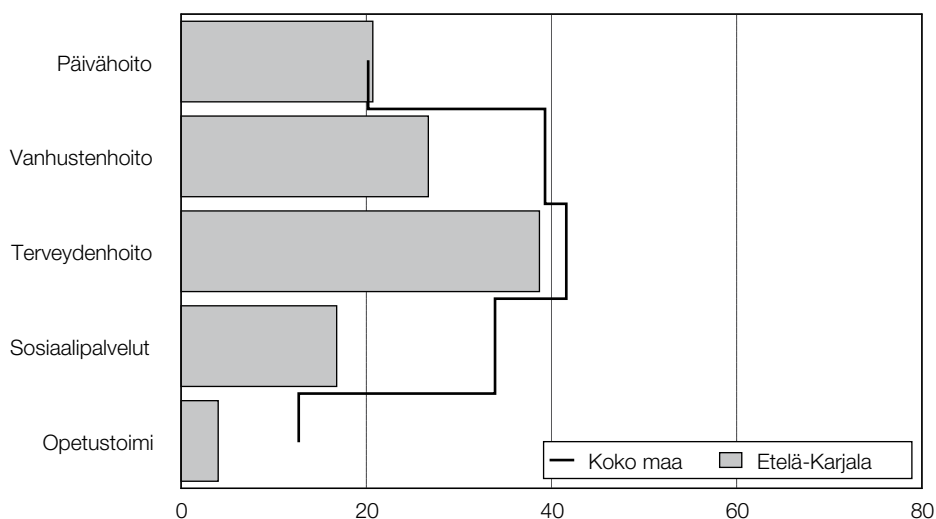
Kuvio 39. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

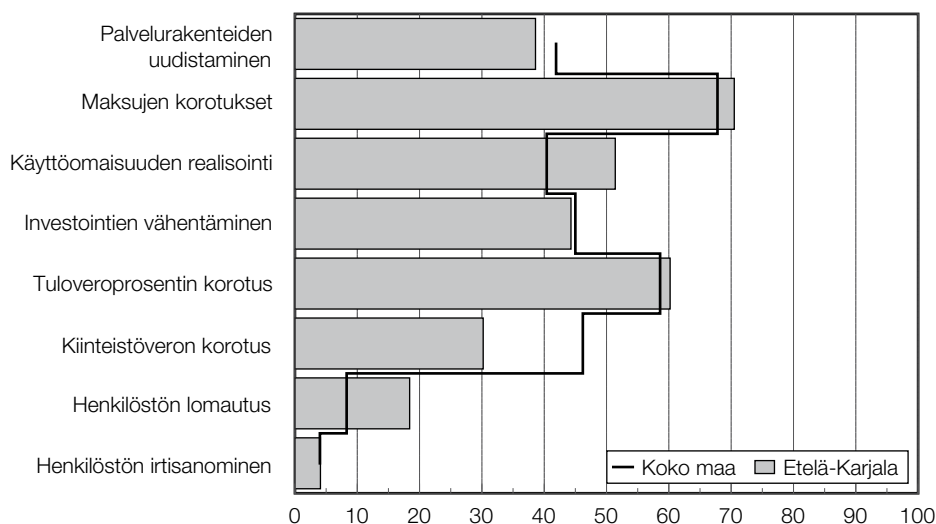
Kuvio 40. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 41. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 42. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

8 Södra Karelen (förtroendetal -19)

Regionbarometerns förtroendetal har under 1990-talet och 2000-talet inte nämnvärt avvikit från bedömningarna gällande utvecklingen i hela landet. I mätningen i oktober låg förtroendetalet lägre än i de övriga landskapen. Bakom ligger svagare förväntningar på skatteinkomsterna och sysselsättningen än i de övriga landskapen samt investeringsförväntningarna inom industrin. Kommunekonomin balanseras genom att höja avgifter och inkomst-skatteprocenten. I Södra Karelen betonar man betydelsen av samarbetet mellan regionerna.

9 Etelä-Savo (luottamusluku -20)

Aluebarometrin luottamusluku on Etelä-Savossa jäänyt niin 1990- kuin 2000-luvulla alle maan keskiarvon. Myös lokakuun mittauksessa talousluku jäi alle keskitason arvoon -20. Taustalla ovat heikentyvät verotulot, velanotto sekä huonontuneet työllisyysnäkymät. Taloutta tasapainotetaan korottamalla maksuja ja kiinteistöveroja. Etelä-Savossa korostetaan muita maakuntia enemmän seutuyhteistyötä.

Maksuja korotetaan talouden tasapainottamiseksi

Luottamusluku on 1990-luvulla ollut Etelä-Savossa keskimäärin arvossa -5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -6 (koko maa +1). Etelä-Savossa luottamusmittari laski lokakuussa 2011 arvoon -20, kun se koko maassa sai arvon -12. Näkymien heikentymisen taustalla ovat verotulojen heikentyminen, lisääntyvä velanotto ja työllisyysnäkymien nopea heikentyminen. Verotuloja kuvaava saldoluku putosi syksyllä arvoon -12 (koko maa +10). Velkaa joudutaan ottamaan nykyistä enemmän. Yli puolet (55 %) maakunnan päättäjistä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa 60 %, joka on yhtä lailla sama osuus kuin muissa kunnissa (60 %) keskimäärin. Verorahoitus on kiristymässä maakunnassa.

Investointinäkymät saivat maakunnassa teollisuuden osalta arvon -12, (koko maa -4), asuntorakentamisessa arvon +2 (koko maa +5) sekä kaupan ja palveluiden alalla arvon +0 (koko maa -1). Kuntataloutta tasapainotetaan vuosina 2013-2015 erityisesti korottamalla maksuja ja kiinteistöveroja. Myös käyttöomaisuutta realisoidaan (49 %). Henkilöstön lomautuksiin ja irtisanomisiin voidaan joutua menemään vuosina 2013-2015.

Etelä-Savossa korostetaan seutuyhteistyötä

Työttömyys on kääntymässä kasvuun vuoden 2012 aikana (saldoluku -36). Työllisyysarviot ovat muuta maata synkemmät. Työvoiman saatavuus peruspalveluiden tehtäviin on parempi etenkin vanhustenhoidon ja päivähoidon tehtävissä.

Etelä-Savossa korostetaan muita maakuntia enemmän seutuyhteistyötä. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +78 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +60 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +18 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +9 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon 2 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +39 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään yhtä tärkeänä niin Mikkelin seudulla kuin maakunnan reuna-alueilla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Omien vahvuuksien hyödyntäminen esimerkiksi matkailussa Savonlinnassa Pietarin läheisyys ja metsäteollisuuden uusinvestoinnit"

"Verotuksen kevennys, innovaatioiden tukeminen, alueelliset veroratkaisut (aluepolitiikkaa)"

"Koulutukseen panostaminen, nuoret työhön vaikka ilman koulutusta, oppisopimus, eläkeikäratkaisut"

"Kuntaorganisaatioiden laihduttaminen, turhat päällekkäiset työt pois, enemmän moniosaavaa henkilökuntaa jolloin turhat 'sihteeripalvelut' voidaan karsia (kirjoitustaito kuuluu nykyään jo esimiestenkin perustaitoihin)"

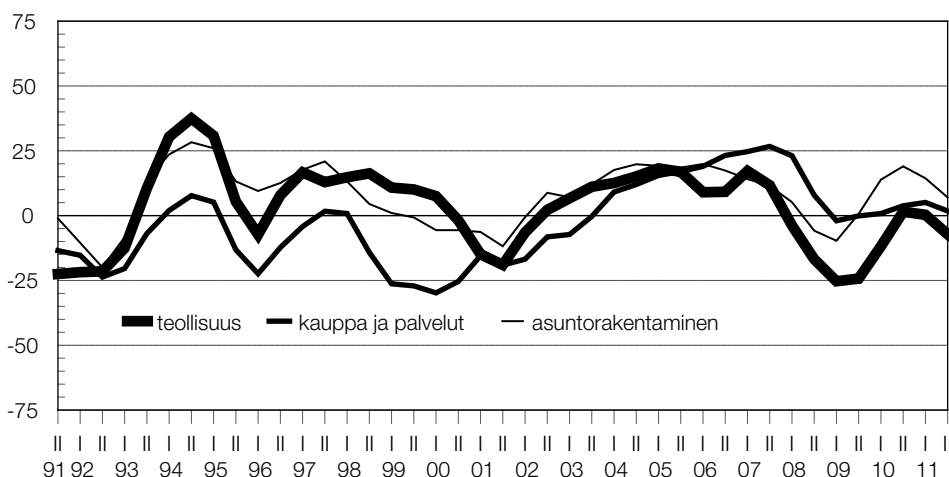
".. tärkeistä on ratkaista terveydenhuollon tuotantorakenne ja hoitokelju, muut kuntapalvelut kuntarakenteen tarpeiden näkökulmasta toissijaisia"

"Hyvinvointikertomus käyttöön, panostus terveyttä edistäviin ratkaisuihin, IVA päätöksenteossa"

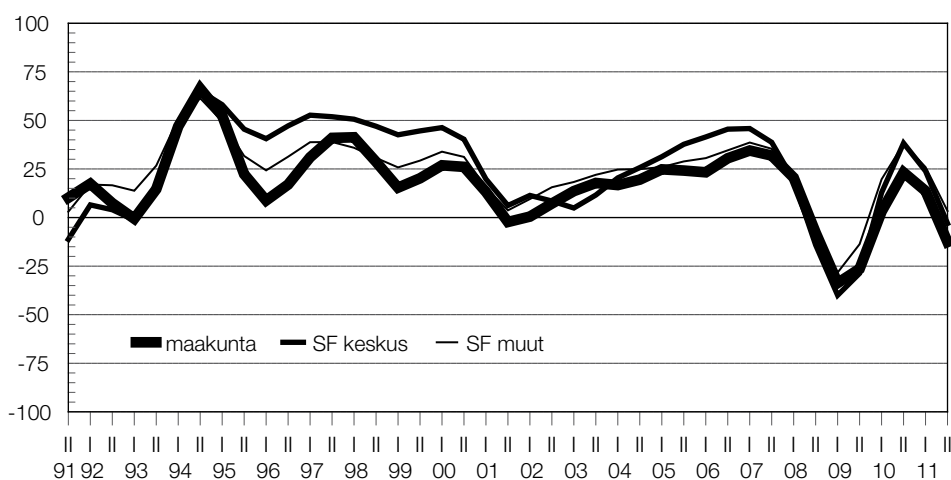
"Ennaltaehkäisyyn kunnan päätöksenteossa ja vastuutetaan kuntalaisia huolehtimaan kunnostaan ja terveistä elämäntavoista"

"Ei liian isoja yksiköitä terveydenhoitoon, koska niissä vain kustannukset paisuvat koon myötä"

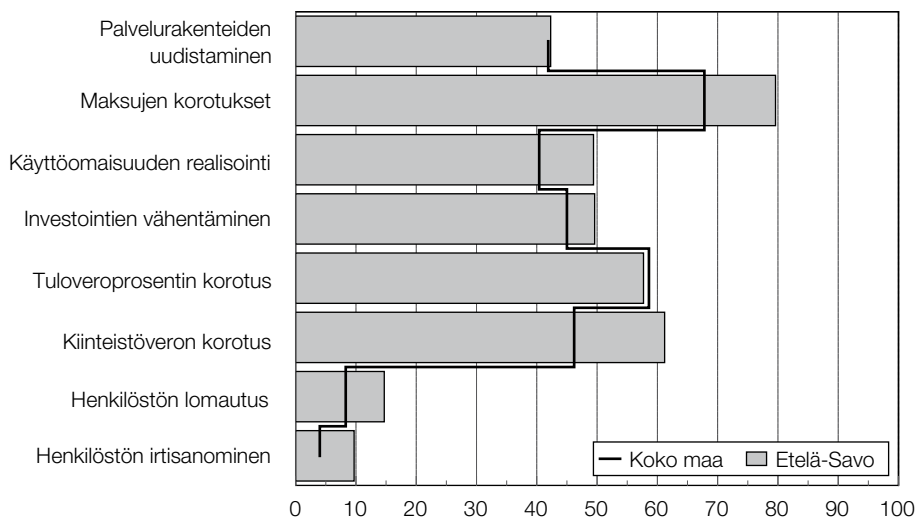
Kuvio 43. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

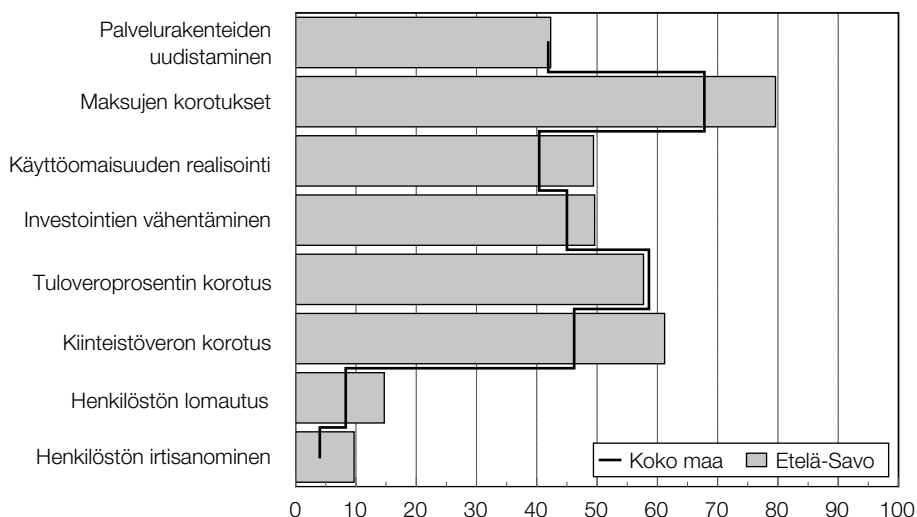
Kuvio 44. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 45. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 46. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

9 Södra Savolax (förtroendetal -20)

Regionbarometerns förtroendetal har i Södra Savolax legat under genomsnittet i landet både under 1990-talet och 2000-talet. Även i mätningen i oktober låg förtroendetalet under genomsnittet, dvs. på -20. Bakom ligger minskande skatteinkomster, upplåning samt försämrade sysselsättningsutsikter. Kommunekonomin balanseras genom att höja avgifter och fastighetsskatten. I Södra Savolax betonar man samarbetet mellan regionerna mer än i de övriga landskapen.

10 Pohjois-Savo (luottamusluku -15)

Pohjois-Savossa aluebarometrin talousluku jäi 1990-luvulla alle koko maan talousnäkökymien. 2000-luvulla luottamus talouteen, investointeihin ja työllisyyteen oli muiden kuntien tasolla. Lokakuun mittauksessa talousmittari laski arvoon -15. Näkökymien heikentymisen taustalla ovat kasvanut velanoton tarve, työllisyyden näkökymien heikentyminen sekä kaupan ja palveluiden huonot näkökymät. Maakunnassa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä.

Velanotto ja työllisyys huolettavat

Pohjois-Savon kehitysnäkökymät ovat heikentyneet muiden maakuntien tavoin vuoden aikana. Luottamusluku laski arvoon -15 (koko maa -12). Näkökymien heikentymiseen ovat vaikuttaneet erityisesti velanoton tarve ja työllisyyden näkökymien heikentyminen sekä kaupan ja palveluiden huonot näkökymät. Puolet (50 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta (66 %) eli hieman enemmän kuin koko maan kunnissa (59 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa.

Investointinäkökymät saivat teollisuudessa arvon +0 (koko maa -4), asuntorakentamisessa arvon +6 (koko maa +5) sekä kaupan ja palveluiden sektorilla arvon -18 (koko maa -1). Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan vuosina 2013-2015 erityisesti investointien vähentämistä (64 %) ja käyttöomaisuuden realisoimista (52 %). Henkilöstön lomautuksia ja myös irtisanomisia ei maakunnassa ole laajasti suunnitteilla.

Maakunnassa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä

Työttömyyden ennakoidaan kääntyvän kasvuun vuoden 2012 aikana (saldoluku -36). Arviot ovat muuta maata synkemmät. Työvoiman saatavuus peruspalveluiden tehtäviin on huonoa etenkin vanhustenhoidon ja terveydenhoidon tehtävissä.

Kuntayhteistyö korostuu lähitulevaisuudessa. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai maakunnassa arvon +82 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +17 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +19 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +7 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon +1 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +54 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Mikro- ja pk-yritystoiminnan alueellisten tukien, investoinvarausten, veroporkkanoiden ja henkilöstösivukulujen porrastaminen luo toimeliaisuutta ja lisää liikevaihtoa. Sillä poistuu kestävyysvaje eikä kuoliaaksi säästämisellä"

"Naisyrittäjyyden kehittäminen ja uudet innovaatiot mm. etätyössä"

"Yrittäjyyttä on tuettava ja nuoria kannustettava yrittäjyyteen. Sisäisen yrittäjyyden ymmärtäminen on tärkeää kaikilla sektoreilla"

"Luterilainen pakko työntekoon, jotta leivän ansaitsee niin ilmaismatkustajat poistuvat. Työttömien paapomiseen käytetään vuositasolla miljardeja. Samaan kategoriaan menevät maahanmuuttajapinnarit, vaikka kannatankin maahanmuuttoa sinänsä"

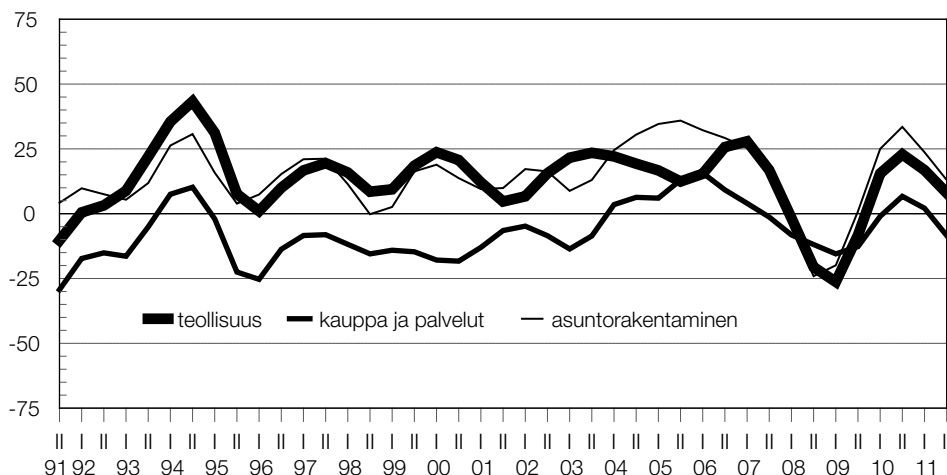
"Isommat yhteistyöalueet ainoa mahdollisuus, ei kuntaliitokset, niillä vain jaetaan kurjuutta"

"Kunta ja yksityinen sekä kolmas sektori aidosti yhteistyöhön palvelujen tuottamiseksi pienissäkin kunnissa; joskus tuntuu että esim. hankintalaki on toimivan ja kuntalaisille hyvän palvelun tuottamisen esteenä"

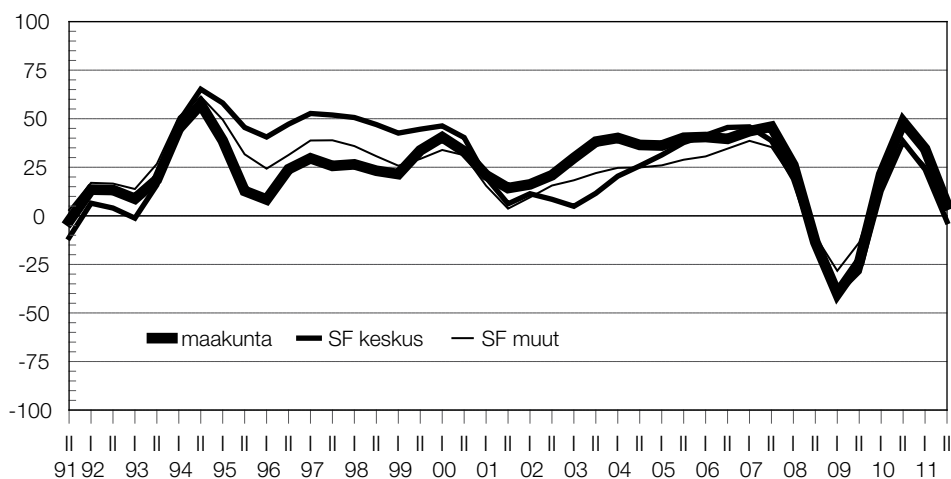
"Suuryksiköt eivät tuota taloudellista hyötyä, lopetetaan moinen vouhotus"

"Kunta ja yksityinen sekä kolmas sektori aidosti yhteistyöhön palvelujen tuottamiseksi pienissäkin kunnissa; joskus tuntuu että esim. hankintalaki on toimivan ja kuntalaisille hyvän palvelun tuottamisen esteenä"

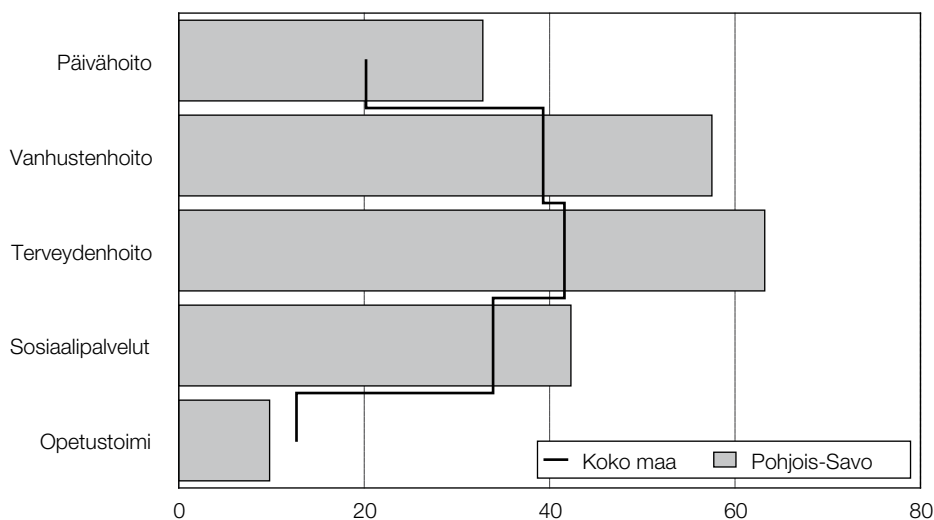
Kuvio 47. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

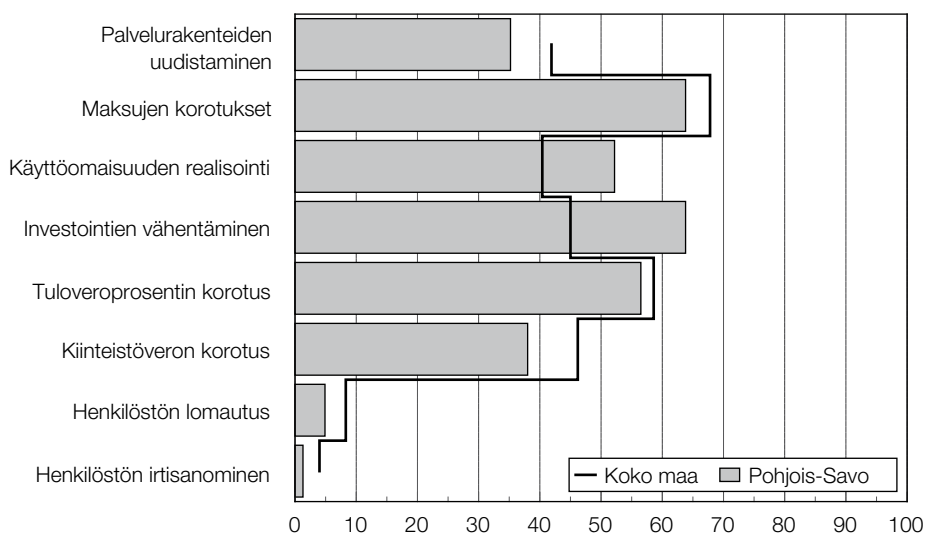
Kuvio 48. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 49. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 50. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

10 Norra Savolax (förtroendetal -15)

I Norra Savolax var regionbarometerns förtroendetal under 1990-talet lägre än de ekonomiska utsikterna för hela landet. Under 2000-talet var förtroendet för ekonomin, investeringarna och sysselsättningen på samma nivå som i andra kommuner. I mätningen i oktober sjönk ekonomimätaren till värdet -15. Bakom försvagningen av utsikterna ligger ett ökat behov av upplåning, försvagade sysselsättningsutsikter samt dåliga utsikter inom handel och tjänster. I landskapet betonar man samarbetet mellan kommunerna.

11 Pohjois-Karjala (luottamusluku -19)

Maakunnan talous- ja työllisyysarviot ovat jääneet 1990- ja 2000-luvulla alle maan kehitysarvioiden. Lokakuun mittaus ei tehnyt tässä poikkeusta. Luottamusluku laski arvoon -19. Taustalla ovat pienenevät verotulot, velanoton kasvu ja teollisuuden investointinäköymien heikkeneminen. Valtionosuuksien väheneminen huoletttaa päättäjiä. Taloutta tasapainotetaan tuloveroprosenttia nostamalla, palvelurakenteita uudistamalla ja jopa henkilöstöä lomauttamalla. Kuntayhteistyössä korostetaan kuntalaisten osallisuutta.

Verorahoituksen ennakoitaan kiristyvän maakunnassa seuraavan 2–3 vuoden aikana.

Pohjois-Karjalassa luottamusmittari laski lokakuussa 2011 arvoon -20 (koko maa -12). Talousnäköymien heikkenemiseen vaikuttivat eniten velanoton kasvuodotukset ja teollisuuden investointinäköymien heikkeneminen. Verotuloja kuvaava saldoluku putosi syksyllä arvoon -12 (koko maa +10). Velkaa joudutaan ottamaan enemmän. Puolet (53 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme neljästä (74 %), joka on selvästi enemmän kuin muissa maakunnissa (59 %) keskimäärin. Pohjois-Karjalan kunnissa tuloveroprosenttia korotetaan, palvelurakenteita uudistetaan ja henkilöstöä lomautetaan yleisemmin kuin muissa maakunnissa.

Kuntalaisten osallisuus ja kuntien keskinäinen yhteistyö korostuvat Joensuun seudulla

Työllisyyden näkymät eivät ole Pohjois-Karjalassa maakunnista heikoimmasta päästä (-2), muttei hyvätkään. Työvoiman saatavuus on vanhustenhoidon, päivähoidon ja opetustoimen tehtävissä muita maakuntia parempi. Terveystenhoidon ja sosiaalipalvelujen osalta työvoiman saatavuusongelma on taas muita maakuntia vaikeampi.

Pohjois-Karjalassa korostetaan muita maakuntia enemmän ELY -yhteistyötä ja kuntalaisten osallisuutta. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +71 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +42 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +34 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +26 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon -2 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +67 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään Joensuun seudulla tärkeämpänä kuin maakunnan muissa kunnissa.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Erityisesti innovaatioyrittäjien palkitseminen verotuksessa, runsaasti työllistävien yritysten veroille ja maksuille helpotuksia"

"Nuorten työelämään ohjaaminen ja tukeminen, pitkäaikaistyöttömien työllistäminen, koulutus, työkokeilut, työnohjaus, työhyvinvointiin ja varhaiseen puuttumiseen panostaminen"

"Lähiuoka tuottaa myös lähityötä"

"Yrittäjyyden tukeminen kunnan mahdollisuuksin! Ei jarruteta yrityshankkeita. Byrokratia pois, joustavuutta ja nopeutta kunnan toimintaan!"

"Käsillä tehtävän työn arvostuksen lisääminen"

"Kuntaliitokset pienten naapurikuntien kanssa ja palvelurakenteiden muuttaminen järkeväksi siten, että kuntien verorahoitus ja muut toimintatuotot pystyvät kattamaan yhteen liittyvien kuntien alijäämät"

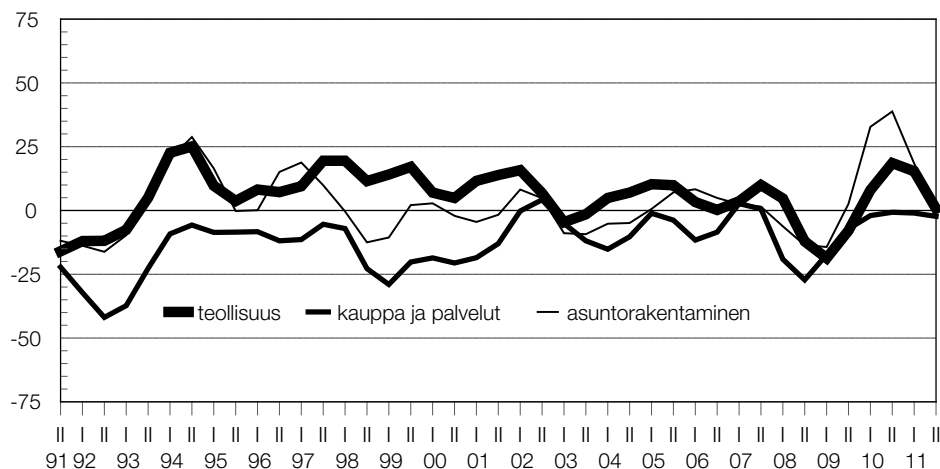
"Miesten työllisyyden, koulutustason ja työllisyyden nosto, lasten kotihoidon supistaminen, alkoholin myynnin rajoittaminen"

"Hitonmoinen kuntien välinen kilpailu yhteistyöksi mahdollisimman pian"

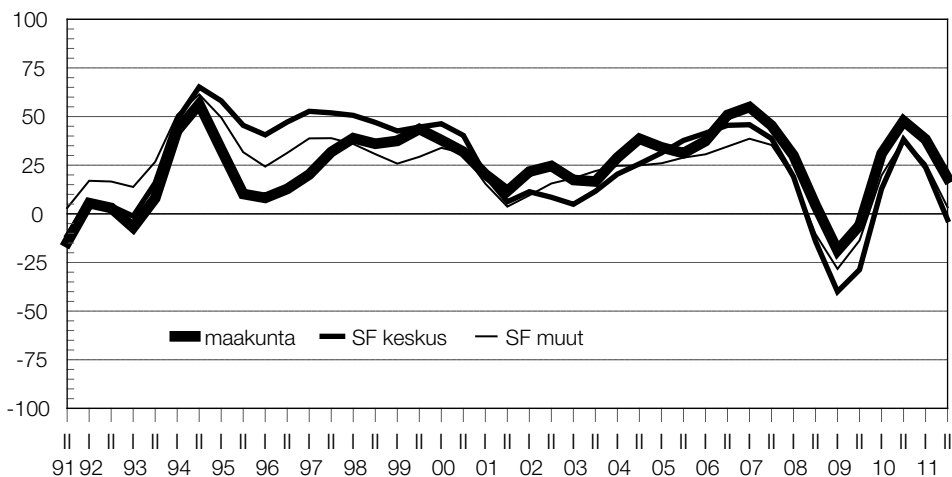
"Kunnille lisää vapausasteita, normitettua säätelyä vähemmäksi, ei uusia velvoitteita - valtion tulo- ja arvonlisäverotusta kiristettävä, jotta voidaan kuntapalveluihin ohjata riittävät valtionosuudet. Valtionosuusjärjestelmä uudistettava oikeudenmukaiseksi (kompensatiot kohdalleen)"

"Terveysrahat yhdestä kukkarosta, rahoitus läpinäkyväksi ja kohdennusta heikoimmassa asemassa olevien tilanteen korjaamiseen terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi. Lisätään hyvätuloisten omavastuuta valtion progressiivista tuloverotusta kiristämällä"

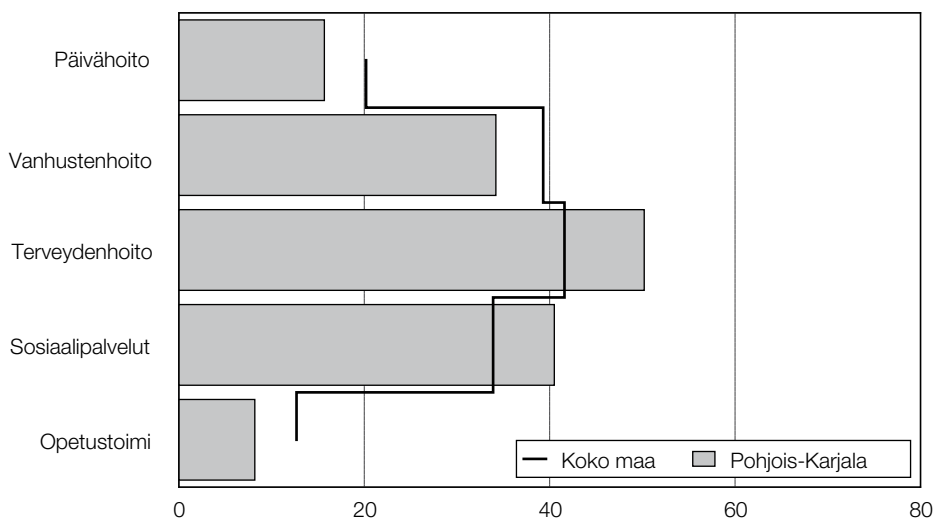
Kuvio 51. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

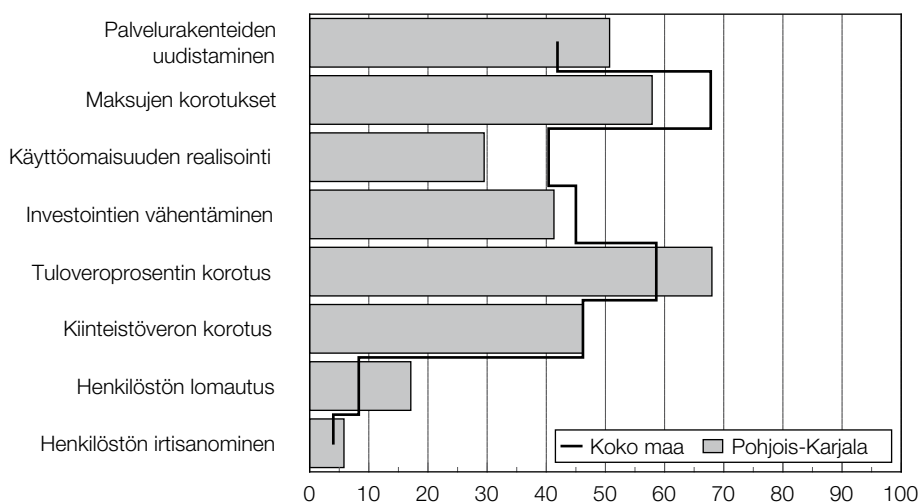
Kuvio 52. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 53. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 54. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

11 Norra Karelen (förtroendetal -19)

Bedömningarna gällande ekonomin och sysselsättningen i landskapet har under 1990-talet och 2000-talet legat under bedömningarna gällande utvecklingen i hela landet. Mätningen i oktober gjorde inget undantag. Förtroen-detalet sjönk till värdet -19. Bakom ligger mindre skatteinkomster, en ökad upplåning och försvagade investeringsutsikter inom industrin. Minskande statsandelar bekymrar beslutsfattarna. Ekonomin balanseras genom att höja inkomstskatteprocenten, förnya servicestrukturerna och rentav genom att permittera personal. I kommun-samarbetet betonar man kommuninvånarnas delaktighet.

12 Keski-Suomi (luottamusluku -20)

Keski-Suomen talousnäkymät olivat 1990-luvulla alle maan kehitysarvioiden ja 2000-luvulla koko maan keskitasoa. Lokakuussa luottamusluku jäi arvoon -20 velanoton lisätarpeen, työllisyysnäkymien ja teollisuuden investointiodotusten heikkenemisen vuoksi. Tuloveroprosenttia ollaan korottamassa ja palvelurakenteita uudistamassa. Teollisuuden investointiodotukset ovat matalat. Työvoiman saatavuus peruspalvelun tehtäviin on muuta maata hankalampi. Jyväskylän seudulla korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä.

Velkamäärän kasvu huolen aiheena

Luottamusmittari laski arvoon -20. Tähän vaikuttivat eniten velanoton lisääntynyt tarve, työllisyysnäkymät ja teollisuuden investointiodotusten heikkeneminen. Vero-tuloja kuvaava saldoluku sai lokakuussa 2011 arvon -8 (koko maa +9), velanotto sai arvon -56 (koko maa -48). Kolme viidestä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentävän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme viidestä.

Kuntataloutta tasapainotetaan tuloveroprosenttia korottamalla ja palvelurakenteita uudistamalla. Myös henkilöstöä joudutaan lomauttamaan. Asuntoinvestointinäkymät (+8) ovat edelleen kohtuulliset. Kaupan ja palveluiden näkymät laskivat arvoon -5 (koko maa -1). Teollisuuden investointiodotukset putosivat arvoon -16 (koko maa -12).

Työvoiman saatavuus peruspalvelujen tehtäviin vaikeutunut

Työllisyys on heikkenemässä ja se sai arvon -33 (koko maa -17). Työvoiman saatavuus peruspalveluissa on muuta maata vaikeampi. Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään Jyväskylän seudulla tärkeämpänä kuin maakunnan muissa kunnissa. Kuntayhteistyö sai maakunnassa arvon +73 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +43 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +5 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +9 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon 3 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +48 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentaateista kestävyysvajakeskusteluun:

”Kilpailukyky kuntoon, osaamisperustaiset innovaatiot työpaikoiksi ja vientituloiksi”

”Palvelusektori voimakkaammin mukaan innovaatioihin, teollisuuden roolia vahvistettava suhteessa tutkimukseen”

"Rahoituksen ohjaaminen kasvuyrityksiin. Uudenlainen innovaatiopolitiikka, jossa innovaatiotoiminnan tuet ohjattaisiin myös vähittäisiin parannuksiin ja käytäjälähtöiseen innovaatiotoimintaan. Valtaosa innovaatioista on jotain muuta kuin radikaaleja innovaatioita"

"Työttömät töihin. Tarvitaan työntekoa estävän lainsäädännön välitön purku ja palkkojen kelluttaminen"

"Henkilökohtainen tuottavuusajattelu kuntakentälle"

"Koulutettujen ja osaajien sijoittuminen ratkaisee tulevaisuuden menestysseuradut, määrä on nykyistä selkeästi pienempi."

"Koulutukseen lisää panostuksia alueittain ehdoilla - koulutuksien keskittämiseen etelään piste. Etelän nuorten hyvä tutustua pohjoisempana oikeaan elämiseen"

"Itsenäisten kuntien ehdoilla - markkinatalous hoitaa - yhteistoimintaa ympäristökuntien kanssa tehostamalla" "Olisi aika motivoida kuntia ja kuntapäittäjiä eteenpäin menoon. Nykymenoon ei paljon järkeä tarvita. Yhdistetään? Karsitaan? Säästetään? Kun meno pitäisi olla päinvastaista"

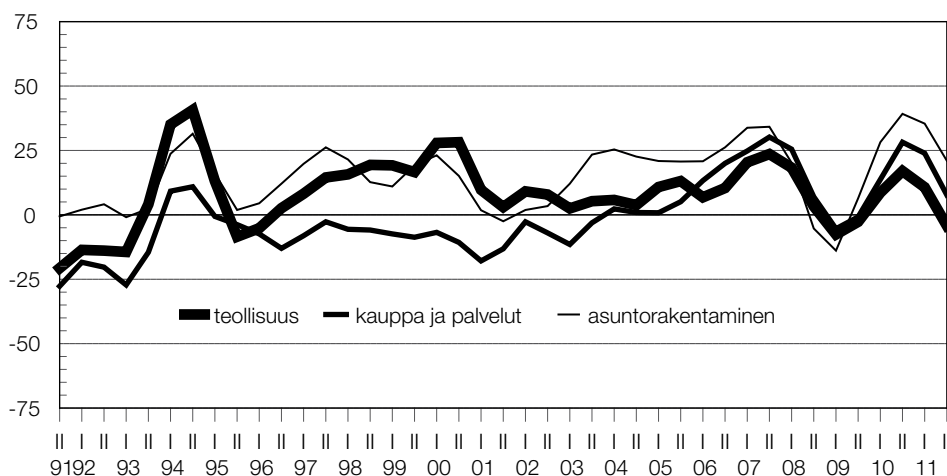
"Kuntarakenteiden uudistaminen hallitusohjelman vahvan peruskunnan mukaisesti on saatava toteutumaan hyvin pikaisella aikataululla"

"Ennaltaehkäisy! Tupakki, viina, roskaruoka ja liikkumattomuus vie meidät tuhoon. Mitkään rahat eivät riitä vahinkojen korjaamiseen"

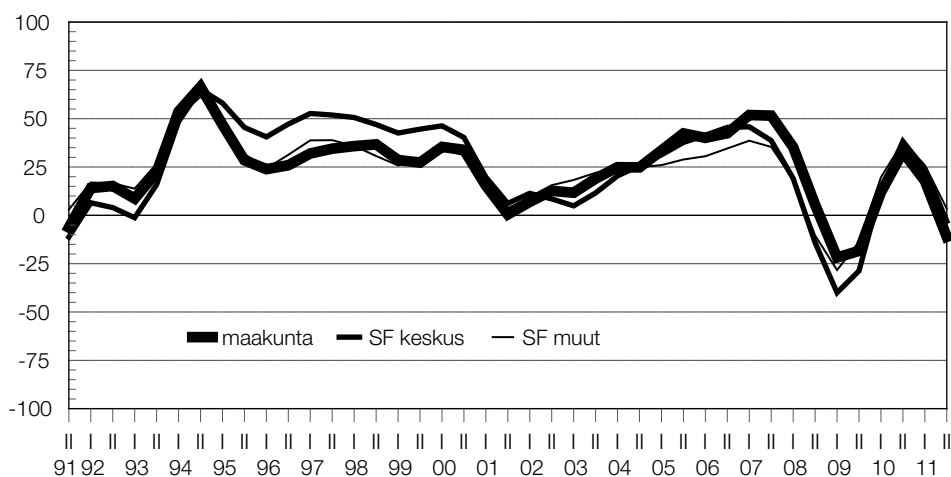
"Hyvinvointi- indikaattorien aito huomioiminen taloussuunnittelussa - nähdään eurojen vaikutuksia oikeasti - ihmisvaikutusten huomiointi päätöksenteossa"

"Uudet suurkunnat ovat jo varmaankin 2015 muotoutuneet"

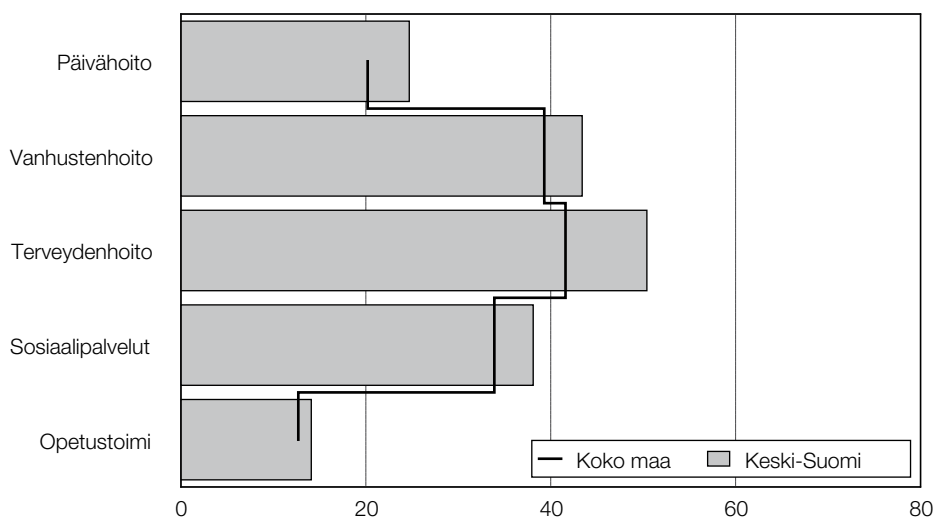
Kuvio 55. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkmät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

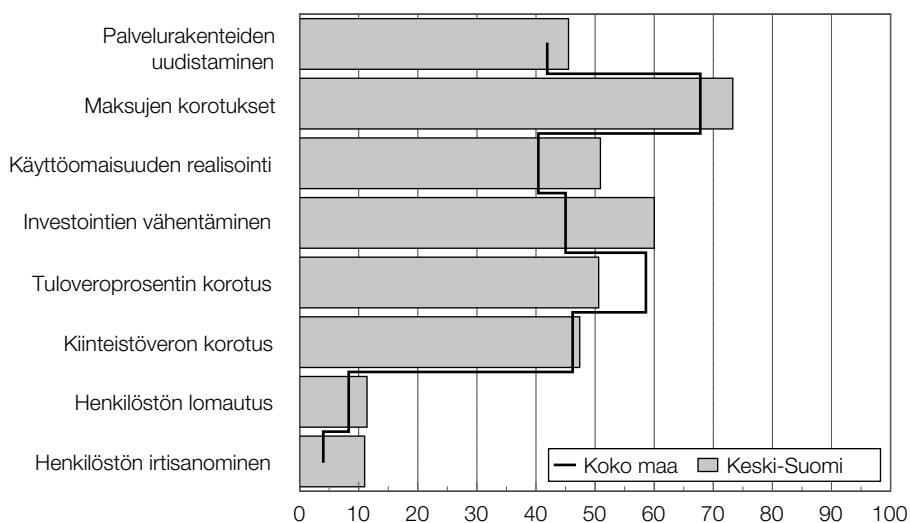
Kuvio 56. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 57. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 58. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

12 Mellersta Finland (förtroendetal -20)

De ekonomiska utsikterna för Mellersta Finland var under 1990-talet lägre än bedömningarna gällande utvecklingen i hela landet och under 2000-talet på den genomsnittliga nivån för hela landet. I oktober fick förtroendetalet värdet -20 på grund av ett utökat behov av upplåning samt försvagade sysselsättningsutsikter och investeringsförväntningar inom industrin. Man håller på att höja inkomstskatteprocenten och förnya servicestrukturerna. Industrins investeringsförväntningar är låga. Tillgången på arbetskraft för uppgifter inom basservicen är svårare än i övriga landet. I Jvaskyläregionen betonar man samarbetet mellan kommunerna.

13 Etelä-Pohjanmaa (luottamusluku -29)

Etelä-Pohjanmaan talouskehitystä on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu samankaltaiseksi kuin muun Suomen. Lokakuun mittauksessa aluebarometrin luottamusluku laski niinkin alas kuin arvoon -29 (koko maa -12). Huonoihin näkymiin vaikuttivat etenkin verotulojen ennakointi kaventuminen, velkamäärän kasvu, työllisyysnäkymät, kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden heikentyneet investointinäkymät. Talouden tasapainottamisessa etusijalla ovat maksujen korotukset ja investointien vähentäminen. Kuntien keskinäinen yhteistyö on korostumassa.

Kehitysnäkymät maakunnista heikoimpia

Lokakuun mittauksessa aluebarometrin talousluku jäi arvoon -29 (koko maa -12). Huonojen näkymien taustalla olivat etenkin verotulojen kaventuminen, kasvava velanotto, heikentyvä työllisyys, kaupan ja palveluiden näkymät sekä etenkin teollisuuden heikentyneet investointinäkymät. Velkaa otetaan aikaisempaa enemmän, sillä se sai arvon -62 (koko maa -48). Kolme viidestä (59 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme neljästä (koko maa 59 %). Investointinäkymät heikkenivät etenkin teollisuudessa, joka jäi arvoon -27 (koko maa -4). Myös kaupan ja palveluiden investoinneissa saldoluku jäi arvoon -15 (koko maa -1).

Talouden hoidossa korostuvat maksujen nostaminen (73 % korottamassa), investointien vähentäminen (60 %) ja käyttöomaisuuden realisoiminen (51 %). Keinot otetaan muita maakuntia laajemmin käyttöön. Tuloveroprosentin korotusaikeet ovat sen sijaan muita maakuntia pienemmät. Henkilöstöä saatetaan joutua irtisanomaan talouden vakauttamiseksi (11 %).

Työvoiman saatavuus hankaloitumassa peruspalveluissa

Työllisyysodotukset (-32) vuodelle 2012 ovat alle maan keskitason (-17). Työvoiman saatavuus hankaloituu etenkin päivähoidossa, sosiaalipalveluissa ja terveydenhoidon tehtävissä, mutta myös vanhustenhuollon tehtävissä.

Pohjanmaalla korostetaan kuntien keskinäisen yhteistyön merkitystä. Sen merkitys nähdään maakunnan reuna-alueilla selvästi tärkeämpänä kuin Seinäjoen seudulla. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +83 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +38 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +15 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon -4 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon 2 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +25 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Kouluissa lisää yrittäjyyskasvatusta ja kunnon innovaatiopalkinnot, joilla houkutellaan 'ihmisiä ajattelemaan'"

"Yrittäjyysriskin keventäminen ja epäonnistumisesta johtuvien taloudellisten ongelmien vähentäminen"

"Sitran ja Tekesin rahoituksen heikentäminen, mutta samalla Oske ja Koko rahoituksen vahvistaminen"

"Maahanmuuttajien järjestelmällinen kouluttaminen ja kotouttaminen sosiaali- ja terveysaloille"

"Eläkeiän nosto, työperäisen maahanmuuton lisääminen, panostaminen työssä jaksamiseen, lisäkoulutusta, asennetta"

"Kuntapalvelut tuotettava lähellä käyttäjiä huomioiden lapset ja vanhukset"

"EI MISSÄÄN nimessä kuntaliitoksia, palvelut ovat kallistuneet alkuperäisestä ja karanneet 30km:n päähän"

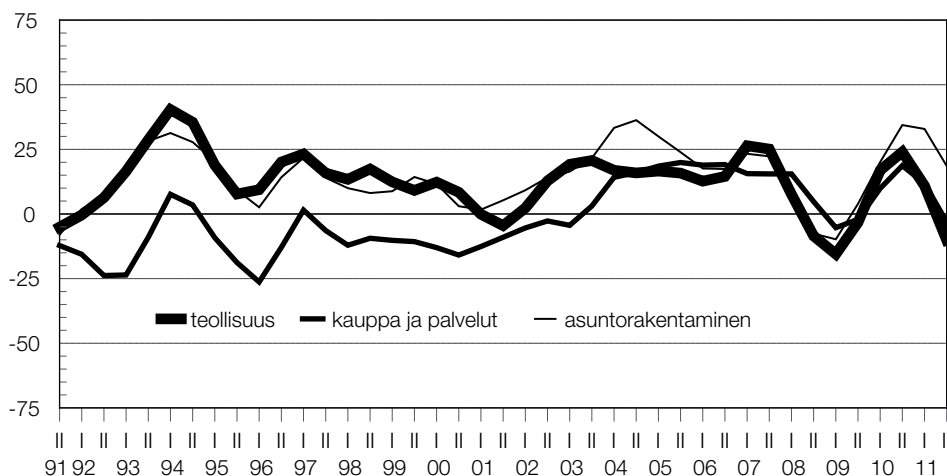
"Tarvitaan julkisia palveluita ja niiden rinnalle sparraamaan yksityisiä palveluita, molempia pitää olla"

"Vastuu sekä yhteiskunnalla, mutta ennen muuta ihmisellä itsellään. TARVITAAN KEPPIÄ JA PORKKANAA."

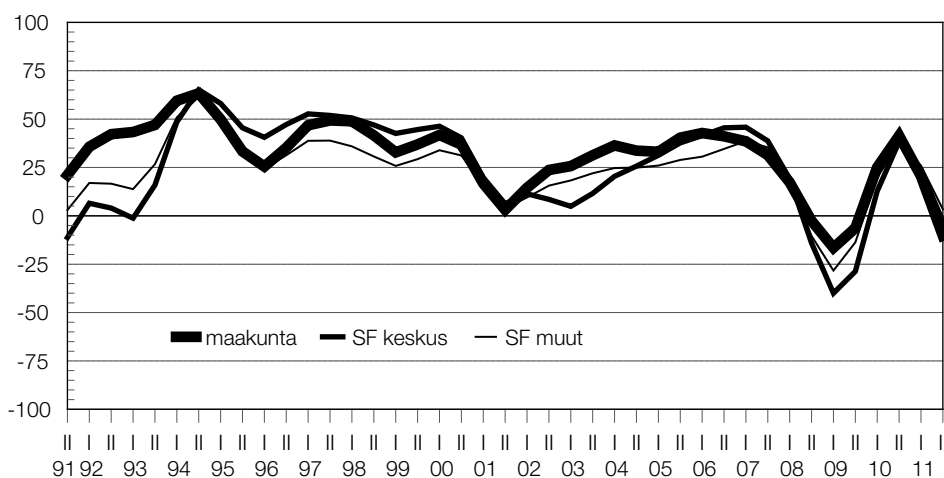
"Kunnan hyvinvointistrategian tekeminen ja sen tehokas noudattaminen"

"Toimintaympäristö pitää 'rauhottaa' 10-vuodeksi eli joka toinen vuosi ei saa tehdä jatkuvia muutoksia"

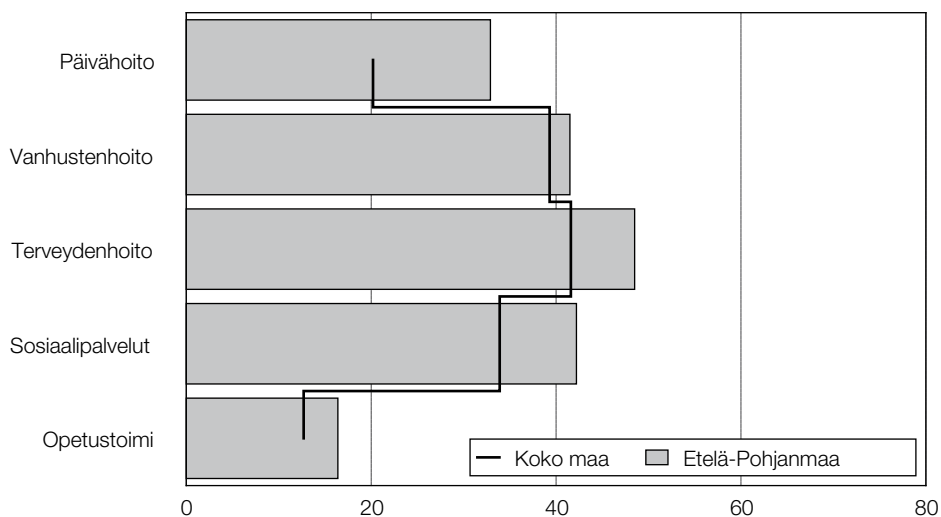
Kuvio 59. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

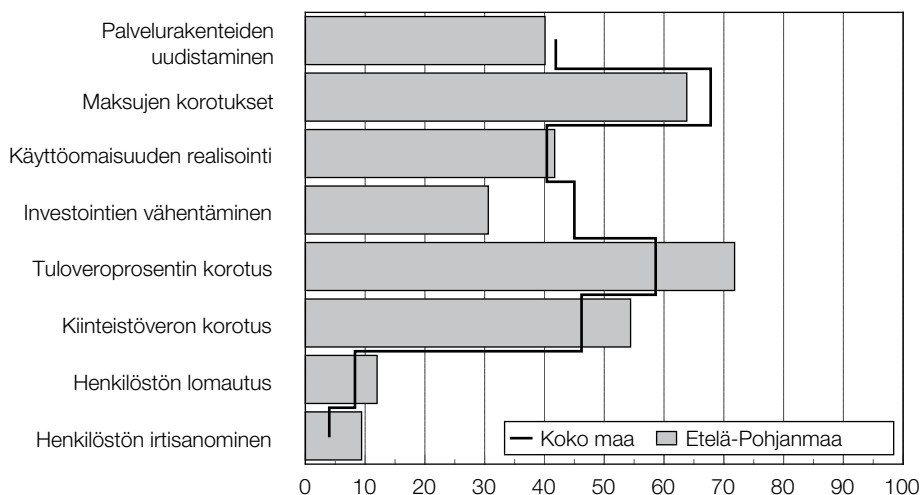
Kuvio 60. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 61. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 62. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

13 Södra Österbotten (förtroendetal -29)

Södra Österbottens ekonomiska utveckling har bedömts vara likartad med utvecklingen i landet i övrigt under 1990- och 2000-talet. I mätningen i oktober sjönk regionbarometerns förtroendetal till ett så lågt värde som -29 (hela landet -12). Till de dåliga utsikterna bidrog särskilt förväntningarna på minskade skatteinkomster, en ökad upplåning, sysselsättningsutsikterna, försvagade investeringsutsikter inom handel och tjänster samt industrin. I balanseringen av ekonomin prioriteras en höjning av avgifter samt en minskning av investeringar. Samarbetet mellan kommunerna håller på att framhåvas.

14 Pohjanmaa (luottamusluku -5)

Aluebarometrin luottamusluku on niin 1990-luvulla kuin 2000-luvulla ollut Pohjanmaalla keskimääräistä parempi. Niin myös lokakuun mittauksessa, vaikka luku putosikin miinukselle. Parempiin näkymiin vaikuttivat eniten hyvät verotulot ja sekä paremmat kaupan ja palveluiden investointiodotukset. Kuntataloutta tasapainotetaan tuloveroprosenttia ja kiinteistöveroa korottamalla. Pohjanmaalla korostetaan kuntien keskinäistä ja seutuyhteistyötä.

Kaupan ja palveluiden investointinäkymät kohtuutasolla

Aluebarometrin luottamusluku on sekä 1990-luvulla että 2000-luvulla ollut Pohjanmaalla keskimääräistä parempi. Myös lokakuun mittaus oli Pohjanmaalla parempi (-5) kuin muissa kunnissa keskimäärin (-12). Tähän vaikuttivat huomattavasti paremmat verotulo-odotukset, joka sai arvon +42 (koko maa +10) sekä paremmat kaupan ja palveluiden investointiodotukset. Velanottoon -68) joudutaan turvautumaan laajemmin kuin muissa maakunnissa (-48). Kolme viidestä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa noin kolme viidestä eli samassa määrin kuin koko maan kunnissa keskimäärin. Kuntataloutta hoidetaan tuloveroprosenttia (65 %) ja kiinteistöveroa (52 %) korottamalla. Henkilöstöä ei juurikaan jouduta irtisanomaan tai lomauttamaan. Kaupan ja palveluiden näkymät (+14) vuodelle 2012 ovat muita maakuntia (-1) korkeammalla.

Kuntien keskinäinen yhteistyö sujuvaa

Työttömyyden (-16) ennakoidaan jossain määrin kasvavan vuonna 2012. Työvoiman saatavuus on ongelma vanhustenhoidon tehtävissä. Sen sijaan terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtäviin on muuta maata paremmin tarjolla peruspalvelujen työvoimaa.

Pohjanmaalla korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti seutuyhteistyötä muita maakuntia laajemmin. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +88 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +76 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +16 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +17 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon 10 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +43 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen ja seutuyhteistyön merkitys nähdään erityisesti Vaasan keskusseudulla tärkeänä seuraavan 2-3 vuoden aikana.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Itseluottamuksen, tulevaisuudenuskon ja optimismin voimakas ylläpito kaikessa johtamisessa: Valtio, kunnat, yritykset, yhdistykset"

"Sänk samfundsskatten, öka skatteincentiven för samarbete näringsliv och högskolor, stiftelsesektorn"

"[X] % av vår befolkning är utlänningar. Våra företag behöver arbetskraft."

"Erityislaki: kuntapalvelut on organisoitava työssäkäyntialueittain. Periferia-alueiden maksimipalvelutaso määritellään"

"Eu-/ely-tukialueiden rajojen aiheuttamat kohtuuttomat raja-alue-erot korjattava."

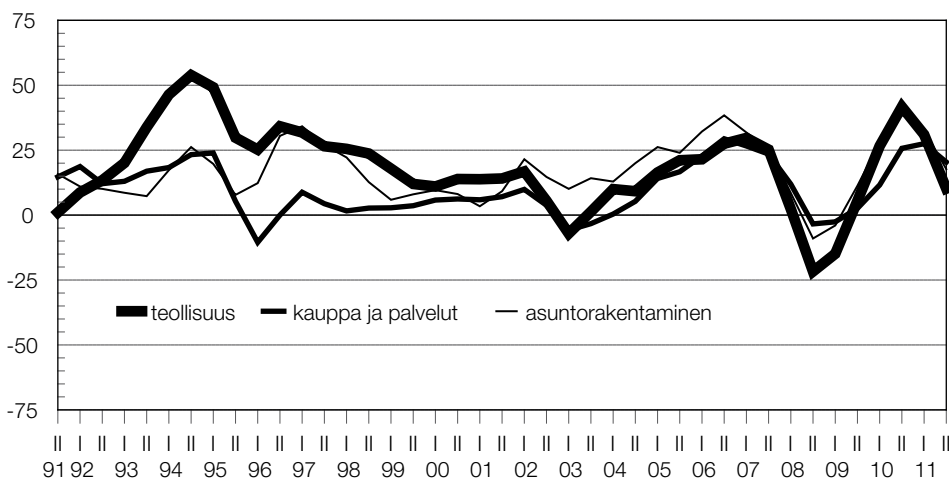
"Interkommunalt samarbete och konkurrens med tredje sektor och privata sektorn måste utvecklas. Inga stora kommunala monopol spas som strider mot detta"

"Satsning på förbyggande arbete - idag satsas över 80 % av resurserna på en befolkning i livets slutsked och knappt något på förebyggande arbete"

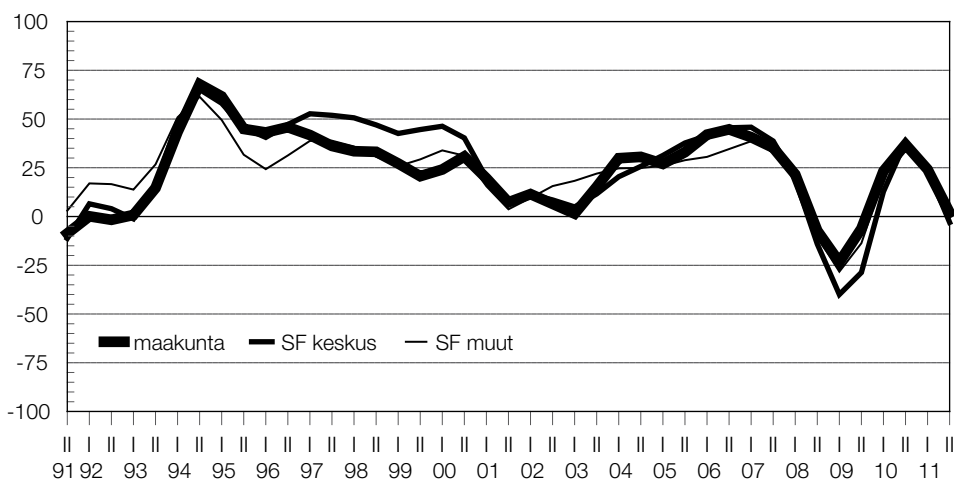
"Ett nytt grepp om IT: innovationstänkande, småskaliga lösningar som FUNGERAR"

"Verohjärjestelmä progressiivisemmaksi. Niiltä joilla on, otetaan. Ei liikaa mutta sopivasti, jotta innostus varakkuuteen säilyy"

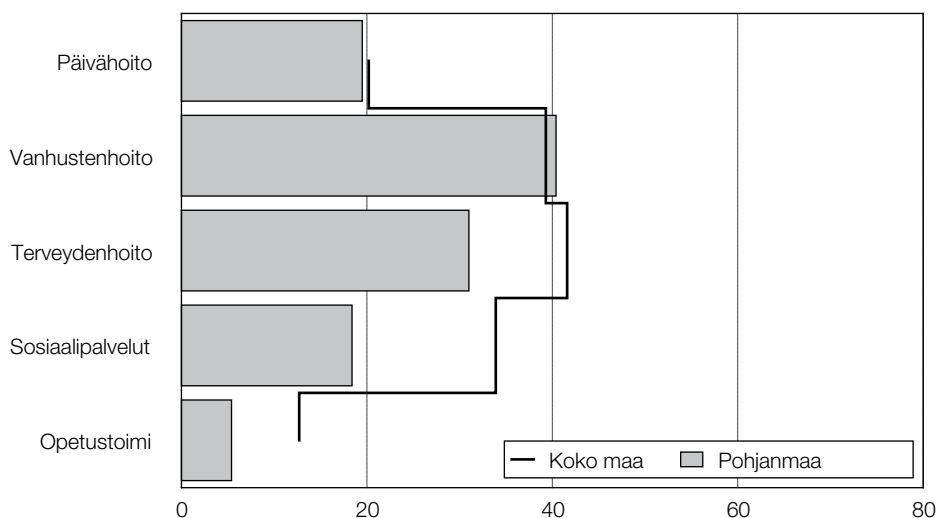
Kuvio 63. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

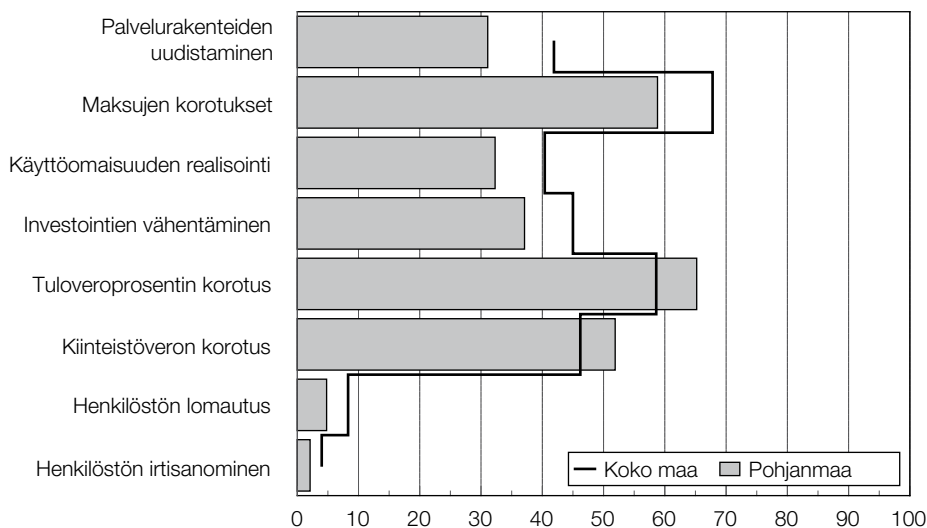
Kuvio 64. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 65. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 66. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

14 Österbotten (förtroendetal -5)

Regionbarometerens förtroendetal har i Österbotten såväl under 1990-talet som under 2000-talet varit högre än genomsnittet. Så var fallet också i mätningen i oktober, även om talet sjönk till minus. Till de bättre utsikterna bidrog allra mest goda skatteinkomster samt bättre investeringsförväntningar inom handel och tjänster. Kom-munekonomin balanseras genom att höja inkomstskatteprocenten och fastighetsskatten. Utsikterna för handel och tjänster för år 2012 är bättre än genomsnittet. I Österbotten betonar man samarbetet mellan kommunerna och mellan regionerna.

15 Keski-Pohjanmaa (luottamusluku -12)

Aluebarometrin luottamusluku on niin 1990-luvulla kuin 2000-luvulla ollut hiukan parempi kuin muualla maassa. Nyt näkymät olivat nyt koko maan keskitasoa. Työllisyyden ja kaupan ja palveluiden investointiodotukset ovat paremmat kuin muissa kunnissa. Teollisuuden odotukset ovat taas tätä heikommät. Velkamäärä on kasvussa. Tuloveroprosenttia ja maksuja korotetaan yleisesti. Kuntien alijäämän ennakoidaan heikentyvän seuraavat 2-3 vuotta. Keski-Pohjanmaalla korostetaan maakunnallista yhteistyötä.

Kaupan ja palveluiden investointiodotukset vielä hyvät

Aluebarometrin luottamusluku on 1990-luvulla ollut alle ja 2000-luvulla hiukan yli maan keskiarvon. Lokakuun mittauksessa talousluku sai saman arvon -12 kuin koko maan kunnat keskimäärin. Työllisyyden ja kaupan ja palveluiden investointiodotukset odotukset ovat hiukan paremmat kuin muissa kunnissa, kun taas teollisuuden odotukset ovat tätä heikommät. Velkamäärä on kasvussa muiden maan kuntien tavoin.

Kaksi kolmesta odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Kuntataloutta hoidetaan korottamalla tuloveroprosenttia ja maksuja. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta, mikä on muita maakuntia yleisempää. Kaupan ja palveluiden investointiodotukset saivat arvon +18, kun koko maassa jäätiin arvoon -1. Teollisuuden investoinnit ovat sen sijaan pienentymässä ja ne saivat lokakuussa arvon -15. Kehitysarviot ovat muuttuneet nopeasti vuoden aikana.

Maakuntien yhteistyö sujuvaa

Työttömyyden ennakoidaan pysyvän ennallaan, kun muualla maassa sen odotetaan jo kasvavan. Peruspalveluissa terveydenhoidon ja päivähoidon tehtävissä on työvoiman saatavuudessa ongelmia. Sosiaalipalveluissa tilanne on parempi kuin muissa maakunnissa.

Keski-Pohjanmaalla korostetaan maakuntien yhteistyötä muita maakuntia laajemmin. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +77 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +38 (koko maa +46), ELY -yhteistyö arvon +19 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +29 (koko maa +17), AVI -yhteistyö arvon 0 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +45 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen ja maakuntayhteistyön merkitys nähdään erityisesti Kokkolan seudun ulkopuolisissa kunnissa korostuvan seuraavan 2-3 vuoden aikana.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Suosittava yhä enemmän suomalaista yrittäjyyttä ja innovaatioita mm. energia-
taloudessa (esim. maatilojen tai kylien/ kaupunginosien omat pienvoimalat)"

"Tehoja koulutukseen, huiput esiin, markkinat hoitavat loput"

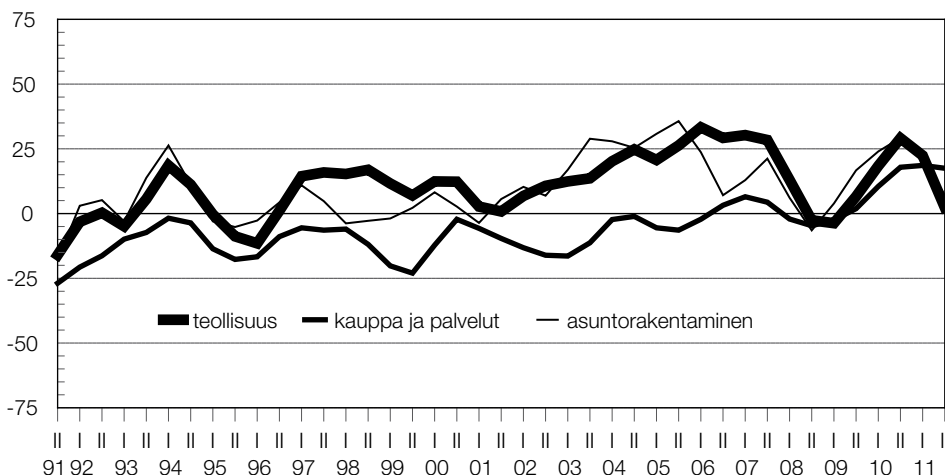
"Työ kannattavaksi. Kenenkään ei kohta kannata tehdä töitä Suomessa, koska
yhteiskunta takaa liian hyvän elintason tekemättä mitään."

"Karsisin kuntien tehtäviä, esim. subjektiivinen päivähoido-oikeus pois. Menot
tulojen mukaan eikä pyritä keinolla millä hyvänsä saamaan tuloja menojen mukaan."

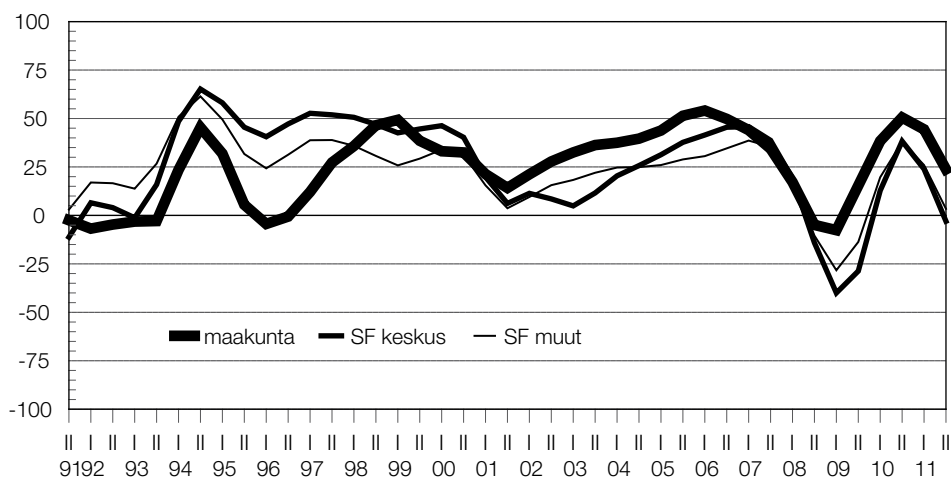
"Ihimiset liikkumaan ja pitämään huolta itsestään, huom. esim. karppaamisen vai-
kutukset jo elintarviketeollisuuteen"

"Jatkuva muutos, kontrollointi ja raportointi eri asioista - kuin myös 'turha ja lii-
allinen' kilpailutusvelvollisuus vievät aikaa oikealta työltä. Muutoin kuntien yhteis-
työtä ja jo tehtyjen tilastoiden, atk-ohjelmistojen ym. yhteiskäyttöä tulisi lisätä"

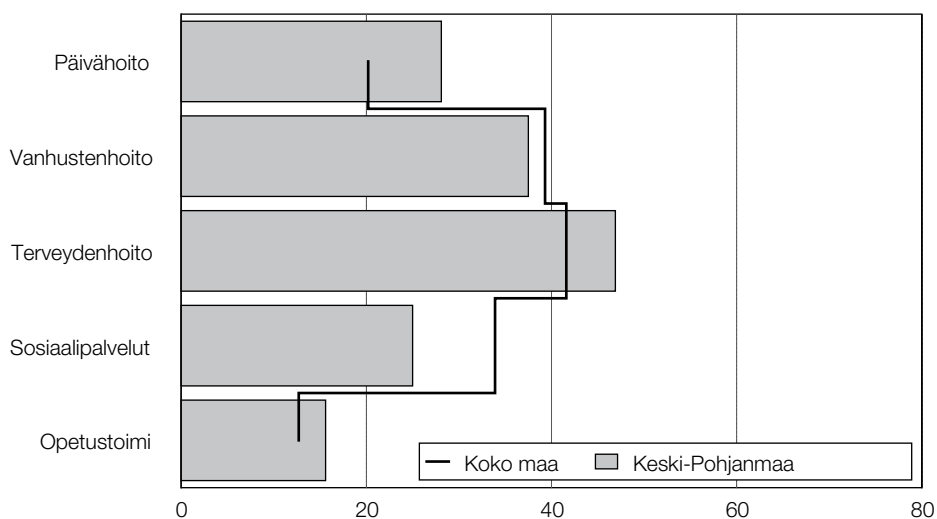
Kuvio 67. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen
investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

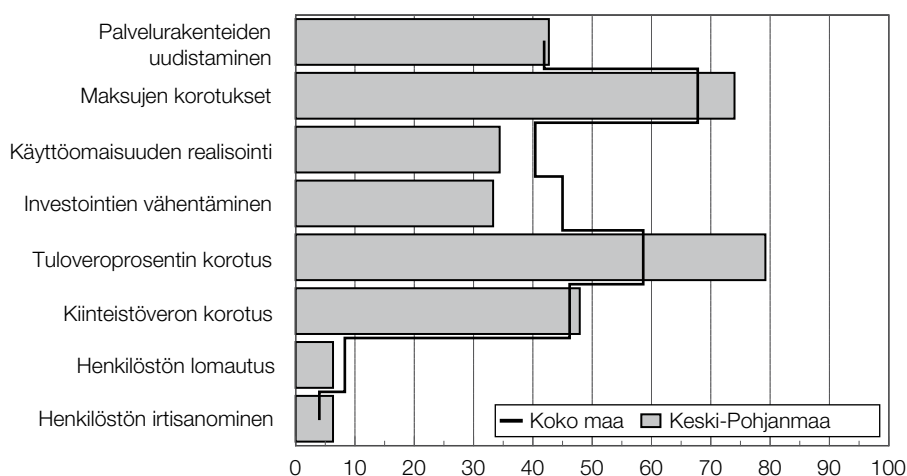
Kuvio 68. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 69. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 70. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

15 Mellersta Österbotten (förtroendetal -12)

Regionbarometerns förtroendetal har såväl under 1990-talet som under 2000-talet legat något högre än i övriga landet. Nu var utsikterna på den genomsnittliga nivån för hela landet. Sysselsättningen samt investeringsförväntningarna inom handel och tjänster är bättre än i övriga kommuner. Å andra sidan är förväntningarna inom industrin sämre. Skuldbeloppet växer. Inkomstskatteprocenten och avgifterna kommer att höjas allmänt. Kom-munernas underskott förväntas bli svagare under de följande 2–3 åren. I Mellersta Österbotten betonar man landskapssamarbetet.

16 Pohjois-Pohjanmaa

(luottamusluku -6)

Aluebarometrin luottamusluku on 1990- ja 2000-luvulla seurannut kiinteästi koko maan keskiarvoa. Lokakuun mittauksessa indeksi oli keskimääräistä parempi, joskin miinusmerkkinen. Syinä muita hiukan parempiin näkymiin ovat kohtuulliset verotulot, paremmat työllisyysodotukset ja investointinäkymät. Kuntien keskinäistä yhteistyötä korostetaan Oulun seudun ulkopuolisissa kunnissa ja kuntalaisten osallisuutta Oulun seudulla.

Kuntien ali- tai ylijäämiin ei suuria muutoksia

Aluebarometrin luottamusluku sai nyt arvon -6 (koko maa -12). Taustalla ovat kohtuulliset verotulot, paremmat työllisyysodotukset ja jonkin verran paremmat investointinäkymät. Asuntorakentamisen odotukset ovat vielä plussalla (+9), samoin kaupan ja palveluiden (+9). Teollisuuden investointiodotukset jäivät arvoon +0. Nämä ovat tasostaan huolimatta kaikki hieman keskimäärää parempia lukemia. Vain kolmannes (36 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme viidestä. Käyttöomaisuuden realisoimisessa ja tuloveroprosentin korottamisessa ollaan muita maltillisempia. Muuten keinot kuten maksujen korotukset ovat käytössä siinä kuin muissa maan kunnissa.

Kuntien yhteistyö korostumassa

Työllisyysnäkymät vuodelle 2012 saivat arvon +3, kun koko maassa työttömyyden odotettiin jo kääntyvän kasvuun (koko maa -17). Peruspalvelujen työvoiman saatavuus on koko maan kaltainen. Opetustoimen tehtäviin on jonkin verran vaikeampi saada työvoimaa kuin muissa maakunnissa.

Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +81 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +27 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +34 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +23 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +22 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +59 (koko maa +51). Pohjois-Pohjanmaalla korostetaan ELY- ja AVI-yhteistyötä muita maakuntia laajemmin. Kuntien keskinäisen yhteistyön merkitys nähdään erityisesti Oulun seudun ulkopuolisissa kunnissa tärkeänä. Kuntalaisten osallisuutta korostetaan erityisesti Oulun seudulla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentaateista kestävyysvajekeskusteluun:

”Palveluihin liittyvän yrittäjyyden osaamista vahvistettava, kotimaisen energiateollisuuden kehittäminen”

"Mikroyritykset kohtaavan julkisen yrityspalvelutoiminnan kehittäminen"

"Innovaatioiden tehostus kehityskaaren aikana, jotta innovaatiot pääsevät markkinoille ja luovat työpaikkoja"

"Yksinkertaistaisin ihmisten palkkaamista. suurin este on erittäin monimutkainen lippulappu järjestelmä"

"Yrittäjien turvaverkoston kehittäminen(hautomot, yrityskummit, pitkän aikavälin neuvontapalvelut)"

"Koulutuspaikat työelämän ja nuorten tarpeiden mukaan, ei saavutettuna etuna opettajien tai alueiden näkökulmasta"

"Subjekttiivisten oikeuksien uudelleenarviointi ja karsinta, minimikuntakoko 10.000"

"Kuntien itsemääräämisoikeus palveluiden järjestämisessä on turvattava: ei ole optimaalista kuntamallia, johon kunnat 'istutetaan'"

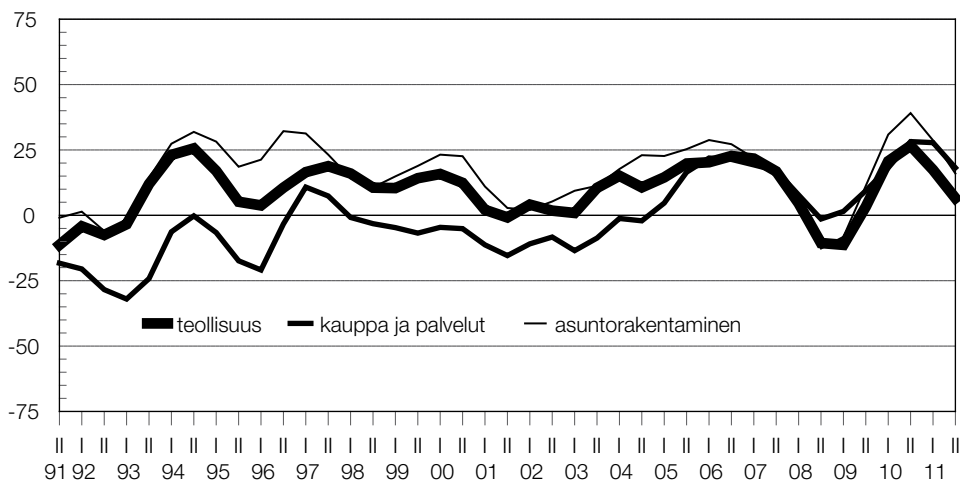
"Terveydenhuollossa lähipalveluiden merkitys korostuu, ennaltaehkäisevät palvelut ovat avainasemassa. Hyvinvointi on 'seuraus', johon päästään, kun ihmisillä ei ole 'pahoinvointi'"

"Terveys ja hyvinvointi teema pitää sisältyä jokaiseen päätösvalmisteluvaiheeseen"

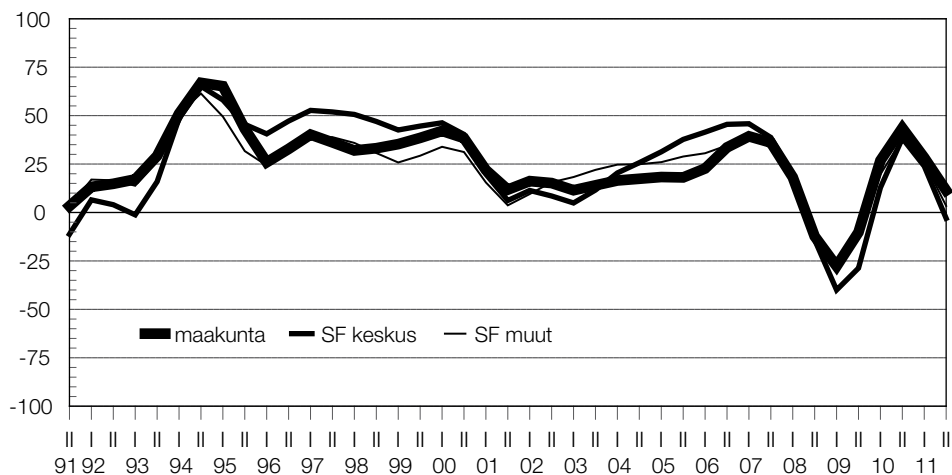
"Kuntien toimintaympäristön asenne on: 'isoveli valvoo ja tarvittaessa kurittaa'. Kunnissa on mennyt usko tulevaisuuteen, kun kaikki tehdyt toimet lytätään väärinä. Tarvitaan pitkäjänteistä kunta politiikkaa, ei jatkuvaa kärhämää valtionosuuksista ja lisätehtävistä"

"Virtuaalikunta kiinteästi osana fyysistä, hallinnollista ja sosiaalista kuntaa"

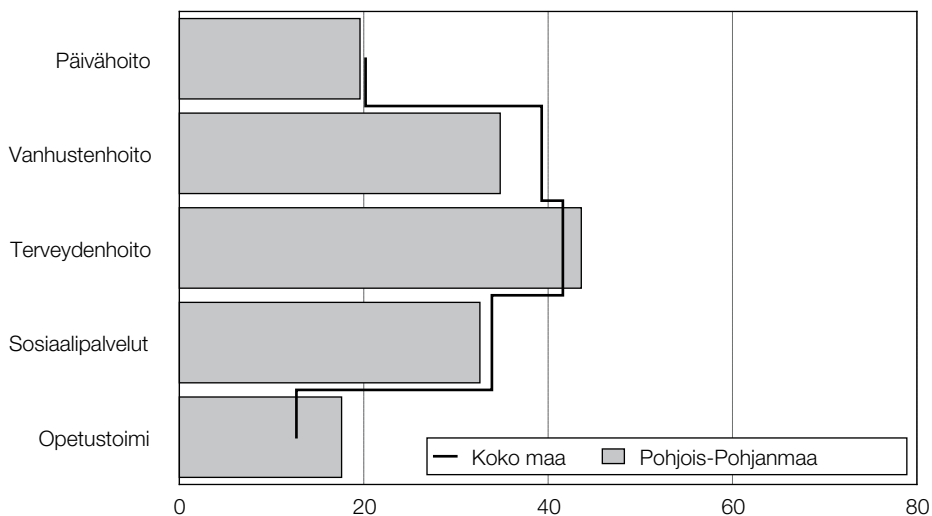
Kuvio 71. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

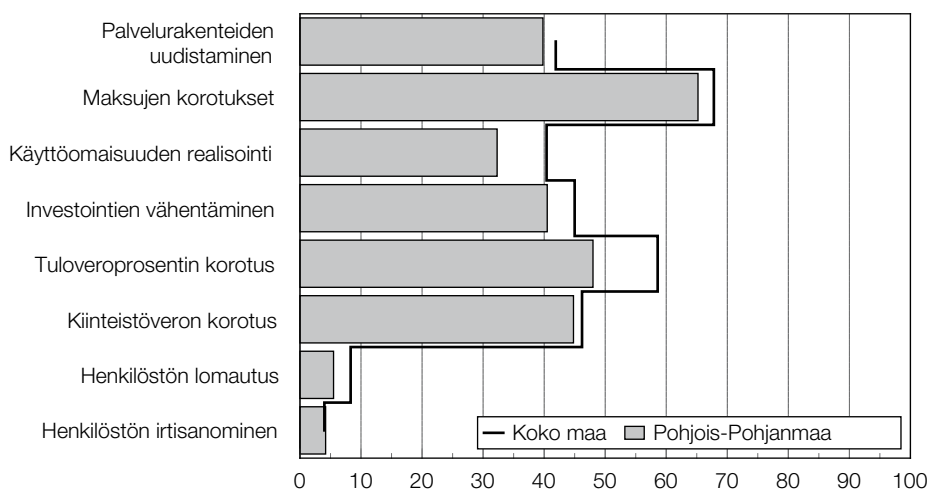
Kuvio 72. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 73. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 74. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

16 Norra Österbotten (förtroendetal -6)

Regionbarometerens förtroendetal har under 1990-talet och 2000-talet tätt följt genomsnittet i hela landet. I mätningen i oktober låg indexet högre än i genomsnitt, men ändå på minus. Orsakerna till de något bättre utsikterna än för övriga landskap är rätt så goda skatteinkomster, bättre förväntningar på sysselsättningen och investeringsutsikter. I kommunerna utanför Uleåborgsregionen betonar man samarbetet mellan kommunerna och i Uleåborgsregionen kommuninvånarnas delaktighet.

17 Kainuu (luottamusluku -35)

Aluebarometrin luottamusluku jäi Kainuussa 1990-luvulla selvästi alle maan keskitason ja 2000-luvulla vain niukasti alle keskiarvon. Lokakuun mittauksessa Kainuun päättäjät arvioivat maakunnan kehitysnäkymät maakunnista heikoimmaksi. Syynä tähän olivat niukat verotulot, kasvava velkamäärä, heikot työllisyys- ja investointinäkymät. Kuntayhteistyön merkitys nähdään tärkeäksi maakunnassa.

Luottamus talouteen, työllisyyteen ja investointeihin Kainuussa heikentynyt

Aluebarometrin luottamusluku erottui Kainuussa maakunnista heikoimpana ja jäi arvoon -35 (koko maa -12). Syynä tähän ovat verotulojen pieneneminen, velanotto ja heikot työllisyys- ja investointinäkymät. Odotukset verotuloista saivat arvon -33 (koko maa +10), velkamäärä putosi arvoon -68 (koko maa -48), työllisyys sai arvon -22 (koko maa -17), asuntorakentamisen investoinnit arvon -19 (koko maa +5), kauppa ja palvelut arvon -11 (koko maa -1) ja teollisuuden investointiodotukset arvon -25 (koko maa -4). Vain keväällä 2009 ja syksyllä 1992 Kainuussa on ollut ylletty näin heikkoihin näkymiin. Kolme viidestä (57 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme viidestä. Kuntataloutta tasapainotetaan investointeja vähentämällä ja palvelurakenteita uudistamalla. Sen sijaan maksujen korotuksiin, käyttöomaisuuden realisoimiseen, tuloveroprosentin tai kiinteistöveron korotuksiin ei nähdä olevan juuri mahdollisuuksia. Henkilöstöä ei toisaalta olla lomauttamassa tai irtisanomassa.

Kainuussa korostuvat kuntien keskinäinen yhteistyö ja maakuntayhteistyö

Lapin maakunnan ohella kuntasektorin tehtäviin on myös Kainuussa vaikea saada työvoimaa. Työvoiman saatavuus peruspalvelujen tehtäviin on huono niin päivähoiton, terveydenhoidon, opetustoimen kuin vanhustenhoidon tehtävissä.

Kainuussa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä, maakunta-, ELY- ja AVI-yhteistyötä. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +87 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +38 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +27 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +38 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +21 (koko maa +8) sekä kuntalaiset ja osallisuus osio arvon +50 (koko maa +51).

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Kannustus alihankintatöihin orastavassa kaivos- ja energiapuuteollisuudessa"

"Maahanmuuton suosiminen, parempi kotouttaminen, koulutusta ei saa kaupallistaa esim. ammattikorkeakouluja yhtiöittämällä"

"Yrittäjyyden edellytysten parantaminen löysentämällä julkisten hankintojen kilpailuttamissääntöjä, ekotehokas puurakentaminen"

"Täsmäkoulutusta tarpeen mukaan. Syrjäytymisvaarassa olevat 'vedetään' mukaan työhön ja elämään"

"Rakenteiden jatkuva, asiakaslähtöinen kehittäminen, hyvän hyväksyminen sellaisena kuin se on, pois kylmä uudistusviestintä"

"Luovutaan terveydenhoidon kaksikanavaisesta rahoitusmallista, uudistetaan erikoissairaanhoidon rakenteet"

"Omavastuu kasvaa ja vastuuta otetaan itsestä, läheisestä ja naapureista. Kaveria ei jätetä"

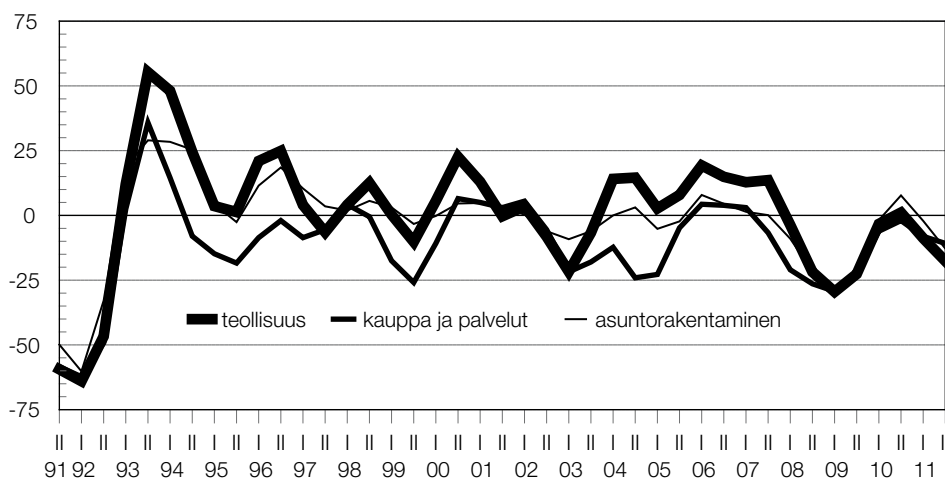
"Kuntien toimintaympäristö on merkittävä voimavara paikallisen elinvoimaisuuden kehittäjänä"

"Osa tehtävistä valtion vastattavaksi (esim. erikoissairaanhoido ja palotoimi)"

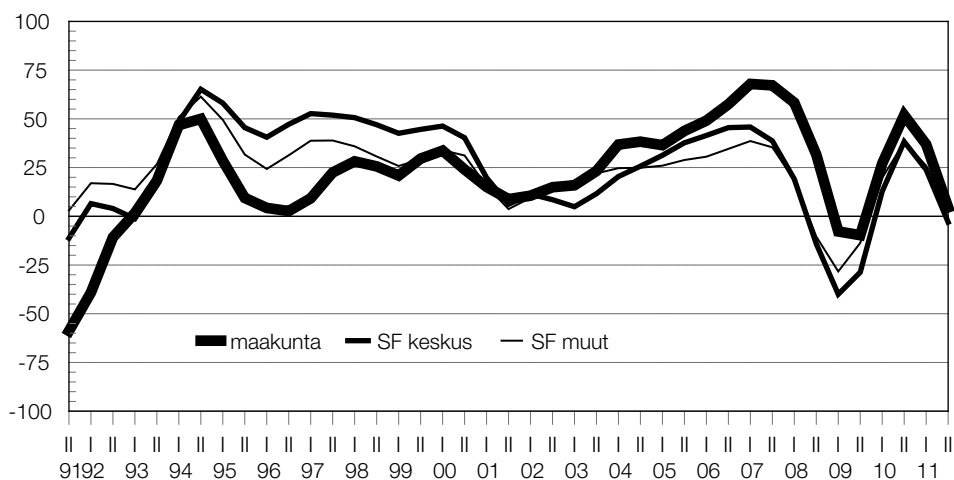
"Valtion ja kuntien suhde tulee tutkia, samaten yritysten ja kuntien suhde - nyt liikaa huitomista ilman selkeitä tavoitteita"

"Suomen kannattaa ottaa vakavasti talouden paradigman muutos! Amerikan ihmemaalla menee huonosti, Luottakaamme itseemme ja omaa järkeen eikä rakaan kapitalismiin"

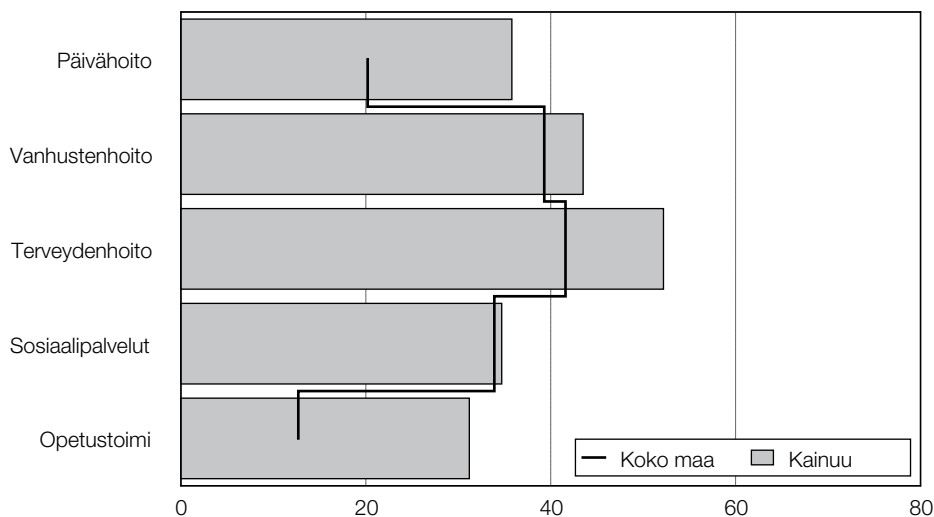
Kuvio 75. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, haussitasoitettu saldoluuku (K6b)

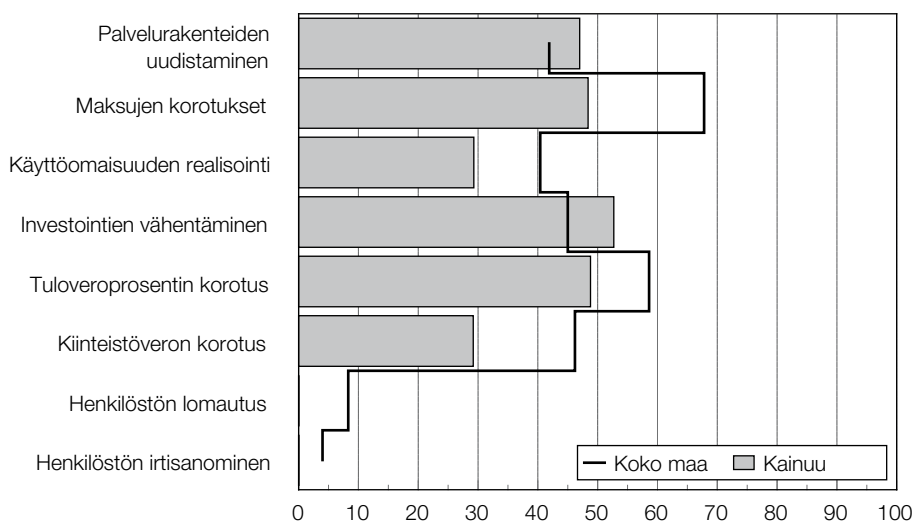
Kuvio 76. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 77. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 78. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

17 Kajanaland (förtroendetal -35)

Regionbarometerns förtroendetal var i Kajanaland under 1990-talet klart lägre än genomsnittet för hela landet och under 2000-talet bara knappt under genomsnittet. I mätningen i oktober bedömde beslutsfattarna i Kajanal- and landskapets utvecklingsutsikter som de sämsta bland landskapen. Orsaken till detta var knappa skattein-komster, ett ökande skuldbelopp samt svaga sysselsättnings- och investerings-utsikter. Betydelsen av kommun-samarbetet anses viktig i landskapet.

18 Lappi (luottamusluku -7)

Lapin kehitysnäkymät ovat olleet koko maan keskiarvoa korkeammalla niin 1990-luvulla kuin 2000-luvullakin. Näin kävi myös lokakuun mittauksessa, vaikka luottamusluku jäikin miinukselle. Taustalla ovat maltillinen velanotto, kohtuulliset työllisyysnäkymät ja maakunnista parhaimmat teollisuuden suhdannenäkymät. Palvelurakenteita uudistetaan muita maakuntia laajemmin. Peruspalvelujen tehtäviin on vaikea saada työvoimaa. Maakunnan keskuksissa korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä.

Teollisuuden investointinäkymät maakunnista parhaimmat

Aluebarometrin luottamusluku asettui nyt hiukan muita maakuntia paremmalle tasolle arvoon -7 (koko maa -12). Syynä parempiin näkyymiin ovat maltillinen velanotto, kohtuulliset työllisyysnäkymät ja muita maakuntia paremmat teollisuuden suhdannenäkymät. Verotulot saivat nyt arvon +13 (koko maa +10), velanotto sai arvon -18 (koko maa -48) ja työllisyys arvon +2 (koko maa -17). Kolme viidestä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme neljästä. Teollisuuden odotukset ovat kohtuulliset ja ne saivat arvon +9 (koko maa -1), kaupan ja palveluiden odotukset jäivät arvoon -13 (koko maa -4). Niin maksujen korottamisen, käyttöomaisuuden realisoimisen, tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksien suhteen ollaan maltillisia. Palvelurakenteita uudistetaan muita maakuntia laajemmin.

Kuntien keskinäistä yhteistyötä korostetaan erityisesti maakunnan keskuksissa

Työttömyyden ei uskota kasvavan vielä vuonna 2012 suuresti. Työvoiman saatavuudessa on peruspalvelujen tehtävissä hankaluuksia terveydenhoidon, opetustoimen ja sosiaalipalvelujen tehtävissä.

Maakunnassa korostuvat kuntien keskinäinen yhteistyö, seutu-, ELY- ja AVI-yhteistyö. Kuntien keskinäinen yhteistyö sai arvon +83 (koko maa +79), seutuyhteistyö arvon +52 (koko maa +46), ELY-yhteistyö arvon +28 (koko maa +22), maakuntayhteistyö arvon +21 (koko maa +17), AVI-yhteistyö arvon +16 (koko maa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +57 (koko maa +51). Kuntien keskinäisen yhteistyö korostuu seuraavan 2-3 vuoden aikana maakunnan keskusseuduilla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Ennakkoluulottomasti uusia innovaatioita"

"Suurteollisuuden toimintaympäristöä parantavat investoinnit; biodieseltehdas, kaivosbuumi"

"Määrätietoista kehittämistä matkailun ja pienteollisuuden saamiseksi. Joissan kunnissa valta muutamalla henkilöllä, jotka eivät osaa, halua tai ymmärrä asiaa"

"Yrittäjämönteisen ilmapiirin kehittäminen, kunnan päätöksenteon yritysvaikutusarvioinnit"

"Joustava, mahdollisimman hyvin yksilölliset tarpeet huomioiva koulutus syrjäytymisen ja rakennetyöttömyyden osalta"

"Koulutuksen painopisteiden siirtäminen alueellisesti tärkeille toimialoille. AMK:n aloituspaikkojen säilyttäminen uhkaavista säästötoimista huolimatta"

"Ei missään tapauksessa vanhuspalvelulakeja tms. kuntia velvoittavia hörhötyksiä!"

"Rakenneratkaisuja pitää tehdä siellä missä kuntia ja asukkaita on paljon pienellä alueella. Haja-asutusalueen kuntakenttä tulee pitää kutakuinkin entisellään, koska kunnat ovat kehityksen ja elinvoiman moottoreita"

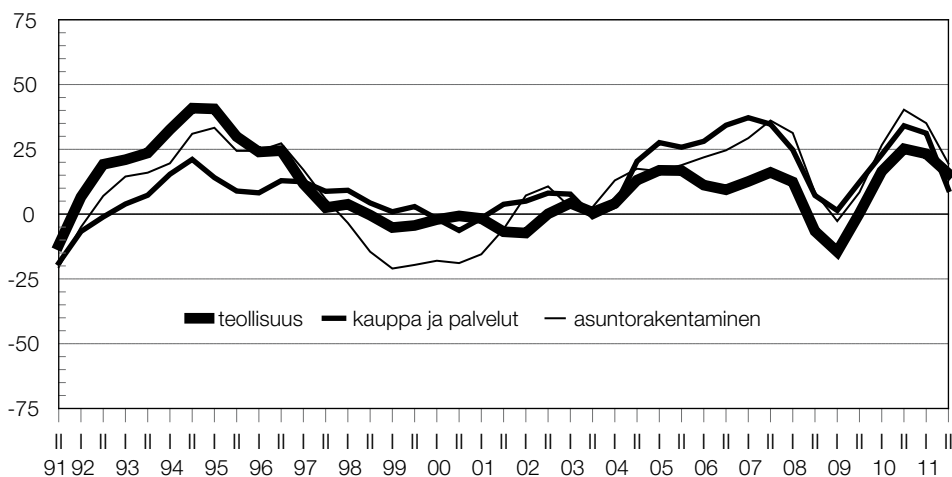
"Terveystenhoidossa puuttuminen tiettyihin kohderyhmiin ja taloudelliset ja toiminnalliset painotukset näihin"

"Kunnassa voidaan uudella asiakasnäkökulmasta käsin järjestää palveluita eikä niin kuin tähän asti organisaation näkökulmasta"

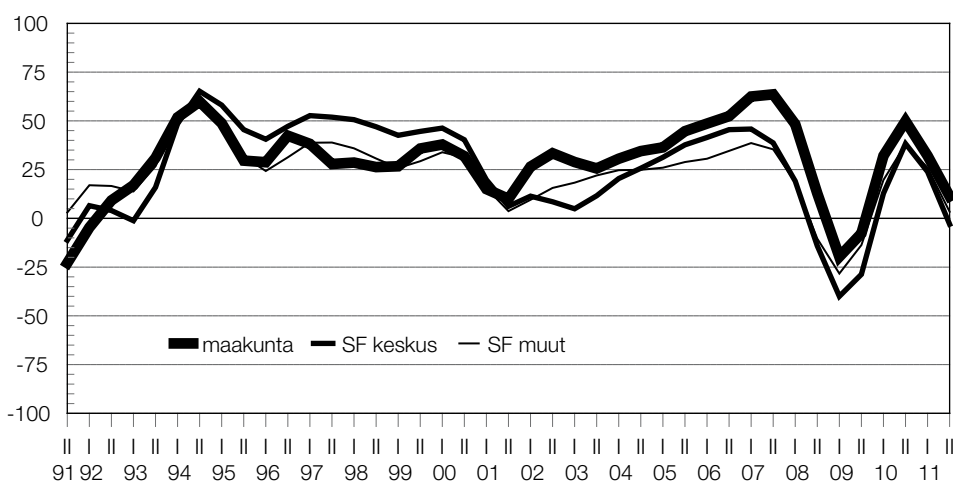
"Kuntaliitoksissa palvelut vähenee, hyöty on suurempien keskuksien. Uuteen kuntahallintaan tarvitaan uusia vaihtoehtoja, esim. Ruotsin malli"

"Organisaatiot vastaamaan nykypäivää ja vaateita (keveys ja joustavuus)"

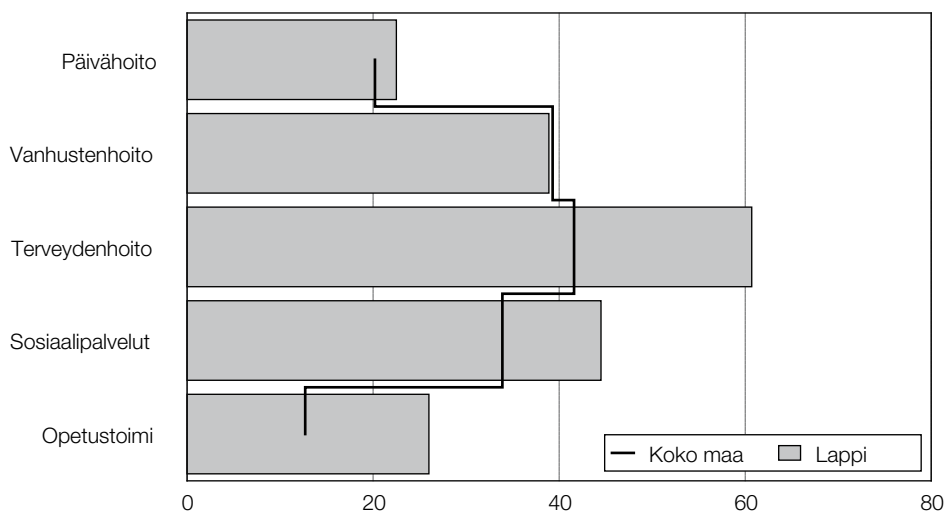
Kuvio 79. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

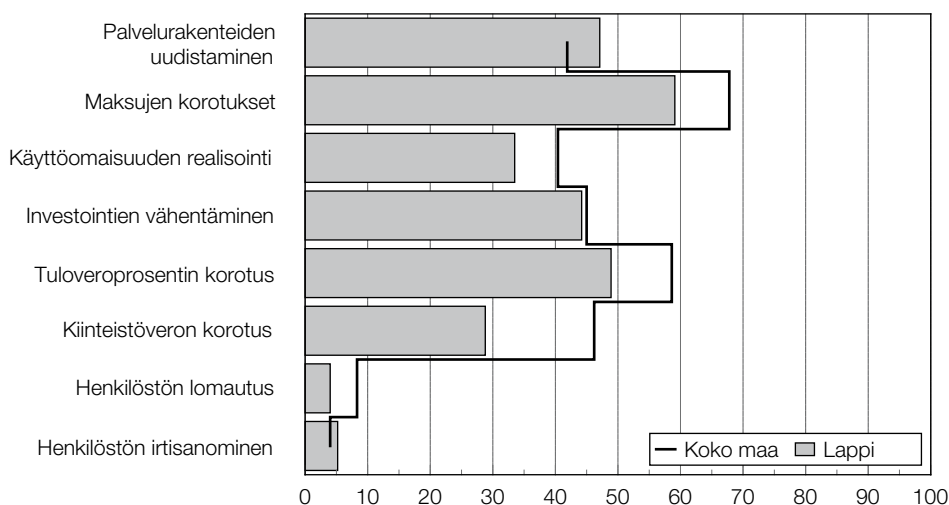
Kuvio 80. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 81. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 82. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

18 Lappland (förtroendetal -7)

Lapplands utvecklingsutsikter har varit högre än genomsnittet i landet såväl under 1990-talet som 2000-talet. Så var fallet också i mätningen i oktober, även om förtroendetalet låg på minus. Bakom ligger en moderat upplåning, måttliga sysselsättningsutsikter och de bästa konjunkturutsikterna inom industrin bland landskapen. Servicestrukturerna förnyas i en större omfattning än i övriga landskap. Det är svårt att hitta arbetskraft för uppgifter inom basservicen. I landskapets centralorter betonas man samarbetet mellan kommunerna.

19 Ahvenanmaa (luottamusluku +5)

Aluebarometrin luottamusluku oli 1990-luvulla hiukan parempi kuin Manner-Suomessa ja 2000-luvulla hiukan heikompi kuin mannermaakunnissa. Lokakuun mittauksessa luottamusluku oli maakunnista parhain, vaikka näkymät heikentyivätkin keväästä. Hyvien odotusten taustalla ovat kohtuulliset verotulonäkymät, velanoton välttäminen, asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden paremmat investointinäkymät. Verorahoitus kiristyy myös Ahvenanmaalla lähivuosina. Kuntien yhteistyö on sujuvaa.

Parhaisiin kehitysodotuksiin kohtuuverotuloilla ja velanoton välttämällä

Aluebarometrin luottamusluku oli 1990-luvulla keskimäärin hiukan parempi kuin mannermaalla ja 2000-luvulla hiukan heikompi kuin mannermaakunnissa. Lokakuun mittauksessa luottamusluku oli maakunnista parhain ja sai arvon +5 (koko maa -12). Taustalla tähän ovat kohtuulliset verotulonäkymät, velanoton välttäminen ja asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden mannerkuntia paremmat investointinäkymät.

Verotuloja kuvaa saldoluku sai Ahvenanmaalla arvon +19 (koko maa +10) ja velanotto sai arvon +20 (mannerkunnat -48). Yli puolet (54 %) odottaa kunnan alitai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (mannermaa 55 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa vajaa puolet (44 %) eli pienempi osuus kuin maakunnissa (59 %) keskimäärin. Verorahoitus kiristyy myös Ahvenanmaalla lähivuosina.

Kuntataloutta tasapainotetaan vähentämällä investointeja. Sen sijaan käyttöomaisuutta ei realisoida. Tuloveroprosentin korotusaiheet ajoittuvat vuosille 2013-2015, jolloin puolet vastaajista olisi korottamisen kannalla. Asuntorakentamisen investoinnit ovat edelleen kohtuutasolla ja ne saivat arvon +16 (koko maa +5), kauppa ja palvelut sai arvon +11 (koko maa -1) ja teollisuuden investoinnit arvon -3 (koko maa -4). Investointinäkymät eivät ole heikentyneet Ahvenanmaalla keväästä 2011 aivan samassa määrin kuin mannerkunnissa.

Kuntien yhteistyö sujuvaa

Työttömyyden ennakoitaan kääntyvän kasvuun Ahvenanmaalla vuonna 2012 mannermaan tavoin. Työvoiman saatavuus kuntasektorille on hyvä kaikissa peruspalvelujen tehtävissä.

Kaikki vastaajat näkevät kuntien keskinäisen yhteistyön lisääntyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana. Seutuyhteistyö sai Ahvenanmaalla arvon +79 (mannermaa +46), ELY-yhteistyö arvon +9 (mannermaa +22), maakuntayhteistyö arvon +67

(mannermaa +17), AVI -yhteistyö arvon +9 (mannermaa +8) ja kuntalaiset ja osallisuus arvon +70 (mannermaa +51). Ahvenanmaalla korostetaan kuntien keskinäistä yhteistyötä, maakuntayhteistyötä ja kuntalaisten osallisuutta mannermaata laajemmin.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista kestävyysvajekeskusteluun:

"Större frihet, mindre regler och byråkrati"

"Delegerat ansvar, tydliga mål, också inom kommunalförvaltningen"

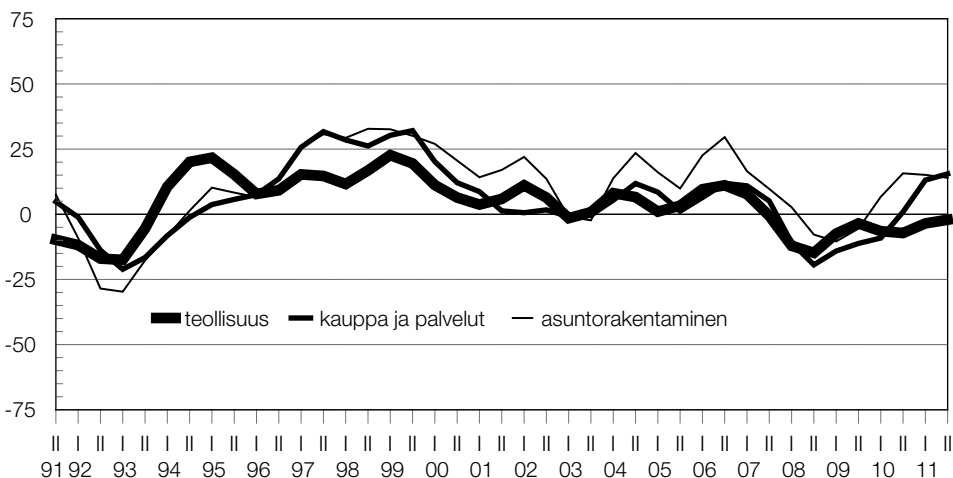
"[Anordnande av kommundjänster] Högre avgifter för att minska onödigt användande"

"Mer service i hemkommunen"

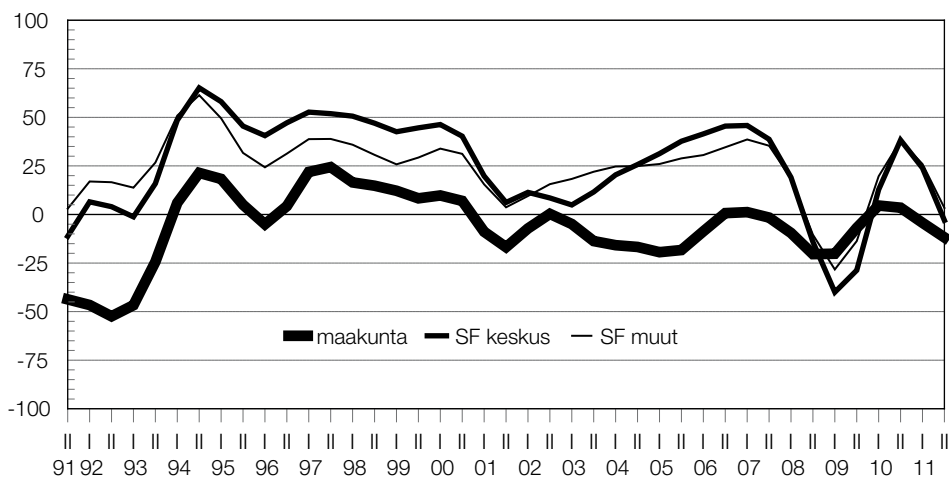
"Större enheter"

"Mer service i hemkommunen gällande åldringsvård"

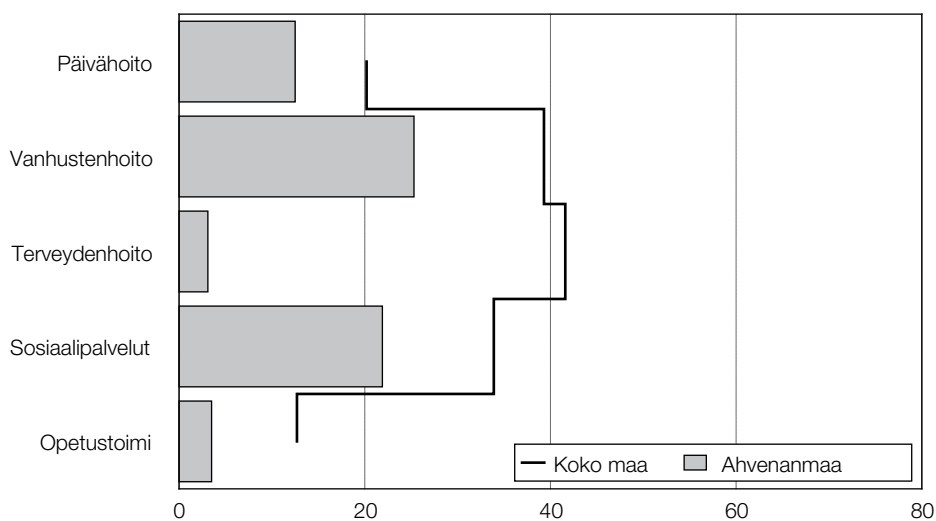
Kuvio 83. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

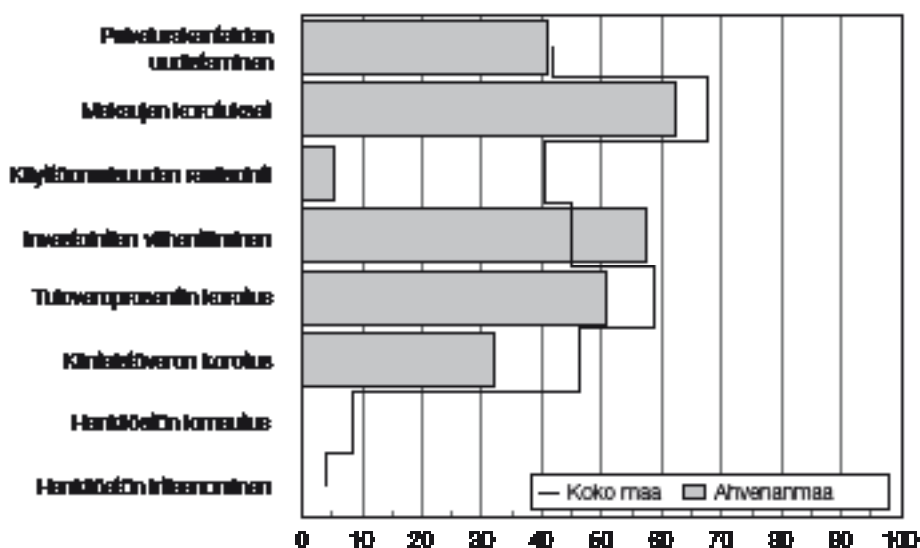
Kuvio 84. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 85. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2012–2015 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 86. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2012 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

19 Åland (förtroendetal +5)

Regionbarometerens förtroendetal var under 1990-talet något bättre än i Fasta Finland och under 2000-talet något sämre än i landskapen på fastlandet. I mätningen i oktober var förtroendetalet bäst bland landskapen, även om utsikterna försvagades från våren. Bakom de goda förväntningarna ligger måttliga inkomstskatteutsikter, ingen upplåning, bättre investeringsutsikter inom bostadsbyggande samt handel och tjänster. Skattefinansieringen kommer att bli stramare även på Åland under de närmaste åren. Kommunsamarbetet löper smidigt.

Alueluokitus

MAAKUNNAT

Keskusaluekunnat

Muut kunnat

SEUTULUOKITUS

Helsingin metropolialue

Suuret kaupunkiseudut

Keskisuuret kaupunkiseudut

Teolliset kaupunkiseudut

Maaseutumaiset seudut ja

Harvaan asutut seudut

Helsingin metropolialue

Helsingin, Porvoon ja Riihimäen seutu

Suuret kaupunkiseudut

Turun, Tampereen, Kuopion, Joensuun, Jyväskylän, Vaasan ja Oulun seutu

Keskisuuret kaupunkiseudut

Salon, Porin, Hämeenlinnan, Lahden, Kouvolan, Kotka-Haminan, Lappeenrannan, Mikkelin, Savonlinnan, Ylä-Savon, Kajaanin, Pohjoisten seinänaapurien, Rovaniemen ja Mariehamns stad seutu

Teolliset kaupunkiseudut

Raaseporin, Vakka-Suomen, Rauman, Etelä-Pirkanmaan, Imatran, Varkauden, Jämsän, Äänekosken, Jakobs-tadsregionen, Kokkolan, Raahen ja Kemi-Tornion seutu

Maaseutumaiset seudut

Loviisan, Åboland-Turunmaan, Loimaan, Kaakkois-Satakunnan, Pohjois-Satakunnan, Forssan, Luoteis-Pirkanmaan, Kaakkois-Pirkanmaan, Lounais-Pirkanmaan, Ylä-Pirkanmaan, Pieksämäen, Sisä-Savon, Keski-Karjalan, Kaakkoisen Keski-Suomen, Suupohjan, Kuusiokuntien, Järviseudun, Kyrönmaan, Sydösterbotten, Kaustisen, Nivala-Haapajärven, Ylivieskan ja Ålands landsbygd seutu

Harvaan asutut seudut

Koillis-Savon, Pielisen-Karjalan, Kehys-Kainuun, Keuruun, Saarijärven, Viitasaaren, Iin, Haapaveden-Siikalatvan, Koillismaan, Torniolaakson, Itä-Lapin, Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Ålands skärgård seutu

1.	Tulovero- prosenttia korotetaan	Pidetään ennallaan	Tulovero- prosenttia lasketaan
a) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2012:	☐	☐	☐
b) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2013:	☐	☐	☐

2. Arvioitko kuntanne verotulojen:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

3. Arvioitko kuntanne velkamäärän olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

4. Mitä keinoja kuntatalouden tasapainottamiseksi arvioitte kunnassanne käytettävän:	vuonna 2012	sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana
a) Tuloveroprosentin korotus	☐	☐
b) Kiinteistöveron korotus	☐	☐
c) Maksujen korotus	☐	☐
d) Investointien vähentäminen	☐	☐
e) Käyttöomaisuuden realisointi	☐	☐
f) Henkilöstön irtisanominen	☐	☐
g) Henkilöstön lomautus	☐	☐
h) Palvelurakenteiden uudistaminen, miten? _____	☐	☐
i) Muu toimintamenojen vähentäminen (pl. henkilöstömenot) _____	☐	☐

5. Arvioitko työttömyyden kunnassanne:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

6. Arvioitko investointien määrän kuntanne alueella olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maa- ja metsätaloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palvelujen alalla	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maa- ja metsätaloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palveluiden alalla	☐	☐	☐

7. Millaiseksi arvioisitte kunnan yleisen rahoitusilanteen seuraavien 2 - 3 vuoden aikana?

Nykyistä heikompi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
☐	☐	☐

8. Millaiseksi arvioisitte kunnan palvelut käyttäjien kannalta seuraavien 2 - 3 vuoden kuluttua?

	Nykyistä heikompi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
- päivähoitopalvelut	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalvelut	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalvelut	☐	☐	☐
- sosiaalipalvelut	☐	☐	☐
- opetustehtävät	☐	☐	☐

9. Miten arvioitte työvoiman saatavuuden kehittyvän kunnassanne seuraavien 3 vuoden aikana?

	Saatavuus heikkenee	Pysyy ennallaan	Saatavuus paranee
- päivähoitopalveluissa	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalveluissa	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalveluissa	☐	☐	☐
- sosiaalipalveluissa	☐	☐	☐
- opetustehtävissä	☐	☐	☐

10. Miten arvioisitte seuraavien yhteistyömuotojen merkitystä kuntanne toiminnassa seuraavien 2 - 3 vuoden aikana

	Merkitys- korostuu	Ei muutoksia	Merkitys vähenee
- kuntien keskinäinen yhteistyö	☐	☐	☐
- seutuyhteistyö	☐	☐	☐
- ELY-yhteistyö	☐	☐	☐
- Maakuntayhteistyö	☐	☐	☐
- AVI-yhteistyö	☐	☐	☐
- kuntalaiset ja osallisuus	☐	☐	☐

13. Arvioitko kuntanne kehityksen tulevaisuudessa:

- parantuvan selkeästi	☐
- parantuvan jonkin verran	☐
- pysyvän ennallaan	☐
- huonontuvan jonkin verran	☐
- huonontuvan selvästi	☐

1. Vad tror Ni om kommunfullmäktiges beslut:			
	Höjs	Är oförändrad	Sänks
a) om inkomstskattesatsen år 2012:	☐	☐	☐
b) om inkomstskattesatsen år 2013:	☐	☐	☐

2. Uppskattar Ni att Er kommuns skatteinkomster:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

3. Tror Ni att skuldbördan i Er kommun:			
	Större	Lika stor	Mindre
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

4. Vilka medel tror Ni kommer att användas i Er kommun för att balansera den kommunala ekonomin?			
	År 2012	Under de efterföljande 2–3 åren	
a) Höjning av inkomstskattesatsen	☐	☐	
b) Höjning av fastighetsskatteprocenten	☐	☐	
c) Höjning av avgifterna	☐	☐	
d) Minskning av investeringar	☐	☐	
e) Realisering av driftstillgångar	☐	☐	
f) Uppsägning av personalen	☐	☐	
g) Permittering av personalen	☐	☐	
h) Förnyande av servicestrukturen, hur? _____	☐	☐	
i) Annan minskning av verksamhetsutgifter (exkl. personalutgifter)	☐	☐	

5. Tror Ni att arbetslösheten i Er kommun:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

6. Tror Ni att investeringsvolymen inom Er kommun:			
a) detta år jämfört med föregående år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom jord- och skogsbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom ord- och skogsbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐

7. Hurdant är kommunens allmänna finansiella läge om 2–3 år enligt Er bedömning?

Sämre än nu	Oför- ändrad	Bättre än nu
☐	☐	☐

8. Hur bedömer Ni att kommunens tjänster är om 2–3 år, sett ur användarnas synvinkel?

	Sämre än nu	Oför- ändrade	Bättre än nu
- dagvårdstjänster	☐	☐	☐
- äldreomsorgstjänster	☐	☐	☐
- hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
- sociala tjänster	☐	☐	☐
- undervisning	☐	☐	☐

9. Hur uppskattar Ni att tillgången på arbetskraft kommer att utvecklas i Er kommun under de följande tre åren när det gäller:

	Försämras	Är oför- ändrad	Förbättras
- dagvårdstjänster	☐	☐	☐
- äldreomsorgstjänster	☐	☐	☐
- hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
- sociala tjänster	☐	☐	☐
- undervisning	☐	☐	☐

10. Vilken är betydelsen av följande samarbetsformer i Er kommuns verksamhet under de följande 2–3 åren enligt Er bedömning?

	Betydelsen ökar	Inga förändringar	Betydelsen minskar
- samarbete kommuner emellan	☐	☐	☐
- inom regionkommunerna	☐	☐	☐
- ELY-samarbetet	☐	☐	☐
- inom landskapen	☐	☐	☐
- RFV-samarbetet	☐	☐	☐
- organisationer och sammanslutningar	☐	☐	☐

13. Väntar Ni Er att utvecklingen i Er kommun i framtiden kommer att.

- förbättras klart	☐
- förbättras något	☐
- vara oförändrad	☐
- försämras något	☐
- försämras klart	☐

Aluebarometri 2012 – lisäkysymykset:

TÄLLÄ SIVULLA NÄYTETÄÄN ENSIN KOLME TALOUSLUKUA KUNTATALOUESTA JA LOPUKSI PYYDETÄÄN ARVIOIMAAN NIIDEN KEHITYSSUUNTA

TAUSTALUKU 1: Vuoden 2009 tietojen mukaan kertynyt ALI-/YLIJÄÄMÄ, €/asukas oli ____ (näytössä kunnan tieto)

[ARVIO: €/as > 300 hyvä 0-300 tyydyttävä < 0 heikko]

TAUSTALUKU 2: Vuoden 2009 tietojen mukaan kuntanne OMAVARAISUUSASTE, % oli ____ (näytössä kunnan tieto)

[ARVIO > 65 hyvä 50-65 tyydyttävä < 50 huono]

TAUSTALUKU 3: Vuoden 2009 tietojen mukaan kuntanne VALTIONOSUUS, €/asukas oli ____ (näytössä kunnan tieto)

[Koko maa ka. 2055 €/ as]

11. Millaiseksi arvioisitte em. kunnan ali-/ylijäämän, omavaraisuusasteen ja valtionosuuksien tilan (verorahoituksen kehittymisen) seuraavien 2-3 vuoden kuluttua? HEIKENNYS TARKOITTAÄ TÄSSÄ SUUREMPAA ALIJÄÄMÄÄ, PIENEMPÄÄ OMAVARAISUUSASTETTA TAI SUUREMPAA VALTIONOSUUTTA / AS.

TILANNE KUNTANNE KANNALTA VUOTEEN 2009 NÄHDEN

		Heikentynyt merkittävästi	Heikentynyt jonkin verran	Ennallaan	Parantunut jonkin verran	Parantunut merkittävästi
a)	Ali-/ylijäämä	1	2	3	4	5
b)	Omavaraisuusaste	1	2	3	4	5
b)	Valtionosuudet	1	2	3	4	5

12. VM:n Julkisen talouden valinnat 2010-luvulle -raportissa puhutaan kestävyysvajeesta (perusjäämä BKT:sta). Millaisia keinoja vuoden 2015 aikaperspektiivillä tähän kestävyysvajeeseen ensisijaisesti käyttäisitte kuntatalouden- ja palveluiden järjestämisen näkökulmasta?

MITÄ KEINOJA KÄYTTÄISITTE Yrittäjyys ja innovaatiot - Työvoima ja osaaminen - Kuntapalveluiden järjestäminen - Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen - Kuntien toimintaympäristö - Jokin muu, mikä? ____

PÅ SVENSKA:

PÅ DEN HÄR SIDAN VISAS FÖRST TRE TAL SOM GÄLLER KOMMUNALEKONOMIN OCH TILL SIST BER VI ER UPPSKATTA I VILKEN RIKTNING DE KOMMER ATT UTVECKLAS

- BAKGRUNDSTAL 1: Enligt uppgifterna för år 2009 var det ackumulerade UNDER-/ÖVERSKOTTET, €/invånare__ (på skärmen kommunens uppgift)
[UPPSKATTNING: €/inv.> 300 god 0-300 tillfredsställande <0 svag]
- BAKGRUNDSTAL 2: Enligt uppgifterna för år 2009 var Er kommuns SOLIDITETSGRAD, % __ (på skärmen kommunens uppgift)
UPPSKATTNING > 65 god 50-65 tillfredsställande < 50 dålig]
- BAKGRUNDSTAL 3: Enligt uppgifterna för år 2009 var Er kommuns STATSANDEL, €/invånare__ (på skärmen kommunens uppgift)
[Hela landet i medeltal 2 055 €/ inv.]

11. Vilken är situationen gällande kommunens under- / överskott, soliditetsgrad och statsandelar om 2-3 år enligt Er bedömning? FÖRSVAGNING BETYDER HÄR STÖRRE UNDERSKOTT, LÄGRE SOLIDITETSGRAD ELLER STÖRRE STATSANDEL /INV.

SITUATIONEN I ER KOMMUN JÄMFÖRT MED ÅR 2009

	Försvagats avsevärt	Försvagats i någon mån	Oförändrad	Förbättrats i någon mån	Förbättrats avsevärt
a) Över-/underskott	1	2	3	4	5
b) Soliditetsgrad	1	2	3	4	5
b) Statsandelar	1	2	3	4	5

12. I FM:s rapport "Den offentliga ekonomins val inför 2010-talet" talas om hållbarhetsunderskott (primärt saldo av BNP). Hurdana sätt att anpassa sig till detta hållbarhetsunderskott skulle Ni i första hand använda i ett tidsperspektiv fram till år 2015 och sett ur kommunalekonomins och -tjänsternas synvinkel?

HÅLLBARHETSUNDERSKOTT: VILKA ÅTGÄRDER SKULLE NI ANVÄNDA:

Företagande och innovationer - Arbetskraft och kunnsande - Anordnande av kom-
muntjänster - Främjande av hälsa och välfärd - Kommunernas verksamhetsmiljö -
Något annat, vad?

Tekijät Författare Authors Statistikcentralen/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date December 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2012 – Regionbarometern 2012	
Tiivistelmä Referat Abstract Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter förändringar i utvecklingen som förväntas ske i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av över 30 000 beslutsfattares svar på 41 mätningar under tidsperioden 1991–2011. Undersökningsmetod Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna (2-7/kommun efter kommunens storlek) representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelse och -fullmäktigeordföranden samt första och andra viceordföranden). På våren svarade 807 och på hösten 903 kommunala beslutsfattare på enkäten för år 2011. Höstenkäten besvarades av 336 kommuner enligt följande: a) 398 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledning) b) 243 beslutsfattare bestående av kommunstyrelseordföranden och c) 262 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigeordföranden. Regionala utvecklingsutsikter för år 2012 (förtroendetal -12) Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter försvagades betydligt under år 2011 och i mätningen i oktober sjönk de ned till minus, med undantag av skatteinkomsterna och bostadsbyggandet. Regionbarometerns förtroendetal sjönk till -12 till följd av den ekonomiska turbulensen i Europa. Nedgången mellan två successiva förtroendemätningar är den största under hela granskningsperioden 1991–2011. Nu är det inom Helsingfors metropolområde och inom de större stadsregionerna som förtroendet för den egna ekonomin är störst. Om skattefinansieringen kommer att räcka till eller inte i kommunerna samt frågan om hållbarhetsunderskottet var mycket omtalade samtalsämnen bland kommunala beslutsfattare. Inom handeln, tjänsterna samt industrin är investeringsutsikterna nu avvaktande. Beslutsfattarna förutspår att sysselsättningen försvagas i de större kommunerna år 2012. Man förutspår att äldreomsorgen förbättras och att hälsovårdstjänsterna försämrats särskilt i landskapens randområden under de närmaste åren. I kommunerna betonar man nu samarbetet mellan kommunerna. De bästa konjunktursutsikterna har Åland, Nyland, Österbotten, Norra Österbotten och Lappland. Förtroendemätaren fick de lägsta värdena i Mellersta Finland, Södra Savolax, Päijänne-Tavastland och Södra Österbotten samt i Kajanaland. Under lågkonjunkturen håller de regionala skillnaderna åter på att minska. Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Regionavdelningen/Iikka Mella, tfn 010 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words kommunala ekonomi, kommunernas samarbete, kommunalförvaltningen, regionala skillnader	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-591-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 107	Kieli Språk Language Hinta Pris Price Suomi/ruotsi, finska/svenska, 22 € finnish/swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Tekijät Författare Authors Statistics Finland/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date December 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2012 – Regional Barometer 2012	
Tiivistelmä Referat Abstract Research method The regional barometer is an internet questioning, which is carried out two times in a year by Statistics Finland. The Ministry of Employment and the Economy together with the Association of Finnish Local and Regional Authorities are the orderers of the barometer. The regional barometer will measure the expected changes in regional development. The results of the barometer are based on the personal opinions of local experts. The regional barometer is carried out 41 times during the period 1991–2011 and the whole material is consists of over 30 000 answers. The questioning of this year was carried out 10.5.–31.5. and 6.10.–25.10.2011. Regional development is examined at the level of the Regional Councils and also six types of regions. Regional development for the year 2012 The general prospects of the municipalities weakened considerably during 2011. In October, all economic indicators turned negative, except the tax-income and housing development indicators. The average value of eight economic indicators declined to -12 in consequence of the European economic crisis. The plunge in the value of the indicator between two consecutive questionings was steepest during the whole the period of 1991–2011. The metropolitan Helsinki and other larger cities have the highest confidence to their situation. The sufficiency of tax income and the question about public deficit has been a debated issue among municipal decision-makers. The investment expectations of trade, services and industry are now anticipatory. The employment is expected to decline in the largest municipalities in 2012. The situation of the geriatric services is expected to get better, while health services have poor expectations, especially in the peripheral areas. The cooperation between municipalities is now emphasised. The development prospects are most optimistic in the Ahvenanmaa, Uusimaa, North Ostrobothnia and Lapland. Regions of Central Finland, Southern Savonia, Päijänne Tavastia and South Ostrobothnia had the weakest prospects. Regional differences are converging again for the duration of the economic downturn. Contact person in Ministry of Employment and the Economy: Regional Department/Iikka Mella, tel. +358 10 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words local economy, local cooperation, local government, regional differences	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-591-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 107	Kieli Språk Language Hinta Pris Price Suomi/ruotsi, finska/svenska, 22 € finnish/swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd